

VILNIAUS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS FAKULTETAS
FINANSŲ KATEDRA

Kristina USEVIČIŪTĖ
Finansų ir Bankininkystės magistro programa

MAGISTRO DARBAS

GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO TOBULINO GALIMYBĖS
LIETUVOJE

PERSONAL TAX INCOME IMPROVEMENT OPPORTUNITIES IN
LITHUANIA

Leidžiama ginti _____

(parašas)

Katedros vedėja doc. dr. D. Teresienė

Magistrantas _____

(parašas)

Darbo vadovas _____

(parašas)

doc. dr. E. Bikas

Darbo įteikimo data: _____

Registracijos Nr. _____

Vilnius, 2020

TURINYS

ĮVADAS.....	3
1. GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO APMOKESTINIMO TEORINĖ ANALIZĖ	6
1.1. Gyventojų pajamų mokesčio svarba	6
1.2. GPM mokesčių pajamų surinkimą į valstybės biudžetą lemiantys veiksniai	9
1.3. GPM proporcinio ir progresinio apmokestinimo modelio teorinė analizė. Modelių privalumai bei trūkumai	15
1.4. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje Europos Sąjungos kontekste	21
2. GPM PROGRESINIO MODELIO LIETUVOJE TYRIMO METODOLOGIJA	26
3. PROGRESINIO GPM MODELIAVIMAS LIETUVOJE	30
3.1. Mokesčio bazės kūrimas Lietuvos valstybėje.....	30
3.2. GPM surinkimas Lietuvoje remiantis 2018 m. taikomu proporciniu modeliu	39
3.3. GPM surinkimas Lietuvoje remiantis Lenkijos progresiniu GPM modeliu	43
3.4. GPM surinkimas Lietuvoje remiantis Danijos progresiniu GPM modeliu	46
3.5. GPM surinkimas Lietuvoje remiantis Airijos progresiniu GPM modeliu	49
3.6. Lietuvoje taikytino progresinio GPM modelio vertinimas	53
IŠVADOS IR PASIŪLYMAI	56
LITERATŪRA.....	58
SUMMARY	Error! Bookmark not defined.
PRIEDAI.....	63

ĮVADAS

Kiekvienoje valstybėje yra dviejų tipų gyventojai – vieni laikomi nuolatiniais, kiti šalyje apsistoję tik laikinai. Lietuvoje toks gyventojų klasifikavimas į nuolatinis gyventojus bei laikinai gyvenančius Lietuvoje yra ganėtinai svarbus gyventojų pajamų mokesčio apmokestinimo tikslais. Remiantis gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau - GPMĮ) 4-ame straipsnyje nurodytais kriterijais, asmuo gyvenantis Lietuvoje gali būti laikomas nuolatinis gyventojas tik tuomet, kai jis atitinka vieną iš straipsnyje nurodytų kriterijų. Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme 4-ame straipsnyje keli iš pagrindinių išvardintų kriterijų nurodo, kad asmuo gali būti laikomas nuolatinis Lietuvos gyventojas jei kalendoriniais metais turi gyvenamąją vietą Lietuvoje, jei asmuo asmeninių, socialinių, ekonominių interesų turi daugiau Lietuvoje negu užsienio valstybėje, jei asmuo Lietuvoje pilnai arba su pertraukomis per metus praleidžia daugiau negu 183 dienas, ir jei gyventojas yra Lietuvos Respublikos pilietis kuriam atlyginimas mokamas Lietuvoje. Atitikus nors vieną GPMĮ straipsnyje nurodytą kriterijų, asmuo pradėdamas laikyti nuolatinis gyventojas ir jo pajamos yra apmokestinamos Lietuvoje. Tam tikrais atvejais nenuolatiniai Lietuvos gyventojai taip pat gali būti apmokestinami Lietuvoje, tačiau jų apmokestinamos pajamos tik tos, kurių šaltinis yra Lietuvoje. Nuolatinio Lietuvos gyventojas nustatymas yra pradinis taškas nuo kurio yra apsprendžiama kokios pajamos bus apmokestintos gyventojų pajamų mokesčiu (toliau – GPM) Lietuvoje ir kokie mokesčio tarifai bus taikomi.

Mokslinė problema. Kiekviena valstybė turi skirtingus mokesčių tarifų nustatymo kriterijus, tad, skirtingose valstybės gyventojų pajamos gali būti apmokestinamos skirtingai (Palczewska, 2013). Tai dažniausiai priklauso nuo to, kokia politika ir sistema vadovaujasi tos šalies vyriausybė ir kaip veikia tos šalies mokesčių sistema. Valstybės dažniausiai renkasi gyventojų pajamas apmokestinti proporciniu arba progresiniu gyventojų pajamų modeliu. Anot mokslininkų C. E. Weller ir M. Rao (2010) yra pastebima tendencija, kad ekonomiškai labiau išsivysčiusiose pasaulio valstybėse dažniausiai yra taikomas progresinis apmokestinimo modelis. Progresinis apmokestinimo modelis naudojamas pritaikant aukštesnį mokesčio tarifą didėjant gyventojas uždirbamoms pajamoms arba, kitaip tariant, keičiantis mokesčio bazei pritaikomas aukštesnis, arba mažesnis mokesčio tarifas. Tuo tarpu besivystančiose arba tiesiog mažiau išsivysčiusiose valstybėse, įprastai siekiama pritaikyti proporcinį apmokestinimo modelį (J. T. Durovi ir M. Dornevic, 2012). Proporcinio apmokestinimo modelio pagrindinis skiriamasis bruožas yra tas, kad visos pajamos yra apmokestinamos vienodo dydžio gyventojų pajamų mokesčio tarifu. Tokioms apmokestinamoms pajamoms yra taikomas vienodas mokesčio tarifas, kuris nepriklauso nuo mokesčio bazės dydžio. Vieno iš šių dviejų pagrindinių

apmokestinimo modelių pasirinkimas gali turėti įtakos mokestinių pajamų surinkimui į valstybės biudžetą, todėl beveik kiekviena valstybė susiduria su problema bei sprendžia klausimą, kuris apmokestinimo modelis yra tinkamiausias tiek mokesčių mokėtojams, tiek pačiai valstybei? Tačiau į šį klausimą sunku atsakyti vienareikšmiškai, todėl tam reikalingos įvairios gyventojų pajamų mokesčio analizės, kurių metu būtų galima nustatyti kaip reikėtų patobulinti šį mokestį ir kokį apmokestinimo modelį pasirinkti.

Temos aktualumas. Apmokestinimo modelių supratimas, jų analizė bei kitų šalių naudojama bei taikoma praktika gali padėti valstybei patobulinti savo šalies gyventojų pajamų mokestį ir skatinti gyventojų mokumą bei įplaukas į valstybės biudžetą, taip gerinant šalies ekonomiką. Pastebima, kad gyventojų pajamų mokesčio apskaičiavimo patobulinimai suintensyvėja dažniausiai tuomet, kai šalies ekonomika auga ar kinta nepalankia šaliai linkme, todėl GPM apmokestinimo tvarka neretai keičiasi, kintant šalies ekonomikai (L. Vitek, 2011). Remiantis Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymu, Lietuvoje GPM įstatymas buvo priimtas 2002 m. Nuo to laiko iki dabar, gyventojų pajamų mokesčio įstatymas buvo koreguotas net 73 kartus. Toks dažnas įstatymo koregavimas parodo, kad gyventojų pajamų apmokestinimo klausimas Lietuvoje yra ypač aktualus ir dažnai persvarstomas mūsų valstybėje. Tačiau, toks kintamumas ir dažnas GPM įstatymo tvarkos pakeitimas, kaip mokslininkė Irena Szarowska (2014) teigia, neretai tik supainioja mokesčių mokėtojus ir sukelia papildomą našta mokesčius administruojančioms institucijoms. Todėl galime teigti kad išsami Lietuvos gyventojų pajamų apmokestinimo analizė itin reikalinga, tam kad būtų galima nustatyti tinkamą, patvarią, retai besikeičiančią GPM apmokestinimo sistemą Lietuvoje.

Tinkamą gyventojų pajamų apmokestinimą ir apmokestinimo modelio pasirinkimą gali padėti nustatyti įvairios analizės ir tyrimai. Tačiau moksliniuose straipsniuose vis dar pasigendama išsamesnių tyrimų, apžvalgų bei analizių, kurių dėka būtų galima parodyti ir nustatyti kaip keičiasi mokestinių pajamų į valstybės biudžetą surinkimas pritaikius kitų šalių apmokestinimo praktikomis paremtus apmokestinimo modelius. Trūksta ir išsamesnės informacijos apie tai, kokį GPM tarifą valstybės turėtų pasirinkti ir pritaikyti šalyje bei nuo kokio dydžio gaunamų pajamų vienokie ar kitokie tarifai turėtų būti taikomi. Tokio tipo analizės ir informaciją surasti yra ganėtinai sudėtinga, kadangi valstybės mokesčių mokėtojų apmokestinamos pajamos yra priklausomos ne vien nuo su darbo santykiais susijusių ir gaunamų pajamų, bet ir nuo asmenų esamos šeimyninės padėties (Palczewska, 2013). Todėl šiame darbe, atsižvelgiant į kitose šalyse vyraujančias skirtingas praktikas ir taikomus apmokestinimo modelius, bus bandoma atskleisti ir išsiaiškinti GPM mokesčio tobulinimo galimybes Lietuvoje progresinio apmokestinimo modelio kontekste.

Objektas – gyventojų pajamų mokestis Lietuvoje

Tikslas – nustatyti GPM mokesčio tobulinimo galimybes Lietuvoje, progresinio modelio kontekste, remiantis kitų šalių taikomais apmokestinimo modeliais.

Uždaviniai:

1. Atlikti gyventojų pajamų mokesčio teorinę analizę;
2. Sudaryti GPM progresinio modelio tyrimo metodologiją;
3. Nustatyti mokestinę bazę Lietuvoje skirtą progresinio modelio tyrimui atlikti;
4. Išanalizuoti ir pritaikyti kitų šalių apmokestinimo modelius Lietuvoje
5. Įvertinti gyventojų pajamų mokesčio surinkimo tobulinimo galimybes Lietuvoje remiantis pritaikytais kitų šalių apmokestinimo modeliais.

Tyrimo metodai: Antrinių statistinių duomenų analizė; mokslinės literatūros analizė ir sintezė; grafinio vaizdavimo metodų panaudojimas, jų palyginamoji analizė; statistinių duomenų analizė ir apžvalga; skirtingų šalių gyventojų pajamų mokesčio modelių pritaikymas ir analizė.

1. GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO APMOKESTINIMO TEORINĖ ANALIZĖ

1.1. Gyventojų pajamų mokesčio svarba

Kiekviena valstybė norėdama finansuoti tam tikras valstybės vykdomas sritis turi turėti sukaupusi pakankamai lėšų valstybės biudžete. Anot E. Puzinskaitės (2011), tam tikros valstybės vykdomos funkcijos išlieka itin priklausomos nuo valstybės turimo biudžeto, o valstybės biudžetas ir į jį surenkamos pajamos yra priklausomi nuo efektyvios mokesčių sistemos šalyje, kuri padeda į biudžetą pritraukti daugiau mokestinių lėšų. Į tokias surenkamas mokesčines pajamas įeina ir pajamos surenkamos iš gyventojų pajamų mokesčio. Įprastai įvairių šalių mokesčių sistema yra vertinama pagal tai kaip: šalis sugeba susitvarkyti su šalyje vykdoma mokesčių sistema; kaip sugebama spręsti tam tikrus apmokestinimo klausimus; kaip šalis vykdo patį mokesčių administravimą; kokie vyrauja vykdomi apmokestinimo principai šalyje (Rakauskaitė, 2006). Todėl kiekviena šalis stengiasi vykdyti teisingą mokesčių sistemą, tobulinant valstybės mokesčių spragas, apmokestinimo principus, siekiant pagerinti valstybės biudžeto būklę (Kuodis, 2008). Visais laikais svarbiausias valstybės lėšų formavimo šaltinis buvo mokesčiai, o didelę dalį į valstybės biudžetą surenkamų pajamų iš mokesčių sudarė pajamos gautos iš gyventojų pajamų mokesčio (M. Priovelis, I. Koncevičienė, 2012). Todėl galime teigti, kad mokesčių sistema tai vienas svarbiausių reiškinių valstybės ekonomikoje, o GPM mokestis vienas iš svarbiausių mokesčių sistemoje.

Kiekvienoje valstybėje dažniausiai įgyvendinamos nevienodos mokesčių sistemos su skirtingais GPM apmokestinimo būdais, todėl mokesčių sistema yra nevienodai suprantama tarp skirtingų šalių. Nepaisant to, jau kurį laiką Europos Sąjungoje (toliau ES) yra vykdomas mokesčių harmonizavimo procesas, kurio metu siekiama suvienodinti tarp šalių naudojamus apmokestinimo principus (Palczewska, 2013). Gyventojų pajamų mokesčio harmonizavimas Europos Sąjungos lygiu yra vienas sudėtingiausių ir sunkiausiai pasiekiamų veiksnių, kuris gali būti sunkiai įgyvendinamas dėl vyraujančių skirtingų ekonominių ir socialinių sistemų. Šias sistemas dažniausiai sudaro skirtingos socialinės žmonių grupės kiekvienoje šalyje, individualios kiekvienos šalies šeimos bei visuomenės situacijos, kultūros bei skirtingai taikomi apmokestinimo principai ir visa mokesčinė sistema. Todėl, dėl šių visų skirtumų kiekviena šalis įvairiai vertindama šalies ekonominę situaciją ir žmonių padėtį šalyje pritaiko ir skirtingas, individualias visuomenei mokesčines lengvatas bei išimtis atsižvelgiant į kiekvieną šalies žmonių padėtį išskirtinai.

Analizuojant gyventojų pajamų mokesčio svarbą I. Szarowska (2014) savo analizėje siekė parodyti tai, kad gyventojų pajamų mokestis gali būti svarbus ne tik dėl to, kad tai yra vienas iš pagrindinių pajamų šaltinių padedantis surinkti mokestines pajamas į valstybės biudžetą, tačiau ir dėl to, kad GPM mokestis gali daryti įtaką šalies ekonomikai, turėti įtakos valstybės darbo rinkos funkcionavimui bei kitaip įtakoti valstybės raidą. Autorė savo darbe analizavo gyventojų pajamų mokesčio apmokestinimą, principus, vyraujančios mokesčių struktūros kontekste. Savo analizėje autorė pastebėjo ir tai, kad apmokestinimo principai priklauso nuo esamos mokesčių struktūros šalyje bei, kad dažna gyventojų apmokestinimo tvarkos kaita sukelia vis daugiau susirūpinimo valstybės valdantiejiems ir paskatina didesnę sumaištį tarp valstybės gyventojų. Anot Novošinskienės, A. (2012), per 20 nepriklausomybės metų Lietuvoje buvo įvykdytos net 4-ios mokesčių reformos. Toks mokesčių sistemos nepastovumas skatina nestabilumą ir tarp mokesčių mokėtojų. I. Szarowska (2014) savo analizėje, taip pat, pateikė tyrimą, kuris analizavo darbuotojo darbo užmokesčio apmokestinimą, taikant skirtingus apmokestinimo principus, kurie yra taikomi skirtingose šalyse. Pateiktame autorės tyrime, taip pat, buvo siekiama išsiaiškinti, kokią dalį GPM sudaro visose surenkamose mokestinėse pajamose, naudojant pasirinktą mokesčio tarifo dydį. Toks autorės analizuojamas tyrimas parodė, kad GPM mokestis yra itin svarbus ir reikšmingas, kadangi padidėjus 1 procentiniam punktui (GPM daliai visų mokesčių apmokestinime), GPM tarifas turėtų išaugti iki 0,57 procentinio punkto. Savo analizėje autorė taip pat gan ryškiai išskyrė ir pabrėžė tai, kad proporcinis GPM tarifas gali per ganėtinai trumpą laiką sumažinti egzistuojamą modelio progresyvumą.

Šiek tiek per kitokią prizmę gyventojų pajamų mokesčio svarbą nagrinėjo A. Paulauskas (2008), kuris savo darbe analizavo gyventojų pajamų mokesčio sistemą taikant proporcinį apmokestinimo modelį. Autorius savo darbe nagrinėjo ekonominį proporcinio mokesčio taikymą Lietuvoje, apžvelgiant jo įtaką valstybės surenkamoms biudžeto pajamoms. A. Paulauskas savo analizėje, taip pat, pateikė informacijos ir kalbėjo apie galiojančią gyventojų pajamų mokesčio apmokestinimo sistemą Lietuvos valstybėje, jos kaitą bei valstybėje vyraujančias socialinio draudimo įmokas. Anot autoriaus, analizuojant proporcinį gyventojų pajamų mokesčio apmokestinimą, būtina atkreipti dėmesį į šalyje vyraujančius ir nustatytus neapmokestinamus pajamų dydžius (toliau - NPD). Autorius teigė, kad NPD yra matomas kaip beveik visos proporcinės mokesčių sistemos pagrindinis bruožas, kuris leidžia užtikrinti tam tikrą mokesčių sistemos tinkamumą. A. Paulauskas pabrėžė, kad tos valstybės, kuriose egzistuoja didžiausias GPM tarifas, dažniausiai yra linkusios nustatyti ir didesnius neapmokestinamų pajamų dydžius. Remiantis šio autoriaus pateiktomis išvadomis, pasirinkus proporcinį mokesčio sistemos modelį į biudžetą turėtų būti surenkama daugiau mokestinių

pajamų. Anot autoriaus, teisingai pritaikius proporcinį apmokestinimo modelį šalyje (atsižvelgus į neapmokestinamų pajamų dydį) būtų galima sumažinti mokesčių naštą mokesčių mokėtojams bei tuo pat metu padidinti investicijas, kurios galėtų reikšmingai paveikti šalies ekonomikos augimą. Todėl tinkamai pritaikytas proporcinis apmokestinimo modelis turėtų itin didelę reikšmę šalies ekonomikai.

Priešingai nei A. Paulauskas autoriai C. E. Weller bei M. Rao (2010) išsamiau analizavo progresinį gyventojų pajamų mokestį. Autoriai savo darbe stipriau akcentavo ir iš teigiamos pusės pateikė esamus GPM progresinio modelio privalumus bei nurodė šio mokesčio svarbą. Pagrindinė gyventojų pajamų mokesčio svarba matoma per didesniais surenkamas pajamas į valstybės biudžetą. Anot autorių, GPM progresinio modelio dėka į biudžetą galima surinkti daugiau mokestinių pajamų taip pakeliant ir stabilizuojant šalies ekonomiką. Tačiau, tai gali padėti padaryti tik progresinis apmokestinimo modelis kuris dažniausiai aptinkamas tik išsivysčiusiose pasaulio šalyse. C. E. Weller bei M. Rao (2010) teigė kad gyventojų pajamų mokestis ir GPM mokestinių pajamų surinkimas besivystančiose šalyse sudaro mažesnę svarbą nei ekonomiškai išsivysčiusiose pasaulio šalyse. Anot autorių, besivystančioms šalims, norint surinkti daugiau pajamų į valstybės biudžetą, reikėtų daugiau dėmesio skirti gyventojų pajamų mokesčiui, jo analizei ir pamėginti pritaikyti progresinį GPM apmokestinimo modelį. Mokslininkų nuomone, tai galėtų padidinti mokestinių pajamų surinkimą į valstybės biudžetą besivystančiose pasaulio šalyse. Mokslininkai savo teiginius įrodo atliktu tyrimu, kurio metu buvo įtraukta net 33 besivystančios pasaulio valstybės, kurios naudojo progresinį arba proporcinį apmokestinimo modelį. Tyrimo rezultatai parodė, jog daugiausiai pajamų iš GPM į valstybės biudžetą yra surenkama tose šalyse, kuriose yra taikomas progresinis apmokestinimo modelis. Taigi todėl, anot autorių, norint į valstybės biudžetą surinkti daugiau mokestinių pajamų, besivystančioms šalims reikia skirti daugiau dėmesio GPM surinkimui, jo analizei ir šio mokesčio svarbos supratimui.

Apie progresinio modelio įgyvendinimą ir jo svarbą teigiamai pasisakė ir A. Slavickienė (2012). Ši autorė teigė, kad taikomas progresinis modelis į Lietuvos valstybės biudžetą galėtų atnešti daugiau surenkamų mokestinių pajamų. Savo darbe autorė pateikė tyrimą, kurio dėka stengėsi parodyti, kad Lietuvoje taikant proporcinį gyventojų pajamų apmokestinimo modelį sunku surinkti reikiamas mokestines pajamas į valstybės biudžetą. Viso tyrimo metu autorė naudojo dažnai moksliniuose tyrimuose pasitaikantį loginio modeliavimo metodą tam, kad būtų galima tinkamai įvertinti gyventojų pajamų mokesčio surinkimui taikomą progresinio modelio poveikį. Autorė tyrimą nagrinėjo trimis skirtingais būdais, kurių dėka buvo siekiama nustatyti skirtingą progresinio modelio taikymo tinkamumo lygį. Pirmu pateiktu būdu, tyrimas buvo atliktas paliekant ilgą laiką vyravusį Lietuvoje 15 procentų mokesčio tarifą, kuris vienu ar kitu

atveju buvo mažinamas arba didinamas neapmokestinamų pajamų dydžiu. Antru būdu, progresinio modelio tinkamumą autorė tyrė pritaikius kitų šalių (tokių kaip Lenkijos, Suomijos, Airijos) įgyvendintus GPM apmokestinimo principus. Galiausiai, paskutiniu būdu, tinkamumas buvo vertinamas Lietuvoje pritaikius skirtingus progresinio modelio mokesčio tarifo dydžius (10%, 15% bei 25%) atsižvelgiant į skirtingas asmens gaunamas pajamas, pritaikant skirtingo dydžio tarifus atitinkamai kintančioms pajamoms. Autorės tyrimo gauti rezultatai parodė, kad norint į Lietuvos valstybės biudžetą surinkti daugiau mokesčių pajamų reikėtų tinkamai atsižvelgti į neapmokestinamų pajamų dydį, kitų šalių taikoma praktika ir taikomus skirtingo tarifo dydžius skirtingam pajamų lygiui.

Taigi, išanalizavus įvairių mokslininkų darbus, galima teigti, kad GPM mokesčio svarba matoma per mokesčių pajamų surinkimo į valstybės biudžetą prizmę. Mokslininkai savo analizėse tyrė, kuris modelis būtų palankesnis ir geresnis valstybei ir kuris padėtų į valstybės biudžetą surinkti daugiau mokesčių pajamų, o kuris vis tik būtų mažiau tinkamas bandant surinkti planuojamas mokesčines pajamas. Mokslininkų analizėse buvo pastebėta ir tai, kad Lietuvai dažnai keičiant gyventojų pajamų mokesčio apskaičiavimo metodus yra ganėtinai sunku surinkti tinkamą mokesčio dydį į valstybės biudžetą. Todėl Lietuvoje jau ganėtinai senai buvo aptarinėjamas galimas progresinio GPM modelio pritaikymas Lietuvoje. Mokslininkai akcentavo ir tai, kad progresinio modelio įvedimas galėtų sąlygoti geresnę šalies ekonomiką ir mažesnę socialinę atskirtį, kuomet daugiau uždirbantys būtų apmokestinami didesniu mokesčio tarifu. Remiantis skirtinga autorių nuomone ir tuo, kad neretai Lietuvoje taikomas apmokestinimo modelis neužtikrina mokesčių pajamų surinkimo į valstybės biudžetą galime daryti išvadą, kad GPM apmokestinimo modelio pakeitimai yra reikalingi ir būtini. Tačiau tam reikalinga remtis ne tik skirtinga autorių nuomone bet ir skirtingomis taikomomis šalių praktikomis.

1.2. GPM mokesčių pajamų surinkimą į valstybės biudžetą lemiantys veiksniai

Kiekvienos valstybės, iš gyventojų pajamų mokesčio į valstybės biudžetą surenkamų mokesčių pajamų dalis, skiriasi. Dažniausiai tokie skirtumai tarp šalių susidaro dėl skirtingų veiksnių, kurie kiekvienoje šalyje gali pasireikšti įvairiai ir vis kitaip veikti surenkamų pajamų dydį. Valstybėms tenka ganėtinai svari užduotis - išsiaiškinti ir išanalizuoti mokesčių pajamų dydį lemiančius veiksniai tam, kad būtų sudaryta tinkama terpė mokesčių mokėtojams ir į biudžetą būtų surenkama daugiau mokesčių pajamų. Tokiems veiksniams nustatyti

dažniausiai į pagalbą pasitelkiama mokslininkų darbuose jau nagrinėtais tyrimais bei kitais analizuojamais metodais.

Remiantis Lietuvos valstybės mokesčių inspekcijos pateiktais duomenimis, Lietuvoje daugiau nei 90 procentų į valstybės biudžetą surenkamų įplaukų surenkama iš mokestinių pajamų. Lietuvos valstybės mokesčių inspekcija, taip pat pabrėžia, kad didžiausią dalį Lietuvos nacionalinio biudžeto įplaukų sudaro gyventojų pajamų mokestis, pridėtinės vertės mokestis bei akcizai. Tokia stipri gyventojų pajamų mokesčio įtaka valstybės biudžeto pajamoms skatina mokslininkus nagrinėti ir ieškoti priežasčių, kokie veiksniai labiausiai daro įtaką GPM mokestinių pajamų surinkimą į valstybės biudžetą. Mokestinių pajamų surinkimą lemiančius veiksnius Lietuvoje nagrinėjo ir tyrė A. Slavickienė, A. Nesteckis, K. Atkočiūnaitė (2007). Šie mokslininkai išanalizavo ir atliko tyrimą Lietuvos mastu, naudojantis 2003 – 2006 m. duomenimis. Tyrimo metu nustatyti rezultatai parodė, kad GPM surinkimą į Lietuvos valstybės biudžetą, tiriamuoju laikotarpiu, labiausiai įtakojo valstybėje susidaręs šešėlinės ekonomikos lygis, valstybės pritaikyti ir pasirinkti GPM administravimo metodai, padidėjęs užimtumas bei darbo užmokesčio kitimas šalyje. Mokslininkai taip pat bandė nustatyti kaip stipriai pasirinktas mokesčio tarifo dydis gali paveikti valstybės biudžeto surenkamų pajamų dydį. Tokiam dydžiui nustatyti, mokslininkai, analizavo gyventojų pajamų mokesčio ir šalies bendro vidaus produkto santykį. Gauti rezultatai parodė, kad nepaisant skirtingų taikomų tarifo dydžių, Lietuvos ir Estijos GPM ir BVP santykis yra lygiai toks pat ir į biudžetą surenkama vienodai mokestinių pajamų. Tuo tarpu Airijos bei Jungtinės Karalystės GPM ir BVP santykis buvo matomas šiek tiek didesnis, palyginus su Lietuva. Tačiau, tokį Airijos ir Jungtinės Karalystės GPM ir BVP santykio dydžio skirtumą galima laikyti ganėtinai mažai reikšmingu, kadangi skirtumas sudarė vos 2 – 3 procentinius punktus. Todėl mokslininkai apibendrinus gautus rezultatus priėjo prie išvados, jog surenkamas mokestinių pajamų dydis į valstybės biudžetą nepriklauso nuo pasirinkto didesnio ar mažesnio GPM tarifo dydžio. Taip pat, mokslininkai pabrėžė, kad GPM tarifo sumažinimas neturėtų turėti labai didelių neigiamų pasekmių vidutiniuoju laikotarpiu.

Analizuojant antrinių duomenų šaltinius buvo pastebėta, kad ir daugiau mokslininkų analizavo ir tyrė gyventojų pajamų mokesčio apmokestinimą Lietuvoje, siekiant nustatyti kas labiausiai įtakoja mokestinių pajamų surinkimą į valstybės biudžetą. Autoriai, E. Bikas, R. Subačienė, I. Astrauskaitė ir G. Keliuotytė-Staniulienė (2014), remiantis atlikta GPM apmokestinimo analize Lietuvoje, siekė įvertinti progresinio GPM apmokestinimą bei išnagrinėti neapmokestinamo pajamų dydžio (toliau NPD) svorį, kuris įtakoja į biudžetą surenkamų mokestinių pajamų dydį. Šių autorių tyrimas buvo analizuojamas keliais skirtingais būdais: proporciniam bei progresiniam GPM tarifui taikant fiksuotą neapmokestinamą pajamų dydį; proporciniam ir progresiniam GPM tarifui taikant kintamą NPD dydį; proporciniam ir

progresiniam GPM tarifui iš viso netaikant NPD. Visais šiais analizuojamais būdais mokslininkai gautus rezultatus palygino su į valstybės biudžetą surenkamomis mokestinėmis pajamomis. Tyrimo metu gauti rezultatai parodė, kad stipriausiai GPM mokestines pajamas gali įtakoti pastoviai besikeičiantis darbuotojų skaičius, o mažiausiai – taikomas NPD dydis. Mokslininkų atliktas tyrimas, taip pat parodė, kad daugiausiai GPM mokestinių pajamų į valstybės biudžetą gali surinkti tie asmenys, kurie vidutiniškai per mėnesį generuoja 580 – 1014 eurų. Remiantis atliktu ir išanalizuotu tyrimu autoriai galiausiai priėjo prie išvados ir nustatė, kad GPM mokestinių pajamų dydis surenkamas į Lietuvos valstybės biudžetą labiausiai priklauso nuo pasirinkto GPM taikomo tarifo dydžio.

Gyventojų pajamų mokesčio surinkimą į valstybės biudžetą gali lemti daug veiksnių, tačiau anot Z. Tamašauskienės, A. Žadvidaitės, (2011) mokslinėje literatūroje dažniausiai randamos diskusijos susijusios su taikomu GPM tarifu dydžiu, kadangi tam tikras mokesčio kėlimas iki tam tikros nustatytos ribos, savaime gali padidinti ir mokestines pajamas. Tamašauskienė ir A. Žadvidaitė analizavo Lietuvoje kintančios mokesčių sistemos įtaką į biudžetą surenkamoms mokestinėms pajamoms. Šios autorės atliko tyrimą Lietuvoje, 2000-2010m. duomenimis, kurio metu buvo siekiama įvertinti Lietuvos mokesčių sistemos kaitos įtaką surenkamoms pajamoms ir tuo pačiu nustatyti tarp skirtingų mokestinių pajamų vyraujančio ryšio svarbą bei tai įtakojančius veiksnius. Autorių atliktas tyrimas parodė, kad jau net 2010 m. 90 procentų visų į biudžetą surenkamų mokestinių pajamų Lietuvoje sudarė pajamos surinktos iš 4 pagrindinių mokesčių: gyventojų pajamų mokesčio, pelno mokesčio, pridėtinės vertės mokesčio (toliau PVM) bei akcizo mokesčio. Mokslininkės savo tyrimą atliko naudodamos koreliacinę analizę. Analizuojant buvo nustatyti ir išskirti keli figūruojantys veiksniai, kurie gali įtakoti iš GPM į Lietuvos valstybės biudžetą surenkamų pajamų dydį. Analizuojamo tyrimo metu buvo keliamos hipotezės, kad Lietuvos valstybės biudžeto pajamų dydį surenkamą iš GPM labiausiai gali įtakoti pasirinktas tarifo dydis, nedarbo lygis šalyje, nustatytas vidutinis darbo užmokestis (toliau VDU), NPD, esamas užimtumo lygis bei nustatytas minimalus darbo užmokestis šalyje. Gauti tyrimo rezultatai, kad iš nagrinėtų veiksnių, reikšmingiausi buvo užimtumas, nedarbo lygis, vidutinis ir minimalus darbo užmokestis. Remiantis tyrimo gautais rezultatais Z. Tamašauskienė ir A. Žadvidaitė padarė išvadą, kad šie veiksniai labiausiai įtakoja į valstybės biudžetą iš GPM surenkamas mokestines pajamas.

Kiek kitaip savo įžvalgas apie GPM tarifą ir GPM mokestį įtakojančius veiksnius išreiškė mokslininkės J. T. Durovi ir M. Dornevic, (2012), kurios atliko analizę tarptautiniu mastu. Anot šių autorių didesnę mokestinių pajamų iš GPM surinkimą gali užtikrinti šalyje įvestas progresinis GPM apmokestinimo būdas. Progresinio apmokestinimo metu GPM tarifas didėja

tuomet, kai didėja ir asmens gaunamos pajamos. J. T. Durovi ir M. Dornevic, (2012) savo analizėje tyrė net dvidešimt penkias pasaulio valstybes. Tyrimo metu buvo pastebėta, kad tarp pasirinkto GPM tarifo dydžio ir jo santykio su šalies BVP bei į biudžetą įplaukiančiomis mokestinėmis pajamomis yra ganėtinai stiprus ryšys. Atlikta analizė parodė, kad didžiausias santykis tarp GPM tarifo ir BVP matomas tose šalyse, kuriose yra taikomi aukšti progresinio mokesčio tarifo dydžiai (Danija, Suomija, Belgija bei Švedija). Tuo tarpu šiek tiek mažesni GPM ir BVP santykį turinčioms šalims tokioms kaip Vokietija, Ispanija, Austrija, Jungtinė Karalystė būdinga šalyje taikyti skirtingą progresyvumo laipsnį. Mažiausias GPM ir BVP santykis fiksuotas tose šalyse kuriose buvo taikomas proporcinis apmokestinimo modelis. Anot autorių tokiose šalyse, kuriose vadovaujama proporciniu apmokestinimo modeliu mokesčių surenkama daugiau iš akcizo ir pridėtinės vertės mokesčių, tačiau ne iš tiesioginių mokesčių tokių kaip GPM. Todėl GPM progresinio modelio pasirinkimas atneštų daugiau naudos ir surenkamų mokestinių pajamų bei sumažintų našta mažiausiai uždirbantiems šalies gyventojams.

Analizuojant antrinius duomenų šaltinius taip pat buvo pastebėta, kad kai kurie autoriai nagrinėjo veiksnius, kurie labiausiai įtakoja mokesčių sistemos progresyvumo lygį šalyje. Tokie mokslininkai, kaip C. Cozmei ir E. C. Serban, (2014) nagrinėjo GPM apmokestinimo progresyvumą. Savo analizėje autoriai atliko tyrimą nagrinėję skirtingų šalių, tokių kaip Jungtinės Karalystės, Prancūzijos, Italijos bei Rumunijos 2012 m. gyventojų pajamų apmokestinimo progresyvumą. Tyrimo rezultatai parodė, kad didžiausias progresyvumo lygis yra matomas Jungtinės Karalystės šeimose, kurios turi vieną ar net kelis šeimoje augančius ir gyvenančius vaikus. Tačiau tyrimas taip pat parodė, kad visose keturiose valstybėse didžiausia našta gūla ant vidutinės pajamas uždirbančių ir neturinčių vaikų šeimoms pečių. Anot autorių taip yra dėl to, nes kiekviena šalis taiko skirtingą gyventojų apmokestinimo sistemą remiantis skirtingai suteikiamomis lengvatomis, šeimoms turinčioms bei neturinčioms vaikų. Mokestinių lengvatų sąsają su GPM tarifu dydžiu nagrinėjo ir O. Palczewska, (2013). Šios autorės nuomone, kiekviena valstybė turi įsigyvendinus skirtingą GPM apmokestinimo modelį, ko pasekoje skirtingai pritaikomos arba net iš viso netaikomos tam tikros lengvatos, tam tikrai žmonių grupei. O. Palczewska teigia, kad yra valstybių, kurios išvis netaiko jokių lengvatų šeimoms auginančioms vaikus, tačiau tokios šalys dažniausiai pasižymi labai žemu tarifu dydžiu. Kaip pavyzdį autorė pateikia Bulgarijos šalį, kurioje GPM tarifas siekia vos 10 procentų ir kurioje netaikomos lengvatos šeimoms auginančioms vaikus. Atitinkamai autorė atsižvelgdama į Bulgarijos pavyzdį kelia klausimą ar toks vienodas apmokestinimo modelis visų gyventojų (šeimoje auginančių vaikų ir neturinčių nei vieno vaiko) yra teisingas. Taigi, remiantis mokslininkų O. Palczewska, (2013) ir C. Cozmei, E. C. Serban, (2014) atliktais

tyrimais galime teigti, kad GPM mokestinių pajamų surinkimą gali įtakoti skirtingos mokesčių sistemos. Tam, kad gyventojų pajamų mokestis būtų paskirstomas tinkamai, tam tikroms žmonių grupėms, reikalinga atsižvelgti į šalyje taikomas ir siūlomas lengvatas ar išimtis. Tinkamai pritaikytos lengvatos šalyje skirtingas pajamas uždirbančioms žmonių grupėms galėtų sumažinti našta mažesnes pajamas uždirbančioms šeimoms.

Visiškai kitokius veiksnius įtakančius GPM mokestinių pajamų surinkimą į valstybės biudžetą pastebėjo ir nagrinėjo autoriai D. Paturot, K. Mellbye bei B. Brys, (2013). Mokslininkai atlikę tyrimą net 34-iose valstybėse priėjo prie išvados jog egzistuoja stipri sąveika tarp taikomos mokesčių sistemos, GPM, šalyje taikomų socialinio draudimo įmokų (SOCĮ) bei tam tikrų piniginių išmokų. Analizės metu taip pat buvo nustatyta, kad didesnę progresyvumą lemia suteiktos lengvatos gyventojams gaunantiems mažesnes pajamas ir auginėtiems vaikus. Mokslininkai, D. Paturot, K. Mellbye bei B. Brys, išanalizavo, kad tuo atveju jei tam tikrose šalyse būtų sumažintos socialinio draudimo įmokos, gyventojams uždirbantiems ir gaunantiems mažesnes pajamas, suteikiamos sutuoktinių lengvatos galėtų padidinti mokesčių progresyvumą tose valstybėse. D. Paturot, K. Mellbye bei B. Brys, atliktas tyrimas parodė didelį SOCĮ poveikį valstybės mokesčių progresyvumui. Susisteminta autorių nuomonė apie veiksnius kurie lemia mokestinių pajamų surinkimą yra pateikiama žemiau 1-oje lentelėje.

1 lentelė. GPM surinkimą įtakojantys veiksniai.

Autoriai	Veiksniai turintys įtakos GPM surinkimui	Tyrimo imtis
A. Slavickienės, A. Nesticio, K. Atkočiūnaitės (2007)	Didžiausią įtaką mokesčių pajamų surinkimui daro šešėlinės ekonomikos lygis, darbo užmokesčio svyravimai, šalies užimtumo lygis bei pasirinktas mokesčių administravimo metodas bei taikomas modelis.	2003-2006m. laikotarpis. Europos Sąjungos šalys.
Z. Tamašauskienė, A. Žadvidaitė (2011)	Analizuojamo tyrimo metu gauti rezultatai, kad užimtumas, nedarbo lygis šalyje, vidutinis ir minimalus darbo užmokestis daro didžiausią įtaką mokesčių pajamų surinkimui iš GPM.	2000-2010m. laikotarpis. Lietuva.
T. Durovi ir M. Dornevic, (2012)	Tyrimo metu nustatyta, kad tarp pasirinkto GPM tarifo dydžio ir jo santykio su šalies BVP bei į biudžetą įplaukiančiomis mokesčiais pajamomis yra ganėtinai stiprus ryšys ir kad mokesčių pajamų iš GPM surinkimui stipriausiai daro įtaką progresinio GPM modelio pasirinkimas.	1989 – 1999m.; 2009 m. Į tyrimo imtį patenka net 25-ios skirtingos pasaulio šalys.
E. Bikas, R. Subačienė, I. Astrauskaitė ir G. Keliuotytė-Staniulėnienė (2014)	Tyrimo metu gauti rezultatai parodė, kad labiausiai GPM mokesčines pajamas gali paveikti pastoviai besikeičiantis darbuotojų skaičius, ir pasirinktas GPM tarifo dydis, o mažiausiai – taikomas NPD.	2004-2014 m. laikotarpis. Lietuva.
C. Cozmei, E. C. Serban, (2014)	A autorių atliktas tyrimas parodė, kad visose keturiose valstybėse didžiausia našta gula ant vidutines pajamas uždirbančių ir neturinčių vaikų šeimos pečių, todėl didžiausią įtaką pajamų surinkimui iš GPM daro šalyje nustatytos lengvatos ir išimtis.	2012m. Jungtinė Karalystė, Prancūzija, Italija bei Rumunija.
O. Palczewska, (2013)	Mokslininkė nustatė, kad GPM mokesčių pajamų surinkimui gali turėti įtakos skirtingos mokesčių sistemos. Taip pat, tam kad gyventojų pajamų mokestis būtų paskirstomas tinkamai, reikalinga atsižvelgti į šalyje taikomas ir siūlomas lengvatas bei išimtis.	2012 m. Lenkija, Vokietija, Jungtinė Karalystė.
D. Paturot, K. Mellbye bei B. Brys, (2013)	Anot mokslininkų svarbiausi veiksniai įtakojantys GPM surinkimą yra: taikomos mokesčių sistemos pasirinkimas, šalyje taikomų socialinio draudimo įmokų bei tam tikrų piniginių išmokų dydis; suteiktos lengvatos.	2011m. Į tyrimo imtį patenka net 34-ios skirtingos pasaulio šalys.

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis darbe analizuojamais mokslininkų tyrimais

Taigi, išanalizavus įvairių autorių nuomonę bei jų atliktus tyrimus skirtingose pasaulio valstybėse buvo pastebėta daugybė įvairiausių veiksnių, kurie gali įtakoti mokestinių pajamų surinkimą į valstybės biudžetą dydį. Nors kai kurių autorių nuomonė ir nesutapo, tačiau išnagrinėti mokslininkų tyrimai parodė, kad labiausiai GPM mokestinių pajamų surinkimą į valstybės biudžetą gali įtakoti pasirinktas GPM apmokestinimo būdas ar taikoma skirtinga mokesčių sistema. Kaip nemažiau svarbius veiksnius, autoriai taip pat įvardijo ir GPM tarifo kitimą, nustatytą GPM tarifo dydį, nedarbo lygį, darbo užmokestį, suteikiamas mokesčines lengvatas, socialinio draudimo įmokų dydį, šalyje dirbančiųjų asmenų skaičių.

1.3. GPM proporcinio ir progresinio apmokestinimo modelio teorinė analizė. Modelių privalumai bei trūkumai.

Kiekvienos valstybės svarbiausiu lėšų formavimo šaltiniu yra laikomi mokesčiai (Novošinskienė, A. 2012). Todėl nenuostabu, kad valstybės bando atrasti balansą tarp surenkamų mokesčių į valstybės biudžetą ir gyventojus slegiančios mokesinės naštos. Anot G. Jakstonytės, (2009) mokesčių naštos įvertinimas yra vienas iš pagrindinių metodų padedančių nustatyti ir įvertinti visą mokesčių sistemą. Sugebėti tinkamai paskirstyti mokesčines naštas šalyje ir rasti balansą tarp surenkamų mokestinių pajamų ir mokesčių mokėtojų naštos yra ganėtinai sunku, todėl neretai mokesčių mokėtojai valstybėje pasiskirsto į kelias skirtingas grupes: mokesčius mokančius asmenis, tyčia vengiančius mokesčių atsakomybės asmenis bei mokesčių nemokančius asmenis dėl susidariusio neaiškumo ar kilusių ginčų (Krumplytė, J. 2009). Toks mokesčių mokėtojų susiskirstymas valstybei atneša daugybę problemų, pradedant nuo mažėjančių surenkamų mokestinių pajamų, baigiant ilgai ir sunkiai besivystančia valstybės socialine ir ekonomine gerove. Todėl, nagrinėjant antrinių duomenų šaltinius, galima rasti daugybę mokslininkų nagrinėjusių ir analizavusių įvairius apmokestinimo modelius ir metodus, kurie galėtų padėti surasti balansą tarp surenkamų mokestinių pajamų ir gyventojų mokumo (noro mokėti mokesčius).

Skirtingus, gyventojų pajamų apmokestinimo metodus vienaip ar kitaip įtakojančius gyventojų pajamų mokesčio apmokestinimo sistemą analizavo ir tyrė autorės J. T. Durovi ir M. Dornevic, (2012). Šios autorės savo analizuojamame tyrime pateikė ir išskyrė net tris GPM apmokestinimo metodus: sisteminį apmokestinimo metodą; analitinį apmokestinimo metodą; mišrų apmokestinimo metodą. Platesnis šių metodų aprašymas pateikiamas lentelėje (2 lentelė).

2 lentelė. GPM apmokestinimo metodai (J. T. Durovi ir M. Dornevic)

GPM apmokestinimo metodai (J. T. Durovi ir M. Dornevic)	
Sisteminis (pasaulinis apmokestinimas)	Asmenų gaunamos ir uždirbamos pajamos apmokestinamos taikant atskirai proporcingius mokesčio tarifus.
Analitinis (schematinis apmokestinimas)	Asmens gaunamos ir uždirbamos pajamos apmokestinamos progresiniais mokesčio tarifais.
Mišrus	Apjungia Sisteminių ir Analitinių (aukščiau nurodytus) apmokestinimo modelius.

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis J. T. Durovi ir M. Dornevic, (2012)

Nors autorės J. T. Durovi ir M. Dornevic, savo tyrime analizavo ir pateikė informaciją apie sisteminį, analitinį bei mišrų apmokestinimo metodus, jos taip pat akcentavo ir teigė, kad nors šie metodai ir egzistuoja, tačiau remiantis įvairia šalių praktika ir patirtimi, tokius metodus sunku rasti egzistuojančius ir veikiančius bendrai vienoje mokesčių sistemoje. Anot mokslininkų, šie metodai (sisteminis, analitinis ir mišrus) dažniausiai yra pastebimi kituose skirtinguose modeliuose kaip dalinė (ar pridėtinė) modelio sudedamoji dalis. Todėl nenuostabu, kad kiti autoriai ir mokslininkai išskyrė ir analizavo visai kitus apmokestinimo metodus. Mokslininkės T. Piketty ir E. Saez, (2012) savo analizėje išskyrė ir analizavo individualias pajamas gaunančių asmenų apmokestinimo metodą ir bendras pajamas gaunančių asmenų (pajamas grįstas šeimos modeliu) apmokestinimo metodą. Šių metodų aprašymai pateikiami žemiau esančioje lentelėje (3 lentelė).

3 lentelė. GPM apmokestinimo metodai (T. Piketty ir E. Saez, 2012)

GPM apmokestinimo metodai (T. Piketty ir E. Saez, 2012)	
Individualias pajamas gaunančių asmenų apmokestinimo metodas	Šis metodas pasireiškia tuomet kai šeimoje esančių asmenų pajamos apmokestinamos atskirai. Šeimoje esanti pora traktuojama kaip du skirtingi tos šeimos asmenys, kurie gali būti apmokestinami atskirai nuo individualiai uždirbamų pajamų.
Bendras pajamas gaunančių asmenų, pajamas grįstas šeimos modeliu apmokestinimo metodas	Šis metodas pasireiškia tuo, kad apmokestinamos dviejų šeimos narių (sutuoktinių, poros) iš darbo užmokesčio gautos pajamos. Poros/sutuoktinių gautos pajamos laikomos bendromis pajamomis.

Šaltinis: Sudaryta remiantis T. Piketty ir E. Saez, (2012)

Mokslininkės T. Piketty ir E. Saez, pateikusias 3-oje lentelėje nurodytus apmokestinimo metodus taip pat teigė, kad nors ir daugelyje valstybių GPM apmokestinimo modelis parenkamas valstybės, tačiau egzistuoja šalių, kur metodą leidžiama pasirinkti patiems mokesčių mokėtojams. Taip yra suteikiama daugiau laisvės patiems mokesčių mokėtojams. Tokiais atvejais, mokesčių mokėtojams leidžiama pasirinkti metodą pagal savo esamą socialinę situaciją ir ekonominę padėtį. Tokiu būdu žmonėms savarankiškai nusprendžia ar gaunamos pajamos iš darbo užmokesčio turėtų būti apmokestinamos bendrai ir laikomos kaip šeimos bendros pajamos, ar vis tik pajamas reikėtų apmokestinti individualiai (kiekvienos poros atskirai uždirbamas pajamas). Taip pat, T. Piketty ir E. Saez, savo analizėje akcentavo ir tai, kad pajamų mokestis, kuris yra skaičiuojamas nuo šeimoje ar individualiai uždirbamų pajamų neretai labai priklauso nuo vaikų kiekio esančio šeimoje. Šeimos auginančios mažiau vaikų turi didesnes galimybes mokėti pajamų mokestį, nei tos šeimos, kuriose egzistuoja ganėtinai didelis vaikų skaičius. Todėl tam, kad pajamos būtų apmokestintos sąžiningiau, siekiant skatinti šeimos augimą ir puoselėti jos gerovę šalyje, neretai yra taikomos lengvatos šeimoms auginančioms tam tikrą skaičių vaikų. Atitinkamai todėl, dažnai valstybėse galima pamatyti augantį NPD (neapmokestinamą pajamų dydį) didėjant vaikų skaičiui šeimoje.

Tinkamai paskirstyti mokesčius ir valdyti visą mokesčių sistemą yra ganėtinai sunku. GPM mokestis neretai tampa didele našta šalies gyventojams, nepaisant to, kad šis mokestis ir surenka ganėtinai daug mokestinių pajamų į valstybės biudžetą (B. Jukonienė, L. Šapalienė, 2011). Todėl anot E. Biko ir kt., (2014) tam, kad sumažinti mokestinę naštą šalyje mažiausias pajamas uždirbantiems ir gyvenantiems didžiausiame nepritekliuje asmenims, reikalinga tinkamai pasirinkti ir pritaikyti pajamų apmokestinimo modelį šalyje. Remiantis autoriumi K. Hagopian (2011), nagrinėjamoje literatūroje yra išskiriami ir pastebimi keli skirtingi pajamų apmokestinimo modeliai: regresinis apmokestinimo modelis; progresinis apmokestinimo modelis; proporcinis apmokestinimo modelis (kitai – „plokščias“); asmens apmokestinimo modelis (kitai – „galvos“). Šie modeliai yra vieni populiariausių, priskiriami prie dažniausiai mokslininkų analizuojamų ir tyrinamų modelių. Tačiau nepaisant populiarumo, vienas iš šių išvardintų modelių mokslininkų išskiriamas, kaip ne itin geras ir pasiteisinęs modelis. Anot K. Hagopian, regresinis mokesčių apmokestinimo modelis laikomas vienas nesąžiningiausių modelių visame pasaulyje. Šio modelio esmė didinti mokesčio tarifą atitinkamai mažėjant gaunamoms pajamoms. Tai reiškia, kad tokie asmenys, kurie uždirba mažiau, turi sumokėti didesnę mokesčio dalį, nei tie asmenys, kurie uždirba daug daugiau. Anot K. Hagopian, pasirinkus šį modelį bandoma skatinti daugiau uždirbančius asmenis, kad jie ir toliau generuotų ir uždirbtų didesnę pajamų dalį visuomenėje. Tačiau, nepaisant šio modelio nesąžiningumo, galima pasidžiaugti, kad šis modelis labiau egzistuoja teorijoje nei praktikoje. Reta valstybė

sutinka naudoti šį modelį kadangi tai socialiai nesąžiningas ir sukeliantis didžiulę našą mažiau uždirbantiems asmenims, modelis.

Kiek kitoks apmokestinimo modelio reikšmingumas, tinkamumas bei egzistavimas matomas taikant asmens apmokestinimo modelį. Remiantis analizuojamais antrinių duomenų šaliniais, taikant šį apmokestinimo modelį, kiekvienas asmuo privalo mokėti tam tikrą mokestį nuo savo uždirbamų ir generuojamų pajamų (K. Hagopian, 2011). Tačiau nors šis asmens modelis nėra laikomas pajamų mokesčiu, literatūroje jis įvardijamas kaip vienas efektyviausių apmokestinimo modelių. Efektyviausiu jis laikomas todėl, kad tokio modelio naudojimas gali padėti į biudžetą surinkti daugiausiai mokestinių pajamų, kadangi, šis asmens mokestis yra taikomas neatsižvelgiant į asmens uždirbamas pajamas ir jų dydį. Naudojant šį asmens modelį mokesčio dydis priklauso tik nuo to, kurioje vietoje (regione) asmuo yra apsigyvenęs. Todėl tik nuo gyvenamosios vietos priklauso, kokį mokestį gali tekti susimokėti mokesčių mokėtojui. Skirtinguose regionuose gyvenantiems ar savo gyvenamąją vietą deklaravusiems asmenims, taikomas skirtingas mokesčio tarifo dydis.

Aukščiau aptartas apmokestinimo modelis neatsižvelgia į gyventojų uždirbamas pajamas ir juos apmokestina pagal gyvenamąją vietą šalyje, tuo tarpu proporcinis apmokestinimo modelis vadovaujasi šiek tiek kitokiu apmokestinimo principu. Naudojant šį modelį pajamos apmokestinamos vienodo dydžio tarifu nepriklausomai nuo uždirbamų pajamų dydžio. Pasak autoriaus K. Hagopian, tam tikrose valstybėse taikant proporcinį apmokestinimo modelį valstybės GPM tampa lygus pelno mokesčiui. Dažniausiai proporcinis modelis taikomas besivystančiose pasaulio šalyse. Išsivysčiusiose pasaulio šalyse yra taikomas progresinis apmokestinimo modelis. Šį modelį taiko daugiausia Europos Sąjungos šalys. Progresinis apmokestinimo modelis pasireiškia tuo, kad didėjant uždirbamoms pajamoms didėja ir mokesčio tarifo dydis. Šio modelio progresinių mokesčių tarifai neretai skirstomi į kelias dalis: laipsnišką proporcinį tarifą (didėja didėjant mokesčio bazei); laipsnišką progresinį tarifą (tarifas didėja greičiau nei mokesčio bazė t.y mokesčių mokėtojai apmokestinami palaipsniui didėjant pajamoms); laipsnišką regresinį tarifą (tarifas didėja lėčiau nei mokesčio bazė) (J. T. Durovi; M. Dornevic, 2012).

Apibendrinant nagrinėtus šaltinius galima daryti išvadą, kad egzistuoja keli pagrindiniai GPM apmokestinimo modeliai labiausiai pripažįstami visame pasaulyje. Proporcinis, progresinis bei regresinis modeliai yra labiausiai paplitę ir vartojami tarp skirtingų valstybių. Išnagrinėjus autorių nuomonę teoriniu aspektu galima pastebėti, kad Europos Sąjungoje populiariausias apmokestinimo būdas yra laikomas progresinis, o antroje vietoje pasilieka proporcinis apmokestinimo modelis, kuris pasireiškia besivystančiose pasaulio šalyse. Tačiau

nors ir progresinis apmokestinimo būdas išsiskiria kaip populiariausias būdas tarp Europos Sąjungos šalių būtina aptarti ir apžvelgti šių dviejų pagrindinių modelių plusus ir minusus.

Priklausomai nuo šalyje vyraujančios ekonomikos, gyventojų socialinės padėties ir kitų veiksnių, valstybė pati pasirenka kokį modelį pritaikyti ir kaip GPM apmokestinti savo šalies gyventojus. Išanalizavus egzistuojančius modelius teoriniu aspektu būtina aptarti ir pagrindinių GPM apmokestinimo modelių privalumus ir trūkumus tam, kad būtų galima lengviau identifikuoti, kuris modelis turėtų būti pritaikytas Lietuvoje.

Mokslininkas Chen, Y.K., (2012) teigia, kad GPM apmokestinimo modelis, kuris turi viena tarifą ir yra laikomas proporciniu apmokestinimo modeliu, turi ganėtinai daug plusų. Pasirinktas naudoti vienas GPM mokesčio tarifas šalyje leidžia praplėsti mokestinę bazę ir sumažinti mokestinius įsipareigojimus. Jis taip pat gali sumažinti paskatas vengti mokėti mokesčius, kadangi esant vienam GPM mokesčio tarifui ribinis mokesčio tarifas turėtų būti lygus vidutiniam mokesčio tarifui. Anot Mokslininkų, vieno tarifo naudojimas šalyje galėtų sudaryti vienodas sąlygas taikyti tokį patį išmokų režimą visiems šalies gyventojams, visiškai neatsižvelgiant kuriame sektoriuje (privačiame ar viešajame) asmens pajamos yra uždirbtos. Proporcinis GPM tarifas taip pat galėtų užtikrinti ir tvaresnę bei aiškesnę apmokestinimo tvarką, kurios šalies gyventojams būtų lengviau laikytis ir paisyti dėl egzistuojančios tvarkos aiškumo ir nuoseklumo. Mokslininkai Paulus, A., ir Peichl, A., (2008) ypatingai akcentuoja tai, kad valstybėse, kuriose jau yra naudojamas proporcinis GPM apmokestinimo modelis yra lengviau administruojamas mokesčio surinkimas, ko rezultate sumažėja valstybės išlaidos, didėja žmonių noras prisidėti ir mokėti mokesčius. Labai panašios nuomonės laikosi ir mokslininkas Ismailakhunov S. (2014), kuris teigia, kad įgyvendintas proporcinis GPM modelis šalyje skatina didesnę sąžiningumą. Mokslininko teigimu naudojant šį modelį šalyje atsiranda didesnis noras mokėti mokesčius, padidėja dirbančiųjų asmenų grynasis atlyginimas nuo bendros produktyvios veiklos vertės. Paulauskas A., (2008) teigia, kad proporcinis GPM tarifas skatina socialinę žmonių lygybę, kadangi nustačius GPM proporcinio tarifo dydį visi šalies gyventojai moka tokį pat santykinio dydžio mokestį. Anot autoriaus proporcinio modelio pasirinkimas yra paprastesnis ir saugesnis, nes perėjus prie progresinio GPM modelio šalies ekonomikos augimas, vartojimas galimai sulėtėtų, investicijos persikeltų į kitas valstybes, ko rezultate būtų matoma neigiama įtaką valstybės biudžeto pajamoms. Mokslininko nuomone geriausias būdas Lietuvai, siekiant į biudžetą surinkti daugiau pajamų, būtų laikytis vienodo mokesčių tarifo ir atsisakyti tam tikrų GPM mokesčio lengvatų. Jei būtų atsisakyta mokesčių lengvatų, mokslininko nuomone, į biudžetą būtų surenkama daugiau mokestinių pajamų kurių pakaktų finansuoti sveikatos priežiūros, valstybinio sektoriaus darbo užmokesčio, nedarbo bei įvairias kitas programas padėsiančias gerinti gyventojų socialinę padėtį.

Tuo tarpu progresinis apmokestinimo modelis įprastai yra sudaromas remiantis sudėtingesne apmokestinimo struktūra, todėl mokslininkas Chen Y.K., (2012) teigia, kad ekonomiškai išsivysčiusiose pasaulio šalyse didesnes pajamas uždirbantys šalies gyventojai linkę vengti mokėti mokesčius dėl sudėtingos sistemos. Tačiau autoriai Conesa, J. ir Krueger, D. (2006) išskiria ir keletą teigiamų progresinio GPM modelio savybių. Autorių nuomone progresinis gyventojų pajamų mokesčio modelis teigiama linkme veikia šalies vartojimą bei santaupas. Conesa, J. ir Krueger, D., pabrėžia, kad progresinio modelio įgyvendinimas šalyje padeda pagerinti pajamų pasiskirstymą. Autoriai, taip pat, nurodo kad šio modelio dėka pagerėja ir vartojimas bei šalyje tvyranti socialinė nelygybė. Tačiau, Conesa, J. ir Krueger, D., išskiria ir vieną progresinio modelio minusą. Anot autorių progresinis GPM apmokestinimo modelis turi ir neigiamą pusę, kadangi šis modelis gali iškraipyti darbo pasiūlos bei taupymo paskatas privačių namų ūkių bei įmonių tam tikruose sprendimuose. Glausta informacija apie pagrindinių apmokestinimo modelių trūkumus bei plusus pateikiama žemiau esančioje 4-oje lentelėje.

4 lentelė. Proporcinio ir progresinio apmokestinimo modelių privalumai bei trūkumai

	Proporcinis apmokestinimas	Progresinis apmokestinimas
Modelio privalumai	<ul style="list-style-type: none"> • Vienodas tarifo dydis; • Lengvas mokesčio administravimas; • Socialinės lygybės skatinimas; • Didėjantis mokesčių mokėtojų noras mokėti mokesčius. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gerėjantis pajamų pasiskirstymas šalyje; • Taikomo tarifo dydžio paskirstymas atsižvelgiant į asmens uždirbamą pajamų dydį; • Didėjančios mokesčių pajamų įplaukos valstybės biudžete
Modelio trūkumai	<ul style="list-style-type: none"> • Mažesnių pajamų surinkimas į biudžetą; • Lėtesnis ekonomikos augimas šalyje 	<ul style="list-style-type: none"> • Naudojami keli GPM tarifo dydžiai; • Sudėtinga apmokestinimo struktūra; • Sunkus mokesčių administravimas;

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis darbe nagrinėjama autorių nuomone

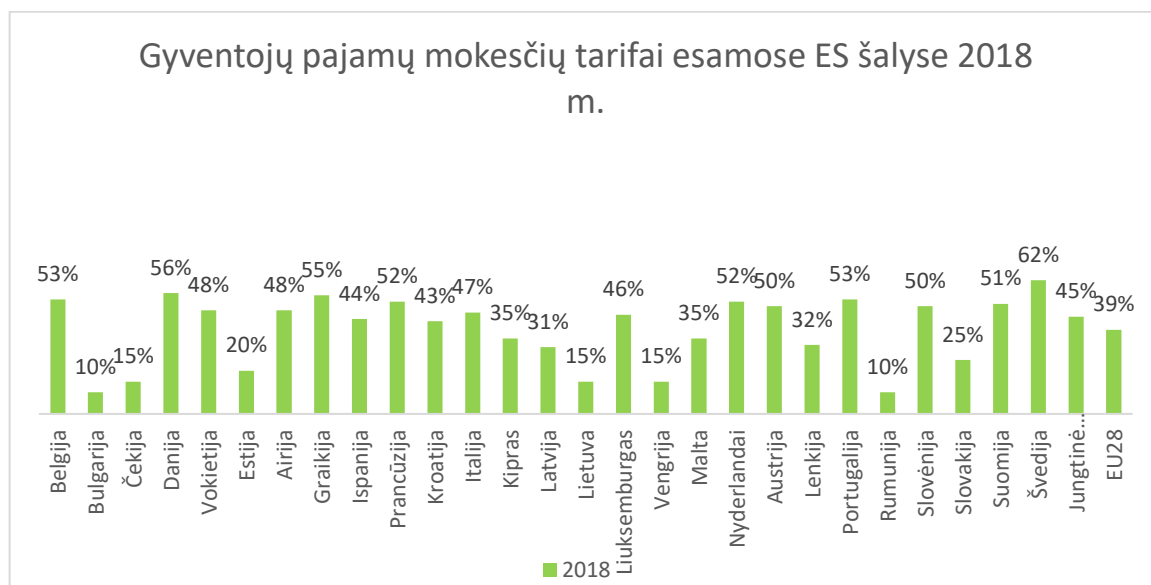
Apibendrinant galima teigti, kad tiek proporcinis, tiek progresinis taikomas modelis turi savų plusų bei savų minusų. Progresinio GPM modelio privalumai atsiskleidžia per didesnes surenkamas mokesčines pajamas į valstybės biudžetą, vyraujančią mažesnę pajamų nelygybę šalyje bei gerėjantį pajamų pasiskirstymą. Valstybei pasirinkus taikyti progresinį GPM apmokestinimo modelį, apskaičiuotas mokeskis taikomas tik atsižvelgus į dirbančiųjų asmenų pajėgumą ir sugebėjimą mokėti valstybės pavestus mokesčius. Tačiau nepaisant šių privalumų, progresinio modelio taikymas valstybėje atneša didesnes ir brangesnes mokesčio

administravimo išlaidas. Progresinis GPM apmokestinimo modelis, taip pat, pasižymi ir sunkia apskaičiavimo metodika, ko rezultate atsiranda didesnės paskatos gyventojams vengti mokėti valstybės tvarka nustatytus GPM mokesčius. Tuo tarpu proporcinį GPM modelį valstybė gali daug lengviau administruoti ir patirti mažesnes administravimo išlaidas, todėl šio modelio naudojimo dėka patiriamas ir mažesnis mokesčio vengimas šalyje. O tai itin svarbu norint tinkamai valdyti ir tobulinti visą mokesčių sistemą, kadangi mokesčių sistema tobulinama ne tik per apmokestinimo mechanizmą, bet ir per tinkamą mokesčių administravimą (Tušaitė, J. 2003). Kaip privalumą galima išskirti ir tai, kad naudojant šį modelį yra taikoma ta pati (vienoda) apskaičiavimo metodika dirbantiems. Darbuotojai gali aiškiai suprasti modelio apskaičiavimo metodiką kas skatina labiau laikytis valstybės nustatytos apmokestinimo tvarkos ir nevengti mokėti mokesčių. Tačiau, naudojant šį proporcinį apmokestinimo modelį į valstybės biudžetą surenkama mažiau pajamų, todėl valstybės ekonomika auga daug lėčiau nei valstybėse kuriose egzistuoja progresinis GPM apmokestinimo modelis.

1.4. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje Europos Sąjungos kontekste

Europos Sąjunga - tai 28-ias valstybes vienijanti bei bendrų tikslų siekianti bendrija. Nors vienas iš bendrų tikslų yra mokesčių sistemos suderinimas Europos Sąjungos lygiu, tačiau visiškai bendras mokesčių harmonizavimas Europos Sąjungoje (toliau – ES) yra sunkiai įgyvendinamas. Anot H. Gabarto (2007) valstybės narės vis dar turi teisę skirtingai, remiantis nacionaliniais mokesčių teisės aktais, administruoti ir valdyti tiesioginius mokesčius (gyventojų pajamų, pelno mokesčius). Tai įrodo ir Europos Sąjungos sutarties 63-ias straipsnis, kuris nurodo, kad valstybės narės gali taikyti savo mokesčių įstatymo nuostatas. Nepaisant to, tam tikras ES įsikišimas jaučiamas ir matomas su netiesioginiais mokesčiais (akcizais, pridėtinės vertės mokesčiu, muitais). Europos Sąjungos kompetencijos yra labai plačios valdant netiesioginius mokesčius, todėl šioje vietoje pasireikšti nacionalinėms valdžios institucijoms lieka nedaug (H. Gabarto, 2007). Kadangi, Europos Sąjunga labiau reguliuoja ir kontroliuoja netiesioginius mokesčius, tiesioginius mokesčius, tokius kaip gyventojų pajamų mokesčių, reguliuoja ir administruoja kiekviena valstybė atskirai. Gyventojų pajamų apmokestinimo valdymui vienos šalys pasirenka taikyti proporcinį apmokestinimo būdą, kitos – progresinį apmokestinimą. Kad būtų galima tinkamai įvertinti ir suprasti koks apmokestinimo modelis būtų tinkamiausias Lietuvos valstybei ir kokie mokesčių sistemos patobulinimai toliau reikalingi, naudinga apžvelgti ir išnagrinėti gyventojų pajamų mokesčio apmokestinimo skirtumus tarp Europos Sąjungos šalių.

Norint tinkamai pritaikyti apmokestinimo modelį valstybei, bei žinoti kurias sritis mokesčių sistemoje, toje šalyje, labiausiai reikėtų tobulinti, pirmiausia reikėtų išanalizuoti ir pačios valstybės gyventojų suvokimą apie taikomus mokesčius (M. Gideon, 2015). Mokslininkas, M. Gideon, atliko tyrimą Jungtinėse Amerikos Valstijose siekdamas atskleisti ir nustatyti kokia nuomonė vyrauja visuomenėje apie gyventojų pajamų mokesčio tarifą. Analizės rezultatai parodė, kad dauguma valstybės gyventojų neturi suvokimo apie esamą progresinį apmokestinimo modelį ir taikomus gyventojų pajamų mokesčio tarifus šalyje. Toks mokslininko atliktas tyrimas įrodė, jog neretai, suvokimas apie taikomus mokesčio tarifus šalyje ir apie pačią mokesčių sistemą yra ganėtinai menkas. Didesnis supratimas apie GPM apmokestinimo principus, taikomus mokesčio tarifus gali padidinti mokesčių mokėtojų mokumą, pasitikėjimą valstybės taikoma sistema. Gilesnė taikomų mokesčių tarifų analizė gali būti naudinga ir nagrinėjant mokesčio tobulinimo galimybes šalyje. Todėl naudinga apžvelgti ir suprasti egzistuojančius GPM mokesčio tarifus ne tik savo valstybėje, bet ir kitose šalyse. Remiantis žemiau esančia diagrama galima pamatyti ir palyginti GPM tarifus Europos Sąjungos valstybės 2018 m. (žr. 1 pav.).

1pav. Taikomi GPM tarifai Europos Sąjungos šalyse 2018 m.

Šaltinis: Sudaryta remiantis Taxation Trends in EU, (2018)

Aukščiau pateiktas paveikslas parodo, kad kiekviena Europos Sąjungos valstybė taiko skirtingus GPM tarifus. Mažiausius GPM tarifus taiko Bulgarija, Čekija, Vengrija, Rumunija, Lietuva. Šių šalių gyventojų pajamų mokesčio tarifai siekia nuo 10 iki 15 procentų, o tai lyginat su kitomis ES šalimis, yra vienas mažiausių taikomų mokesčio tarifų visoje bendrijoje. Tuo tarpu Švedijoje, Graikijoje, Portugalijoje, Danijoje ir Belgijoje yra taikomi aukščiausi GPM

mokesčio tarifai. Šiose šalyse taikomi GPM tarifai siekia nuo 53 iki 62 procentų. Toks taikomų mokesčio tarifų dydis siejasi ir su valstybėje taikomu GPM apmokestinimo modeliu. Tose šalyse, kuriose taikomi mažesni tarifai (Lietuvoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Vengrijoje, Rumunijoje) yra vadovaujamosi proporciniu apmokestinimo modeliu. Tuo tarpu, valstybės taikančios didesnę tarifą (Švedija, Graikija, Portugalija, Danija ir Belgija) renkasi ir taiko progresinį apmokestinimo modelį. Nors egzistuoja du labiausiai paplitę apmokestinimo modeliai (progresinis ir proporcinis), tačiau remiantis antrinių duomenų šaltiniais Europos Sąjungoje labiausiai yra paplitęs progresinis apmokestinimo modelis. Tai galima pamatyti 5-oje lentelėje, kuri parodo kokios šalys taiko progresinį apmokestinimo modelį.

5 lentelė. Progresinio apmokestinimo modelio taikymas ES valstybėse 2018 m.

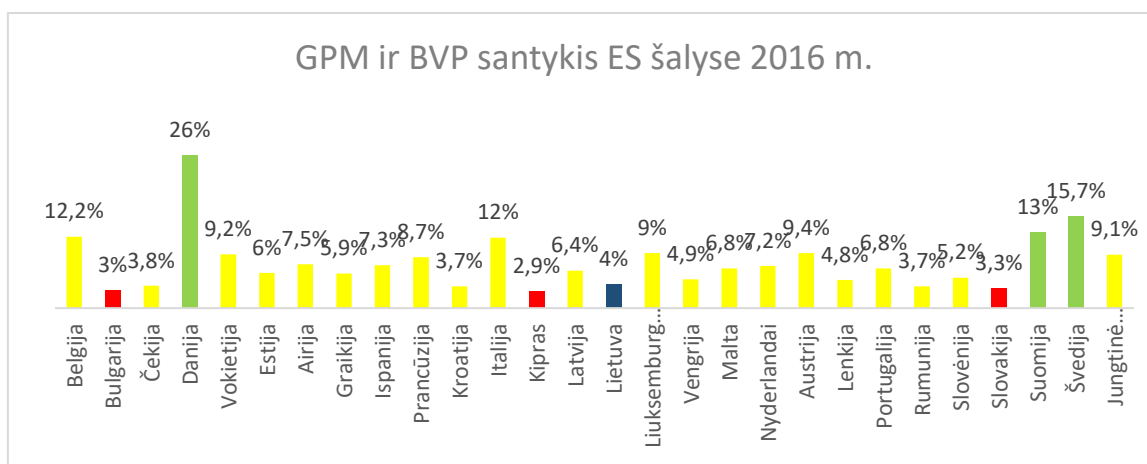
Progresinio apmokestinimo modelio taikymas ES valstybėse		
Valstybė	Modelis	Tarifų skaičius
Airija	Progresinis	2
Austrija	Progresinis	4
Belgija	Progresinis	5
Danija	Progresinis	3
Graikija	Progresinis	3
Ispanija	Progresinis	6
Italija	Progresinis	5
Jungtinė Karalystė	Progresinis	3
Kipras	Progresinis	4
Kroatija	Progresinis	3
Latvija	Progresinis	3
Lenkija	Progresinis	2
Liuksemburgas	Progresinis	7
Malta	Progresinis	5
Nyderlandai	Progresinis	4
Portugalija	Progresinis	5
Prancūzija	Progresinis	6
Slovakija	Progresinis	2
Slovėnija	Progresinis	4
Suomija	Progresinis	4
Švedija	Progresinis	2
Vokietija	Progresinis	3

Šaltinis: Sudaryta remiantis Worldwide Personal Tax Guide, (2018)

Valstybės, kuriose yra taikomas progresinis gyventojų pajamų mokesčio apmokestinimas dažniausiai naudoja net keletą skirtingų tarifų (nuo 2 iki 7) (1 lentelė). Tokiose šalyse GPM

tarifas didėja kartu su didėjančiomis asmens apmokestinamosiomis pajamomis (Worldwide Personal Tax Guide, 2018). Analizuojant 1-ąją lentelę galima pamatyti kad Lietuva į šį sąrašą nepatenka. Kol kas, iki 2018 m. Lietuvoje naudojamas proporcinis GPM apmokestinimo modelis. Tačiau, nors Lietuva ir nepatenka į šį sąrašą vis tik galima pastebėti, kad progresinį apmokestinimo modelį naudoja dauguma Europos Sąjungos šalių. Lietuvoje proporcinis mokesčio tarifas buvo pradėtas taikyti nuo 1994 m. ir aukščiausias taikomas GPM mokesčio tarifas buvo pasiektas jau 1995 m. kuomet jis siekė net 33 procentus (A. Novošinskienė, 2012). Vėlesniais metais Lietuvos GPM mokesčio tarifas palaipsniui mažėjo ir 2009 m. buvo nustatytas pats mažiausias taikomas 15 procentų tarifas. Nors ilgus metus buvo taikomas proporcinis apmokestinimo modelis, tačiau remiantis Lietuvos valstybės mokesčių inspekcijos pateiktomis duomenimis, ateinančiais 2019 m. planuojama nauja mokesčių reforma Lietuvoje. Reformos metu planuojama padidinti GPM mokesčio tarifą ir pereiti prie progresinio apmokestinimo modelio. Tačiau nors Lietuva ir planuoja įvesti ir taikyti daugelio ES valstybių pasirinktą progresinį apmokestinimo modelį, mokslininkai G. C. Cronia, R. B Johnson ir R. D Nelson (2016) teigia, kad proporcinis modelis vis tik yra naudingesnis. Anot šių mokslininkų, tik proporcinis apmokestinimo modelis į valstybės biudžetą gali padėti surinkti daugiau mokesčių pajamų, kadangi jų taikomo tarifo dydis visuomet yra stabilus ir vienodas.

Kadangi vyrauja daugybė įvairiausių mokslininkų nuomonių, koks mokesčio tarifas ir koks apmokestinimo būdas turėtų būti taikomas, reikalinga apžvelgti GPM ir bendro vidaus produkto (toliau – BVP) santyki šalyje (Slavickienė, A., Nesteckis, A. ir Atkočiūnaitė, K., 2007).

2 pav. GPM ir BVP santykis ES šalyse 2016 m.

Šaltinis: Sudaryta remiantis European Commission, Economic analysis of taxation, (2016)

Iš pateikto 2-ojo paveikslo galima matyti, kad didžiausią įtaką tos šalies BVP turi surenkamos pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio Danijoje. Šioje šalyje surenkamas GPM

sudaro net 26 procentus viso šalies BVP. Nemažai GPM surenkama ir Suomijoje bei Švedijoje, kurių surenkamos pajamos iš GPM sudaro net 13 ir 15,7 procentų atitinkamai viso šalies BVP. Mažiausias GPM ir BVP santykis matomas Kipre, Bulgarijoje bei Slovakijoje (2,9; 3; 3,3 procentai atitinkamai). Dėka 2-ame paveiksle nurodytų duomenų galima pastebėti, kad 2016 m. Lietuvos GPM santykis su šalies BVP, palyginus su kitomis Europos Sąjungos šalimis, buvo vienas mažiausių. Toks mažas Lietuvos GPM ir BVP santykis gali būti matomas dėl įvairių priežasčių, vienos jų: valstybėje taikomos mokesstinės lengvatos; taikomi žemi GPM tarifai; taikomas proporcinis apmokestinimo modelis. Remiantis 1-ojo paveikslo duomenimis, Lietuva taiko vieną mažiausių tarifų (15 procentų) visoje Europoje, kur kiekvieno šalies gyventojo pajamos apmokestinamos neatsižvelgiant į jo uždirbamas pajamas taip sukeliant didesnę našta šalies gyventojams uždirbantiems mažiausiai pajamų. Todėl mokslininkai W.Gale, M. Kearney ir P.Orszag (2015) siūlo vadovautis kitokiu požiūriu, kuomet pajamos apmokestinamos priklausomai nuo asmens uždirbamų pajamų lygio. Mokslininkai, taip pat, siūlo atsižvelgti į didžiausias ir mažiausias pajamas uždirbančius asmenis ir apmokestinti juos atitinkamai skirtingais mokesčio tarifais. Anot W. Gale, M. Kearney ir P.Orszag (2015) padidinus GPM tarifą daugiausiai pajamų uždirbančių asmenų būtų galima daugiau surinkti mokesčių pajamų į šalies biudžetą.

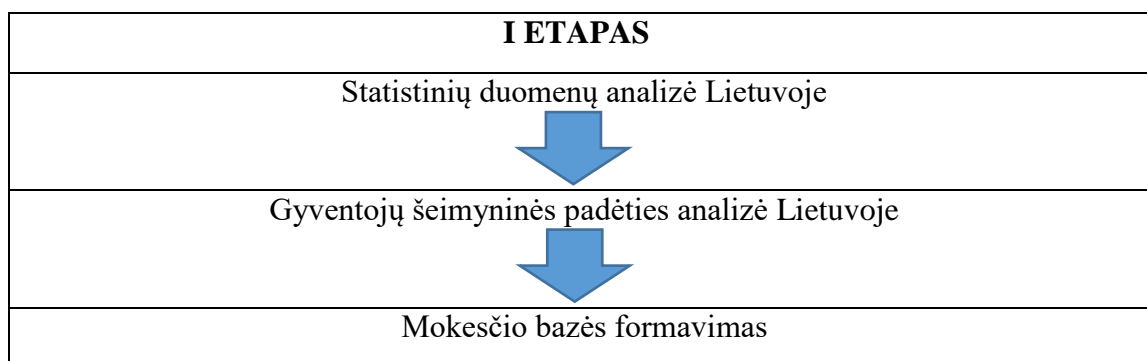
Taigi išanalizavus įvairių mokslininkų nuomonę bei egzistuojančius mokesčio tarifų skirtumus bei taikomus apmokestinimo modelius tarp Europos Sąjungos valstybių, galima teigti, kad daugiausiai ES šalių taiko progresinį GPM modelį. Nors Lietuva, kol kas, taiko proporcinį apmokestinimo modelį, tačiau jau nuo 2019 m. planuojamoje mokesčių reformoje žadama įvesti progresinį apmokestinimą. Tokiam modelio taikymui pritaria ir daugelis kitų darbe aptartų ir minėtų mokslininkų.

2. GPM PROGRESINIO MODELIO LIETUVOJE TYRIMO METODOLOGIJA

Aptarus ir išanalizavus antrinių duomenų šaltinius teoriniu aspektu paaiškėjo, kad daugelis mokslininkų teigiamai vertina progresinio modelio pritaikymą ir įgyvendinimą šalyje. Anot teorinėje dalyje išanalizuotos autorių nuomonės, valstybėje pritaikius progresinį GPM apmokestinimo modelį labiau atsižvelgiama į pačių gyventojų esamas galimybes vykdyti tam tikras, valstybės pavestas, mokestines prievoles. Progresinio GPM apmokestinimo modelį palaikė įvairūs autoriai bei mokslininkai, tokie kaip A. Slavickienė (2012), C. E. Weller bei M. Rao (2010), J. T. Durovi ir M. Dornevic (2012), E. Bikas (2014) bei kiti teorinėje analizėje aptarti mokslininkai. Daugelyje autorių pateiktuose tyrimuose buvo analizuojama kokie veiksniai įtakoja gyventojų pajamų mokesčio surinkimą į valstybės biudžetą, kur jų surenkama daugiausiai, kokią įtaką šalies ekonomikai daro nuolatiniai mokesčio administravimo pasikeitimai, kuo vienas modelis skiriasi nuo kito ir kokie jų plusai bei minusai. Tačiau, nepaisant palčiai išnagrinėtos literatūros, mokslininkų analizėse vis dar pasigendama tyrimų, kuriuose būtų galima ištirti ir išnagrinėti kaip pasikeistų GPM surinkimas į valstybės biudžetą ir mokesčių mokėtojų noras mokėti mokesčius pakeitus vieną mokestinį modelį kitu. Būtent dėl šios priežasties buvo pasirinkta šiame darbe sumodeliuoti ir išanalizuoti progresinio gyventojų pajamų mokesčio modelio taikymą Lietuvoje.

Pirmiausia darbe bus analizuojama ir sudaroma mokestinė bazė Lietuvoje (žr. 6 lentelę). Suformuota mokestinė bazė parodys kiek šalies gyventojų moka GPM, kokia šių mokesčių mokėtojų šeimyninė bei socialinė padėtis šalyje bei koks tų gyventojų gaunamas darbo užmokestis (DU). Šie įtakojantys veiksniai yra itin svarbūs bei labai reikšmingi modeliuojant modelį, kadangi nuo kiekvieno žmogaus esamos šeimyninės padėties ir gaunamo darbo užmokesčio priklauso ir valstybės taikomos lengvatos bei pati vykdoma apmokestinimo tvarka kiekvienam gyventojui. Atitinkamai, todėl pasitelkus statistinių duomenų analize bei duomenimis pateiktais Lietuvos statistikos departamento, darbe bus analizuojamas Lietuvos gyventojų DU dydis. Toliau, remiantis Lietuvos valstybės gyventojų surašymo duomenimis bus pateikiami statistiniai duomenys apie Lietuvos gyventojų šeimyninę, socialinę padėtį. Aptarus ir išanalizavus DU bei Lietuvos gyventojų šeimyninę padėtį, remiantis statistiniais duomenimis bei gautais rezultatais bus siekiama sudaryti mokestinę bazę Lietuvoje. Sudarytai mokestinei bazei bus mėginama taikyti kitų šalių apmokestinimo modeliai.

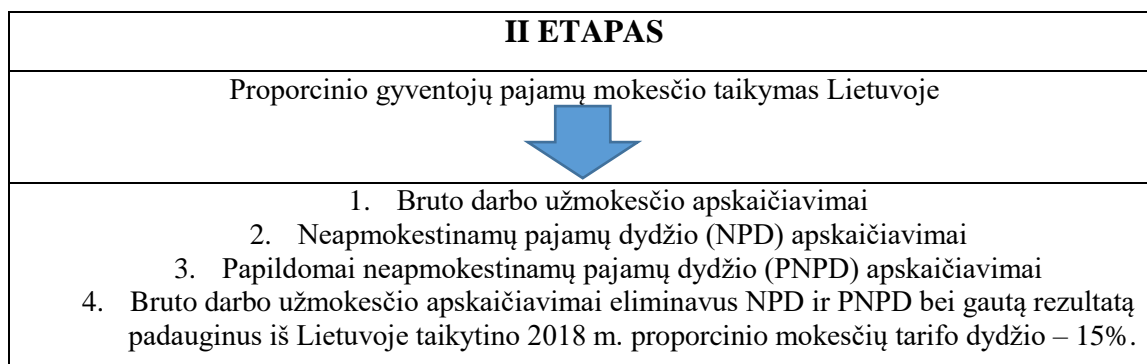
6 lentelė. I Etapas. Mokesčio bazės kūrimas Lietuvos valstybėje.

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis darbe nagrinėjamais duomenimis

Antrajame tyrimo etape bus analizuojama kiek GPM surenkama Lietuvoje taikant proporcinį GPM apmokestinimo modelį, tam kad būtų galima palyginti jį su progresiniu modeliu (žr. 7 lentelę). Proporcinio gyventojų pajamų mokesčio modelio sudarymas bei analizės bus atliekamas pagal 2017 m. Lietuvos Respublikos GPM taikomas nuostatas.

7 lentelė. II Etapas. I-ame etape sukurtos bazės gyventojų apmokestinimas remiantis proporciniu apmokestinimo modeliu Lietuvoje.

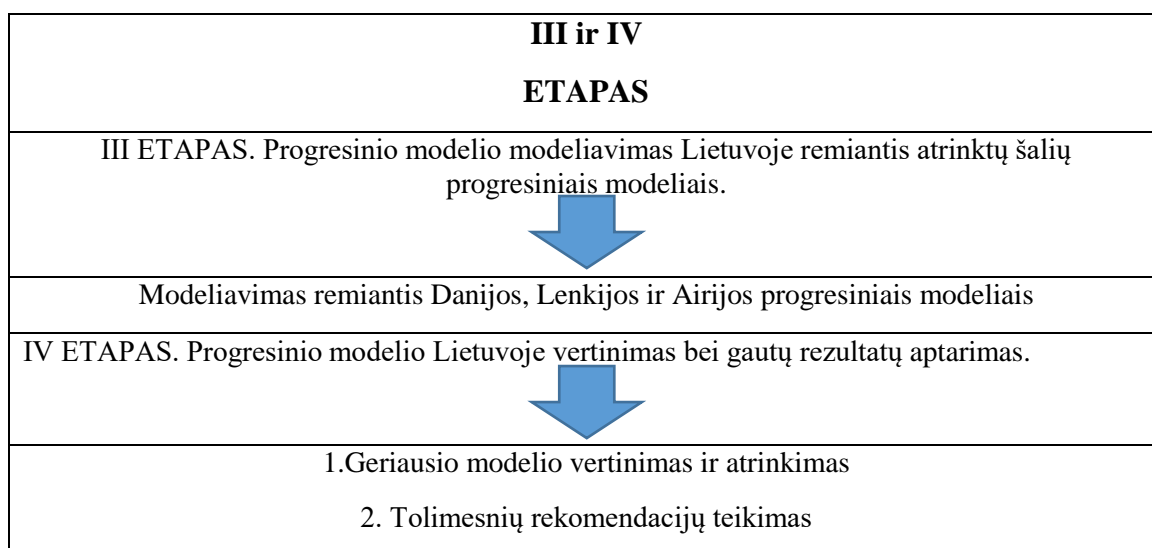

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis darbe nagrinėjamais duomenimis

Prieš paskutiniajame etape bus analizuojamas bei modeliuojamas progresinis GPM modelis Lietuvoje remiantis Danijos, Lenkijos ir Airijos gyventojų pajamų apmokestinimo modeliais taikomais tose šalyse. Būtina pabrėžti tai, kad darbe analizuojami ir taikomi modeliai pasirinkti ne atsitiktinai. Danijos GPM apmokestinimo modelis pasirinktas remiantis teorinėje dalyje išanalizuotais duomenimis, kurie parodė jog Danijos GPM ir BVP santykis ryškiai išsiskiria Europos Sąjungos kontekste (žr. 2 paveikslą). Danijoje taikomas vienas didžiausių gyventojų pajamų mokesčio tarifų Europos Sąjungoje, tačiau GPM ir BVP santykis taip pat matomas didžiausias Europos Sąjungos kontekste, todėl galime teigti, kad šioje šalyje yra geriausiai pritaikytas progresinis GPM apmokestinimo modelis. Tuo tarpu Lenkijos valstybė buvo pasirinkta dėl itin panašaus su Lietuva ekonomikos išsivystymo lygio, kurį nustatė ir

pateikė Lietuvos Statistikos departamentas viešai publikuojamame darbe „Europos šalių tarptautinių palyginimų rezultatai“. Ši šalis lyginant su kitomis teorinėje dalyje aptartomis Europos Sąjungos šalimis, kuriose taikomas progresinis modelis yra labiausiai artimas Lietuvos valstybei. Paskutinioji šalis – Airija, pasirinkta remiantis ekonomikos plėtros ir bendradarbiavimo pateiktais duomenimis (OECD), kurie nurodo jog šios šalies GPM yra vienas progresyviausių Europos Sąjungos kontekste. Visose pasirinktose šalyse yra taikomas skirtingas progresinis GPM apmokestinimo modelis. Taikomi modeliai skiriasi tiek tarifų dydžiu, tiek pačių taikomų gyventojų pajamų mokesčio taisyklių rinkiniu bei šalies gyventojams nustatytais lengvatomis. Skiriasi ir pati apmokestinimo tvarka. Remiantis Lenkijos valstybėje esama GPM apmokestinimo tvarka, iš bruto darbo užmokesčio eliminavus socialinio draudimo įmokas pritaikomas gyventojų pajamų mokesčio tarifas kiekvienam šalies gyventojui Lenkijoje. Tačiau remiantis Danijos pavyzdžiu iš bruto darbo užmokesčio yra eliminuojama ne socialinio draudimo įmokos, o asmeninė lengvata. Tuomet nuo gautam skirtumui Danijoje pritaikomas GPM mokesčio tarifas ir gautas rezultatas yra sumažinamas vaikų kreditu, ko rezultate gaunama apskaičiuota gyventojų pajamų mokesčio mokėtina suma. Kiek kitaip viskas vyksta Airijos valstybėje. Šioje valstybėje pirmiausiai kiekvienam bruto darbo užmokesčiui yra pritaikomas gyventojų pajamų mokesčio tarifas (GPM) ir tik tuomet eliminuojant ir taip mažinant mokėtiną sumą pritaikius sugyventinio bei asmens lengvatos taikomu dydžiu.

8 lentelė. III ir IV Etapas. Progresinio modelio modeliavimas Lietuvoje ir jo vertinimas pateikiant tolimesnes rekomendacijas GPM tobulinimui.

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis darbe nagrinėjama duomenimis

Paskutiniajame etape, remiantis gautais tyrimo rezultatais, bus atrinkti patys geriausi analizuojami modeliai (žr. 8 lentelė). Geriausi modeliai bus atrenkami remiantis surenkamomis mokestinėmis pajamomis gautomis iš gyventojų pajamų mokesčio bei apskaičiavus koks tenka gyventojui vidutinis mokėtinas gyventojų pajamų mokestis. Tinkamiausiu ir pačiu geriausiu modeliu bus laikomas tas modelis, kurio pagalba bus surenkama daugiausiai mokestiniu pajamų į valstybės biudžetą. Išanalizavus ir pritaikius modelius bus pateikiamos išvados, rekomendacijos ir modelių palyginimai bei tolimesnės GPM tobulinimo galimybės Lietuvoje remiantis gautais rezultatais.

3. PROGRESINIO GPM MODELIAVIMAS LIETUVOJE

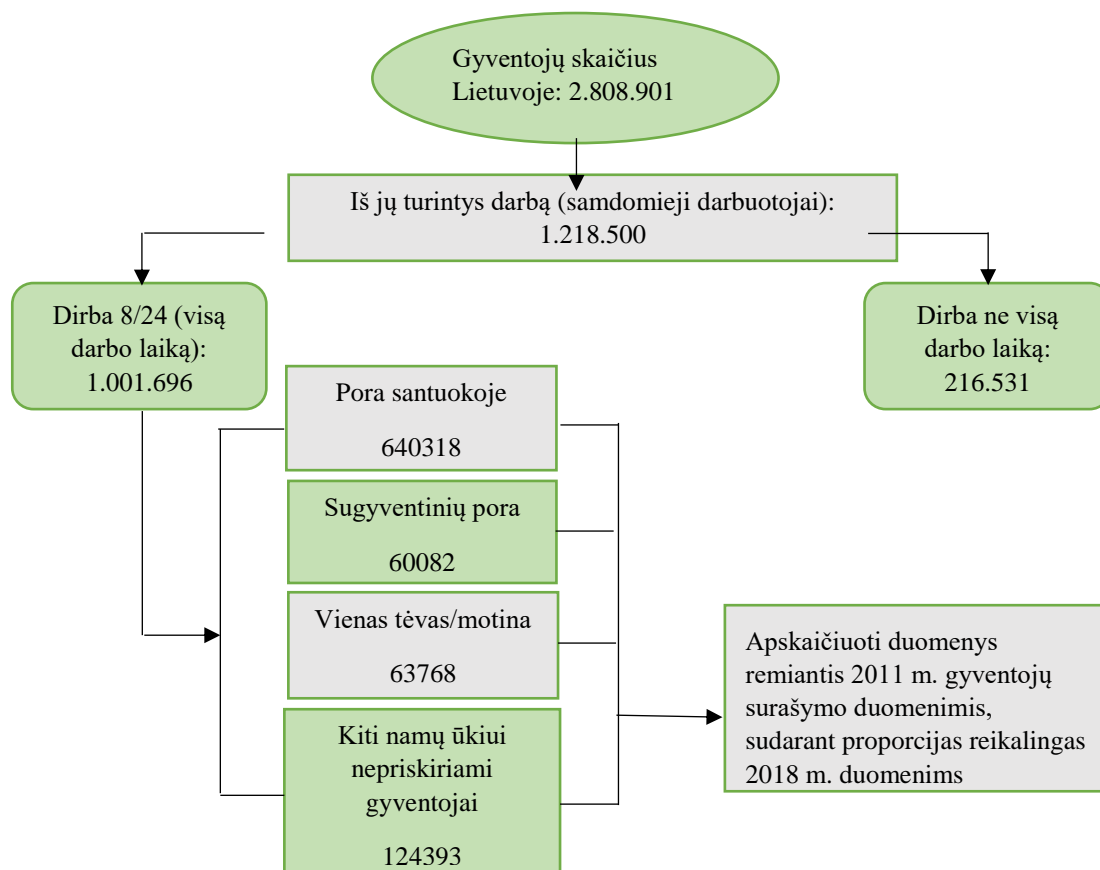
3.1. Mokesčio bazės kūrimas Lietuvos valstybėje.

Mokesčio bazė - tai bendra pajamų suma nuo kurios gali būti apskaičiuojamas mokestis. Mokslininkai, R. H. Gordon ir W. Kopczyk, (2014) teigia, kad mokesčio bazė apima platesnę informaciją apie asmens uždirbamas pajamas, o ne tik su darbo santykiais susijusį užmokestį. Įvairią informaciją apie Lietuvos gyventojus, dažniausiai renka ir fiksuoja Lietuvos statistikos departamentas. Nagrinėjant statistiko departamento pateiktus duomenis buvo pastebėta, kad paskutinį kartą informacija apie Lietuvos gyventojų skaičių, jų sudėtį, uždirbamas pajamas, šeimyninę padėtį, pasiskirstymą buvo renkama visuotinio surašymo metu 2011 m. Kadangi tokie gyventojų surašymai Lietuvoje vyksta tik kas 10-imt metų, tad, kitas toks gyventojų surašymas turėtų vykti tik 2021 m. Būtent dėl šios priežasties analizėje bus naudojami 2011 m. duomenys, kurių pagalba, susidarius atitinkamas proporcijas bus apskaičiuojama 2018 m. mokestinė bazė. Tam kad būtų galima pateikti tikslesnę GPM mokesčio analizę ir sudaryti mokestinę bazę darbe, taip pat, bus atsižvelgiama ir į tikslinę gyventojų grupę (nuolatinis ir laikinai gyvenančius Lietuvoje gyventojus). Remiantis jau teorinėje dalyje aptarta informacija, GPM apmokestinimas priklauso nuo GPMĮ 4-tame straipsnyje išvardintų kriterijų, kurie nurodo, kada asmuo yra laikomas nuolatinis Lietuvos gyventojas, kurio pajamos turi būti apmokestinamos Lietuvoje. Neatitikus išvardintų kriterijų, gyventojas laikomas laikinai gyvenančiu ir jo pajamos yra apmokestinamos kitoje valstybėje. Todėl šiame darbe bus analizuojami tik dirbantys ir GPM apmokestinami nuolatiniai Lietuvos gyventojai.

Norint sudaryti mokestinę bazę Lietuvoje 2018 m. laikotarpiui svarbu turėti tikslų Lietuvoje dirbančių ir nuolatinai gyvenančių asmenų skaičių bei žinoti jų pasiskirstymą tam tikrose asmenų grupėse. Remiantis statistikos departamento pateiktais duomenimis, gyventojų surašymo metu, buvo nustatyta, kad 2011 m. Lietuvoje iš viso gyveno 3052588 asmenų. Iš nagrinėjamų 3052588 gyvenančių asmenų net 1645365 visų asmenų sudarė moterys ir 1407223 asmenų – vyrai (1 priedas). Tuo tarpu kiek sumažėjęs gyventojų skaičius buvo fiksuojamas nagrinėjamu 2018 m. laikotarpiu. Remiantis 1-ame priede pateiktais duomenimis, iš viso Lietuvoje 2018 m. gyveno 2808901 žmonių (t.y 243687 gyventojais mažiau lyginant su 2011 m. laikotarpiu). Iš statistikos departamento pateiktų 2808901 gyventojų 2018 m. net 1511608 visų asmenų sudarė moterys ir tik 1297293 – vyrai. Apibendrinus, galima matyti, kad 2011 ir 2018 m. Lietuvoje gyveno 3052588 ir 2808901 asmenų atitinkamai. Visas 2011 m. ir 2018 m. gyventojų grupavimas pagal atitinkamas amžiaus grupes pateikiamas 1-ame priede.

Nustačius 2018 m. visą gyventojų skaičių ir jų pasiskirstymą grupėse toliau buvo fiksuojama kiek visų gyventojų Lietuvoje, tais pačiais metais, sudarė dirbančiųjų samdomųjų darbuotojų. Remiantis statistikos departamento pateiktais duomenimis, tokių darbuotojų Lietuvoje 2018 m iš viso buvo 1.218.500 (žr. 9-tą lentelę). Tai apytiksliai sudaro 43 procentus visų Lietuvoje gyvenančių asmenų 2018 m. Toliau nagrinėjant duomenis buvo nustatyta ir tai kad iš 1.218.500 Lietuvoje turinčių darbą ir dirbančių gyventojų net 1.001.696 asmenų dirbo visą, pilną darbo dieną (8 valandas per parą) ir tik 216.531 asmenų dirbo ne visą darbo dieną (detalesnė informacija pateikiama 2-ame priede). Kadangi informacija apie darbuotojus, kurie dirbo nepilną darbo dieną ir išdirbtas jų valandas yra skirtinga bei sunkiai prieinama, todėl į tolimesnį tyrimą šie asmenys nėra įtraukiami. Mokesčio bazei sudaryti ir nustatyti toliau bus naudojami tik nuolatinių Lietuvos gyventojų dirbančių pilną darbo dieną darbo užmokesčio duomenys.

9 lentelė. Gyventojų pasiskirstymas dirbant pilną ir nepilną darbo dieną 2018 m.

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis 1-ame, 3-ame, 9-ame priede pateiktais duomenimis

Išsiaiškinus, kad iš viso pilną darbo dieną 2018 m. dirbo 1.001.696 visų samdomųjų darbuotojų, remiantis šiuo nustatytu skaičiumi, toliau buvo apskaičiuojama ir

vertinama gyventojų šeimyninė padėtis, jos sudėtis bei vaikų skaičius šeimoje. Kadangi Lietuvos statistikos departamentas nepateikia tokių 2018 m. duomenų, toliau jie buvo proporcingai paskaičiuojami pagal 2011 m. visuotinio surašymo duomenis. Detalesni skaičiavimai pateikiami 4-tame priede. Pateiktuose skaičiavimuose nurodoma, kokia šeimos sudėtis (vaikų skaičius šeimoje; santuokoje ir ne santuokoje gyvenantys asmenys su vaikais ir be jų; atskirai vaiką auginantys tėvai) sudaro bendrą namų ūkį arba kitaip - bendrą šeimos branduolį. Remiantis Lietuvos visuotinio surašymo vartojamais apibrėžimais, šeimos branduolį (namų ūkį) gali sudaryti mažiausiai du asmenys. Tokiais asmenimis gali būti laikomi: vyras ir žmona gyvenantys kartu su vaikais arba be jų; sugyventiniai kurie, taip pat, gyvena kartu su vaikais ar be jų; vieniši tėvai (motina arba tėvas) gyvenantys su vaikais. Nustačius šias namų ūkių klases toliau darbe buvo sudarinėjamas šeimos branduolys. Vertinant ir sudarant 2018 m. šeimos branduolį dėl tikslesnio skaičiavimo į imtį nebuvo įtraukiami asmenys turintys vyresnius negu 18 m. vaikus; garbingo amžiaus asmenys (kurių amžius viršija 60 m. amžiaus ribą); kiti asmenys visuotinio surašymo metu priskyre save kitai asmenų grupei.

Iš 4-tame priede pateiktos informacijos galima matyti, kad šeimos branduoliams 2011 m. iš viso buvo priskirta 1988981 asmenų. Šių skaičių sudaro namų ūkiams priskirti asmenys, turintys arba neturintys vyresnius nei 18 m. amžiaus vaikus. Surašymo metu, taip pat, buvo fiksuojamas ir 1054448 asmenų skaičius kuris buvo nepriskirtas šeimos branduoliams (t.y. asmenys gyvena vieni ir neturi vaikų). Remiantis šiais 2011 m. visuotinio surašymo duomenimis toliau darbe buvo apskaičiuota ir įvertinta ta pati visų gyventojų šeimos branduoliams priskiriama dalis 2018 m. Skaičiavimai buvo atlikti darant prielaidą, kad pastaraisiais metais namų ūkių padėtis ne kito arba kito labai nedaug. Atlikus skaičiavimus buvo nustatyta, kad iš viso 2018 m. namų ūkiui (branduoliui) buvo priskiriam 1835709 asmenų ($1988981 \div 3043429 \times 2808901 = 1835709$) (4 priedas). Apskaičiavus 2018 m. šeimos branduoliams priskiriamą bendrą asmenų skaičių, toliau visi asmenys buvo suskirstyti į skirtingas klases: šeimą sudarančias sutuoktinių poras; šeimą sudarančias sugyventinių poras; šeimą sudarančius tėvą ar motiną bei jų vaikus iki 18 m. Tokioms klasėms priskirtų asmenų apskaičiavimui 2018 m. buvo sudaromos proporcijos remiantis 2011 m. visuotinio surašymo duomenimis. Šiuose skaičiavimuose buvo remiamasi prielaida, kad šeimos branduoliui (namų ūkiui) priskirti 1988981 asmenys sudaro 100 procentų visų gyventojų. Todėl toliau nuo 1988981 asmenų skaičiaus buvo apskaičiuojamas žmonių pasiskirstymas tarp aukščiau išvardintų namų ūkių sudarančių klasių. Skirstant nurodytus asmenis į atitinkamas namų ūkių grupes buvo atsižvelgiama ir į vaikų skaičių, kuris taip pat buvo priskiriamas kiekvienai klasei atskirai pagal vaikų skaičių gyvenantį šeimoje. Remiantis 4 priede pateiktais duomenimis, 2011 m. Lietuvoje iki 18 m. priklausančių nagrinėjamiems branduoliams vaikų skaičių sudarė net

554933 žmonių. Todėl tam, kad būtų galima tinkamai apskaičiuoti duomenis ir apžvelgti į analizuojamą 2018 m. šeimos branduolio situaciją buvo daroma prielaida, kad 2011 m. šeimos branduolio vaikų skaičius (554933) sudaro 100 procentų visų analizuojamų vaikų. Šis vaikų skaičius namų ūkiuose buvo pasiskirstytas į šešias skirtingas grupes, kurios buvo sudarytos pagal auginamų vaikų skaičių šeimoje. Sudarius tokias vaikų skaičiaus grupes, remiantis proporcijomis buvo apskaičiuota kaip vaikų skaičius 554933 pasiskirsto tarp 3-jų kitų namų ūkių skirtingų kategorijų nurodytų vertikaliai kairėje lentelės pusėje (4 priedas). Apskaičiuotų duomenų rezultatai pateikiami 10 lentelėje.

10 lentelė. 2018 m apskaičiuoti asmenų pasiskirstymo duomenys pagal 2011 m. proporcijas.

	2011 m.	2018 m.	proc.
Iš viso Lietuvos gyventojų	3043429	2808901	100
Šeimą sudaranti sutuoktinių pora	1175900	1085285	39
Šeimą sudaranti sugyventinių pora	150450	138856	5
Šeimą sudaranti viena motina ar vienas tėvas	107698	99399	4
Vaikų skaičius	554933	512170	18
Gyvenantys vieni (nepriklauso šeimos branduoliui)	411639	379918	14
Kiti (priskyrę save kategorijai "kiti")	642809	593274	20

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis Lietuvos visuotinio surašymo duomenimis.

Lietuvoje 2011 m. vykdant visuotinę gyventojų surašymą buvo surinkta ir įvertinta informacija ir apie šeimos branduoliuose esančių tėvų ekonominį užimtumą (6 priedas). Atitinkamai tyrimo metu buvo daroma prielaida, kad toks pats pasiskirstymas turėtų išlikti ir 2018 m. Remiantis 6-ame priede nurodytomis proporcijomis ir 4-ame priede pateiktais jau apskaičiuotais 2018 m. duomenimis, buvo apskaičiuota kiek namų ūkiams priklausančių asmenų dirbo ir turėjo darbą 2018 m. (7 priedas). Skaičiavimo metu buvo daroma prielaida, kad šeimos branduolyje sutuoktinių, sugyventinių poroje gali būti: abu asmenys dirbantys; nei vienas nedirbantis; vienas asmuo dirbantis. Tuo tarpu šeimoje, kurioje yra vienas tėvas arba viena motina gali būti: dirbantis asmuo arba nedirbtis asmuo (11 lentelė).

11 lentelė. Apskaičiuoti duomenys remiantis tėvų ekonominiu užimtumu namų ūkyje 2018 m.

Šeimos tipas	Bendras skaičius	2018 m. Auginamų vaikų skaičius šeimoje					
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)
Šeimą sudaranti sutuoktinių pora	542642	332762	112235	80511	13719	2340	1075
Abu dirbantys	334268	204981	69137	49595	8451	1441	662
Vienas dirbantis	163878	100494	33895	24314	4143	707	325
Nei vienas nedirbantis	44497	27286	9203	6602	1125	192	88
Iš viso dirbančių asmenų ((334247*2)+163868):	832413						
Šeimą sudaranti sugyventinių pora	69428	40298	17099	8175	2459	862	534
Abu dirbantys	26036	15112	6412	3066	922	323	200
Vienas dirbantis	26036	15112	6412	3066	922	323	200
Nei vienas nedirbantis	17357	10075	4275	2044	615	216	134
Iš viso dirbančių asmenų ((26029*2)+26029):	78107						
Šeimą sudaranti viena motina/tėvas	99399	0	71334	22887	3767	904	507
Dirbantis	82899	0	59493	19088	3142	754	423
Nedirbantis	16500	0	11841	3799	625	150	84
Iš viso dirbančių asmenų:	82899						

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis 4-ame, 6-ame ir 7-ame priede nurodytais duomenimis.

Lietuvos statistiko departamento pateiktais duomenimis 2018 m. Lietuvoje dirbo 150000 savarankiškai dirbančių asmenų ir net 1218500 samdomųjų darbuotojų. Tai reiškia, kad net 89 procentus visų dirbančiųjų Lietuvoje 2018 m. sudarė samdomieji darbuotojai, todėl tolimesniame tyrime buvo nagrinėjamas tik samdomųjų darbuotojų Lietuvoje apmokestinimas. Analizuojant samdomuosius darbuotojus Lietuvoje buvo pastebėta, kad tokie darbuotojai paskirstomi į dvi kategorijas: darbuotojai, kurie dirba pilną darbo dieną (82 procentai visų samdomųjų darbuotojų) ir darbuotojai, kurie dirba ne pilną darbo dieną (18 procentų visų samdomųjų darbuotojų). Lietuvos statistikos departamentas nepateikia duomenų apie ne pilną darbo dieną dirbančius samdomuosius darbuotojus todėl į tolimesnį tyrimą jie, taip pat, nebuvo įtraukiami. Toliau skaičiavimuose pilną darbo dieną dirbantys samdomųjų darbuotojų buvo priskirti tokioms pat 5 kategorijoms kaip nurodyta 9-ame priede. Atliekant skaičiavimus buvo daroma prielaida, kad 82 procentai samdomųjų dirbančiųjų asmenų, kurie priklauso šeimos branduoliams ir kategorijoms: sutuoktiniai; asmenys gyvenantys kartu (sugyventiniai); viena motina/tėvas, dirba pilną darbo dieną. Kadangi jau yra žinomas asmenų skaičius, kurių amžius

yra 20 m. ir mažiau bei asmenys kurie yra vyresni nei 60 m. (5469 ir 107939 atitinkamai) reikalinga apskaičiuoti tik žmonių skaičių priklausantį grupei “Vieni asmenys 20-59”. Šiam skaičiui apskaičiuoti iš bendro samdomųjų darbuotojų, kurie dirba pilną darbo dieną skaitmens yra atimamos visos anksčiau išvardintos 5 asmenų grupės (12 lentelė).

12 lentelė. Samdomųjų darbuotojų dirbusių pilną darbo dieną pasiskirstymas 2018 m.

Kategorija	Bendras darbuotojų skaičius	Detalesnis paaiškinimas
Sutuoktiniai	640318	Apskaičiuotas samdomųjų darbuotojų dirbusių pilną darbo dieną skaičius (namų ūkiuose).
Sugyventiniai	60082	
Viena motina/tėvas	63768	
Vieni asmenys (≤ 20 m.)	5469	Duomenys nurodyti pagal „Darbuotojų skaičius pagal gaunamo atlygio dydį 2018 m“ lentelę.
Vieni asmenys (60 ≤ m.)	107939	Duomenys nurodyti pagal „Darbuotojų skaičius pagal gaunamo atlygio dydį 2018 m“ lentelę.
Vieni asmenys (20-59 m. amžiaus)	124393	Likusi dalis, kuri nėra priskiriama namų ūkiui.
Iš viso	1001969	Iš viso darbuotojai dirbė visą darbo dieną

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis 9-ame, 3-ame priede nurodytais ir apskaičiuotais duomenimis.

Remiantis statistikos departamento duomenimis visuotinio gyventojų surašymo metu nebuvo tiriama kiek vaikų priklausančių šeimos branduoliui (namų ūkiui) turi darbą ir savarankiškai dirba. Todėl, visi dirbantys 5469 asmenys, kurie yra nurodyti 3-ame priede buvo priskiriami prie „Vieni asmenys (≤ 20 m.)“ grupės. Šiai grupei, priskirtiems asmenims, dėl jų ganėtinai mažo amžiaus, buvo daroma prielaida kad tokie asmenys neturi vaikų. Tokia pati prielaida buvo daroma ir vyresnio amžiaus asmenims (kurių amžius siekia 60 m ir daugiau), kadangi tokių asmenų vaikų skaičių ir jų pasiskirstymą nustatyti būtų ganėtinai sudėtinga. Remiantis tuo, kad visas skaičius Lietuvoje dirbančių asmenų susideda tiek iš dirbančių asmenų (20-59 m.) priklausančių šeimos branduoliams, tiek ir iš asmenų, kurie nėra priskiriami prie šeimos branduolio (gyvenantys vieni ir neauginantys vaikų iki 18 m.), visi dirbantys asmenys nepriklausantys šeimos branduoliui (20-59 m.) ir asmenys esantys vyresni nei 60 m. buvo priskirti kategorijai „Vieni asmenys (neturintys vaikų iki 18 m.)“. Taigi, šios dvi kategorijos „Vieni asmenys (≤ 20 m.)“ ir „Vieni asmenys (gyvenantys vieni ir neauginantys vaikų iki 18 m.)“ nebuvo priskiriamos šeimos branduoliams ir tolimesniuose skaičiavimuose buvo pateikiami apjungtoje grupėje „Kiti“.

Atlikus statistinę duomenų analizę ir apskaičiavus samdomųjų asmenų dirbančių pilną darbo dieną skaičių Lietuvoje 2018 m. buvo gauti duomenys pagal kuriuos toliau buvo galima apskaičiuoti gyventojų pajamų mokestį (GPM) kiekvienai darbe minimai ir analizuojamai

grupei/klasei. Tačiau tokiems veiksams atlikti papildomai buvo reikalinga nustatyti tikslų darbo užmokestį priklausantį konkrečiam asmeniui. Todėl, darbe nustatytas bendras vaikų skaičius (kuris sudarė 5469 asmenų skaičių), buvo priskirtas „Jaunesni nei 20 m asmenys“ klasei (13 lentelė). Toks priskyrimas buvo atliekama todėl, kad darbe buvo daroma prielaida, jog tokio amžiaus vaikai nedirba ir negauna jokio atlygio. Tuo tarpu, asmenys, kurių amžius siekė nuo 20 iki 59 m. (darbingi asmenys) buvo priskiriami vėl toms pačioms darbe analizuojamoms grupėms: sutuoktiniai, sugyventiniai, viena motina/vienas tėvas. Remiantis tokių klasių išsidėstymu buvo sugrupuotos 4-ios amžiaus grupės, pagal amžiaus intervalus: 20-29 m. amžiaus; 30-39 m. amžiaus; 40-49 m. amžiaus; 50-59 m. amžiaus asmenys. Šių suskirstytų grupelių bendra asmenų suma pagal darbo užmokestį sudarė 888561 (3 priedas). Skaičiavimuose buvo laikoma, kad šis 888561 asmenų skaičius prilygsta 100 % žmonių, todėl remiantis šiuo skaičiumi buvo apskaičiuojamos proporcijos pagal atskiras grupes (10 priedas). Skaičiavimų rezultatai pateikiami 13-oje lentelėje.

13 lentelė. Samdomųjų darbuotojų priklausančių šeimos branduoliui pasiskirstymas pagal metus (2018 m.)

Kategorija/grupė	< 20 m	20 -29 m	30-39 m	40-49 m	50-59 m	60 m ≤	Iš viso
Sutuoktiniai		116337	161375	176135	186471		640318
Sugyventiniai		10916	15142	16527	17497		60082
Viena motina/tėvas		11586	16071	17541	18570		63768
Vienas asmuo (neturintis vaikų iki 18 m)		22600	31350	34217	36225	107939	232332
Jaunesni nei 20 m asmenys	5469						5469
Skaičius asmenų pagal DU (darbo užmokesčio) duomenis	5469	161439	223938	244420	258764	107939	1001969

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis apskaičiuotais duomenimis pateiktais 10-tame priede

Pateiktoje 13-oje lentelėje galima pastebėti, kad apskaičiuoti duomenys nurodo, kaip šeimos branduolių tam tikros kategorijos pasiskirsto amžiaus lygmenyje, tačiau joje nėra pateikiami duomenys kiek uždirba tam tikri asmenys ir kiek konkrečiai jie turi vaikų šeimoje. Tam, kad būtų galima apskaičiuoti ir įvertinti, koks darbo užmokestis kam priklauso (nagrinėjamame namų ūkyje), pirmiausia buvo apskaičiuota, kokia dirbančių asmenų dalis apamai gauna darbo užmokestį (DU) tam tikroje, nustatytoje amžiaus kategorijoje. Apskaičiavimas pasiekti buvo nustatyta, kad visų bendras darbuotojų skaičius kiekvieno amžiaus grupėje turi būti prilygintas 100 procentų, tam kad būtų galima įvertinti, kokia

procentinė dalis žmonių gauna, kokio dydžio atlyginimą tam tikroje amžiaus grupėje (11 priedas). Kaip pavyzdys pateikiamas „< 20 m“ grupės procentinės dalies paskaičiavimas: $(1071 \times 100) / 54969 = 19,58$. Tai reiškia kad 19,58 procentai samdomųjų darbuotojų (priklausančių < 20m. grupei) gauna 400-450 EUR. Gavus procentinę dalį visų dirbančių darbuotojų (išskirstytą pagal uždirbamą darbo užmokestį) toliau buvo apskaičiuojama tikslesnė informacija, kiek konkrečiai kiekvienai namų ūkio klasei priskirti žmonės uždirba ir kokiai amžiaus kategorijai jie yra priskiriami (12 priedas). Norint tai apskaičiuoti visas asmens skaičius, išreikštas procentine dalimi buvo padaugintas iš atitinkamai amžiaus kategorijai priklausančio bendro žmonių skaičiaus. Kaip pavyzdys pateikiamas sutuoktinių porų, priklausančios 20-29 m. amžiaus grupei ir gaunančių 400-450 EUR atlyginimą apskaičiavimo metodas: $116337 \times (8,1721 \div 100) = 9507$. Tai reiškia, kad net 9507 žmonės priklausantys sutuoktinių porai gauna 400-450 EUR atlyginimą. Visos amžiaus grupės buvo apskaičiuotos remiantis analogišku metodu pagal skirtingas grupes (12 priedas).

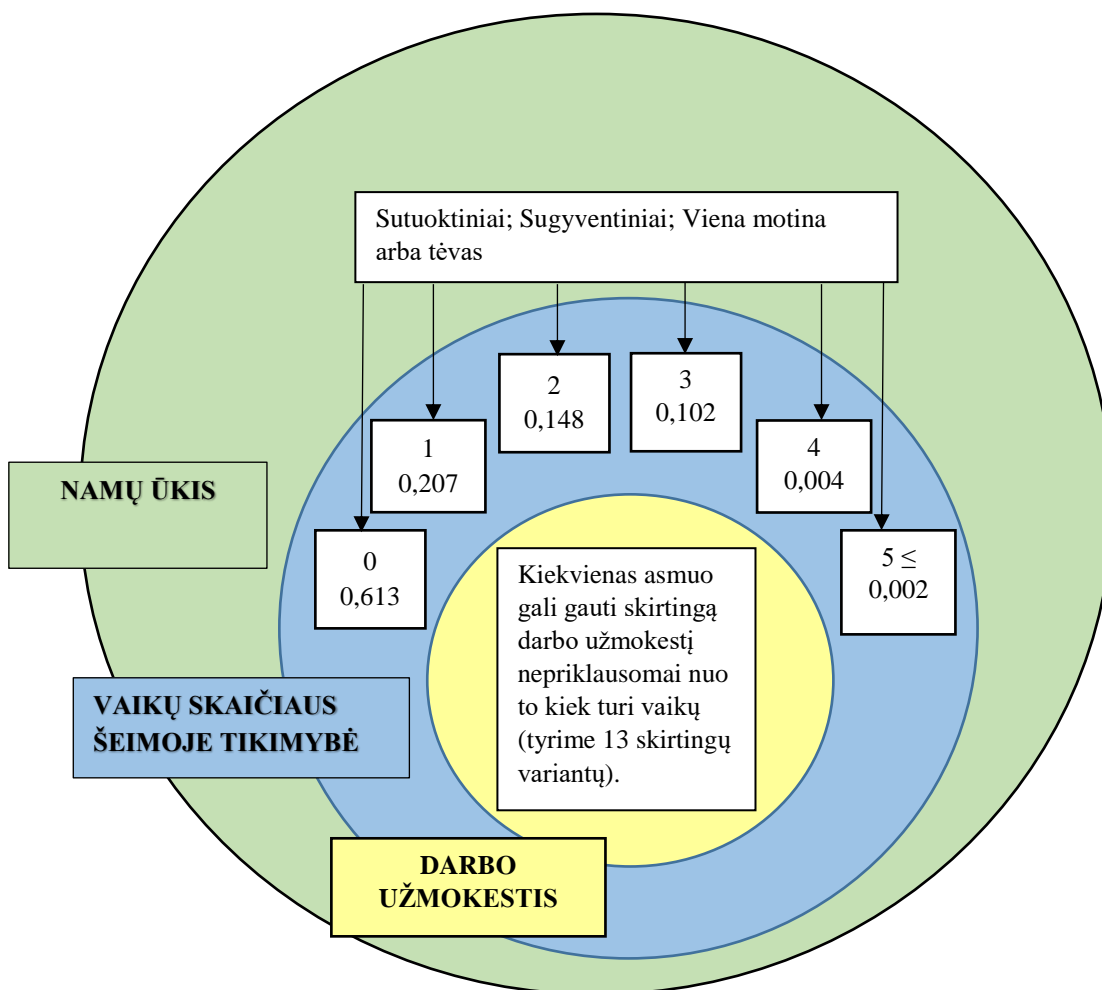
Šiame tyrime taip pat buvo apskaičiuota ir parodyta, kad šeimos branduoliui (namų ūkiui) priklausantys skirtingi asmenys gali uždirbti skirtingą atlyginimą ir auginti skirtingą vaikų skaičių savo šeimoje. Apie skirtingą darbo užmokestį gaunančius asmenis informaciją galima rasti 11-tame priede. Tačiau kiekvienas žmogus, skirtingai uždirbantis, šeimoje gali auginti ne vienodą skaičių vaikų. Tam, kad būtų galima apskaičiuoti ir išsiaiškinti kiek konkrečiai uždirbantis žmogus augina vaikų buvo naudojamos apskaičiuotos tikimybės, kurios pateikiamos 13-tame priede. Kad būtų galima apskaičiuoti tokias tikimybes pirmiausia bendras namų ūkio skaičius buvo prilygintas tikimybei 1,0000. Siekiant apskaičiuoti tikimybę kiek konkrečiame namų ūkyje gali būti auginama vaikų, šeimos branduoliui priklausančio vaikų skaičius (pagal tam tikrą vaikų skaičiaus grupę) buvo padaugintas iš bendros tikimybės (1,0000) ir gautas rezultatas buvo padalintas iš bendro namų ūkio skaičiaus (14 lentelė).

14 lentelė. Santuokoje gyvenančių porų auginamų vaikų skaičiaus tikimybės.

Šeimos tipas	Bendras skaičius	2018 Vaikų skaičiaus šeimoje tikimybė					
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)
Abu dirbantys sutuoktiniai	257129	157678	53182	38150	6501	1109	509
Vienas dirbantis sutuoktinis	126060	77303	26073	18703	3187	544	250
Tikimybė (abu dirbantys sutuoktiniai)	1.0000	0.6132	0.2068	0.1484	0.0253	0.0043	0.0020
Tikimybė (vienas dirbantis sutuoktinis)	1.0000	0.6132	0.2068	0.1484	0.0253	0.0043	0.0020

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis apskaičiuotais duomenimis pateiktais 13-tame priede.

Kaip pavyzdys pateikiamas sutuoktinių poros (kurioje abu asmenys dirba) tikimybės, kad jie augina 0 vaikų, apskaičiavimo metodas: $(157678 \times 1,0000) \div 257129 = 0,6132$. Gautas rezultatas parodo jog yra 0,6132 tikimybė, kad abu dirbantys sutuoktiniai neaugina nei vieno vaiko (14 lentelė). Analogiški apskaičiavimai buvo atlikti kiekvienai skirtingai namų ūkių klasei (13 priedas). Visos šios apskaičiuotos tikimybės buvo reikalingos tam, kad būtų galima apskaičiuoti skirtingą darbo užmokestį gaunančių asmenų skaičių, į kuri įeiną žmonės auginantys: 1; 2; 3; 4; 5 ir daugiau; arba nei vieno vaiko.

3 pav. Namų ūkis ir apmokestinimas

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis apskaičiuotais duomenimis pateiktais 13-tame priede.

Tam, kad gautos tikimybių reikšmės būtų iliustruojamos praktiniu būdu, pateikiamas pavyzdys padėsiantis lengviau suprasti apskaičiavimą: Remiantis pateiktais Lietuvos statistikos departamento duomenimis buvo pasirinkta analizėje panaudoti mažiausią darbo užmokestį (neskaitant minimalaus darbo užmokesčio) lygų intervalui 401-450 EUR (3 priedas). Tokį

darbo užmokestį Lietuvoje 2018 m. gavo net 55286 asmenų gyvenančių santuokoje (12 priedas). Atitinkamai remiantis 3-iaame paveikslėlyje pateiktomis tikimybėmis galima teigti, kad tikimybė jog Lietuvoje gyvenanti sutuoktinių pora neturi nė vieno vaiko yra lygi 0,613. Tikimybė, kad sutuoktinių pora turi tik vieną vaiką – 0,207; tikimybė kad sutuoktinių pora turi 2 vaikus – 0,148; tikimybė, kad sutuoktinių pora turi 3 vaikus – 0,102; tikimybė, kad sutuoktinių pora turi 4 vaikus – 0,004 ir tikimybė, kad sutuoktinių pora turi 5 ar daugiau vaikų – 0,002. Atitinkamai, 55286 skaičių (asmenys gyvenantys santuokoje) padauginus iš tikimybės 0,613 gauname, kad net 33890 asmenys neauginantys nei vieno vaiko uždirba nuo 401 iki 450 EUR per mėnesį. Analogišku metodu buvo apskaičiuota ir remiantis kitomis gautomis tikimybėmis: 55286 padauginame iš 0,207 ir gauname, kad 11444 santuokoje gyvenančių asmenų augina 1 vaiką; 55286 padauginame iš 0,148 ir gauname, kad 8182 santuokoje gyvenančių asmenų augina 2 vaikus; 55286 padauginame iš 0,107 ir gauname, kad 5916 santuokoje gyvenančių asmenų augina 3 vaikus; 55286 padauginame iš 0,004 ir gauname, kad 221 santuokoje gyvenančių asmenų augina 4 vaikus; 55286 padauginame iš 0,002 ir gauname, kad 111 santuokoje gyvenančių asmenų augina 5 ar daugiau vaikų. Visiškai analogiškai apskaičiavimai atliekami skaičiuojant su visais kitais 12 skirtingo dydžio darbo užmokesčiais ir visais kitais likusiais šeimos branduolio tipais. Asmenys priklausantys „Kita“ grupei nėra įtraukiami į šiuos skaičiavimus, kadangi jie neturi ir neauginą vaikų bei nepriklauso namų ūkiams.

Apskaičiavus ir pateikus visus reikalingus duomenis tolimesniam tyrimui, papildomai buvo nustatomos paskutinės gyventojų pajamų mokesčio prielaidos. Namų ūkiams, kuriuos sudaro sutuoktinių pora ar sugyventinių pora, kuriuose abu asmenys esantys poroje dirba ir gauna darbo užmokestį, lengvatos ir kreditai buvo pritaikomi per pusę (t.y. padalinami pusiau). Tuo tarpu tose sutuoktinių ir sugyventinių porose, kuriose yra tik vienas dirbantis asmuo – lengvatos ir kredito dydis buvo pritaikomas pilnas. Tokia pati sąlyga buvo taikoma ir namų ūkiams, kuriuos sudaro viena dirbanti motinas ar tėvas - pritaikomos pilnas lengvatų ir kreditų dydis. Likusiai kategorijai „Kita“ lengvatos susijusios su vaikais nebuvo pritaikomos apskritai, kadangi šiai kategorijai priklausantys asmenys neturi ir neauginą vaikų iki 18 m.

3.2. GPM surinkimas Lietuvoje remiantis 2018 m. taikomu proporciniumi modeliu

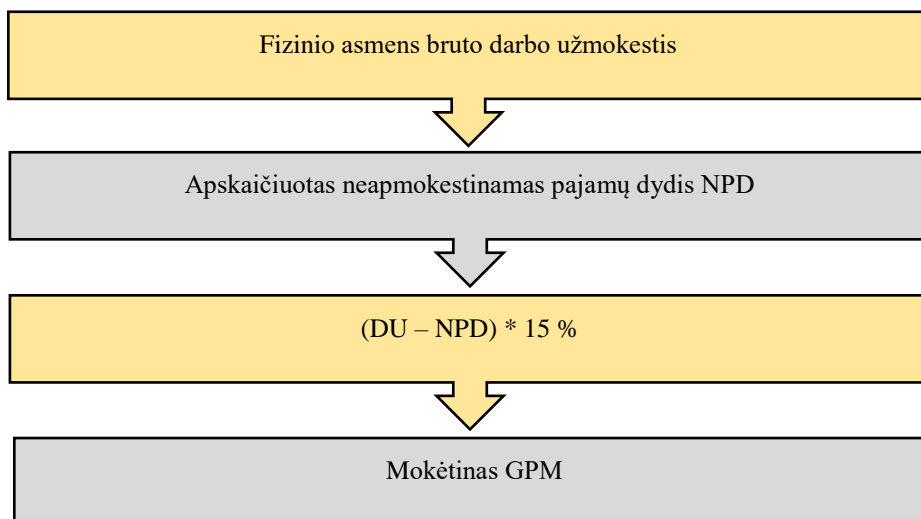
Analizuojant gyventojų pajamų mokesčio surinkimą Lietuvoje 2018 m. pirmiausia buvo daroma prielaida, kad į imtį patenkantys darbuotojai dirba pagrindinėje savo darbovietėje ir yra pateikę reikiamus dokumentu dėl NPD taikymo. Neapmokestinamos pajamos gali būti laikomos visiškai neapmokestinamomis pajamomis ar iš dalies neapmokestinamomis

pajamomis. NPD priklauso nuo darbo užmokesčio dydžio, šeimos branduolyje auginamų vaikų skaičiaus ar netgi specialios darbingumo grupės. Remiantis 2018 m. Lietuvoje taikomu GPM apmokestinimo modeliu norint apskaičiuoti gyventojų pajamų mokestį 2018 m. reikalinga iš fizinio asmens uždirbamo bruto darbo užmokesčio atimti NPD dydį. Pažymėtina, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. papildomas neapmokestinamas pajamų dydis (PNPD) nebėra taikomas, todėl į GPM apskaičiavimą šis dydis nebuvo įtraukiamas (1 formulė). Vietoje šio PNPD, už vaikus skiriamos 30 EUR dydžio išmokos juos auginantiems tėvams. Tai reiškia, kad šeimos branduoliai auginantys 1 vaiką gaus 30 EUR išmoką, 2 vaikus – 60 EUR išmoką, 3 vaikus – 90 EUR išmoką, 4 vaikus – 120 EUR išmoką, 5 vaikus – 150 EUR išmoką ir t.t. Atėmus NPD gaunamą mokesčio bazę, nuo kurios ir yra skaičiuojamas nustatytas, mokėtinas GPM 15 proc. tarifas. Remiantis darbo užmokesčio dydžio (DU) informacija, visų pirma buvo apskaičiuojamas mėnesinis NPD. Jei fizinio asmens bruto darbo užmokestis yra ne didesnis nei 400 EUR, tuomet NPD dydį sudaro 380 EUR. Tuo tarpu, jei fizinio asmens bruto darbo užmokestis yra didesnis nei 400 EUR, tuomet NPD dydis apskaičiuojamas pagal 1 formulę:

$$NPD_{m\acute{e}n} = 380 \text{ EUR} - 0,5 \times (\text{m\acute{e}nesinis darbo užmokestis} - 400 \text{ EUR})$$

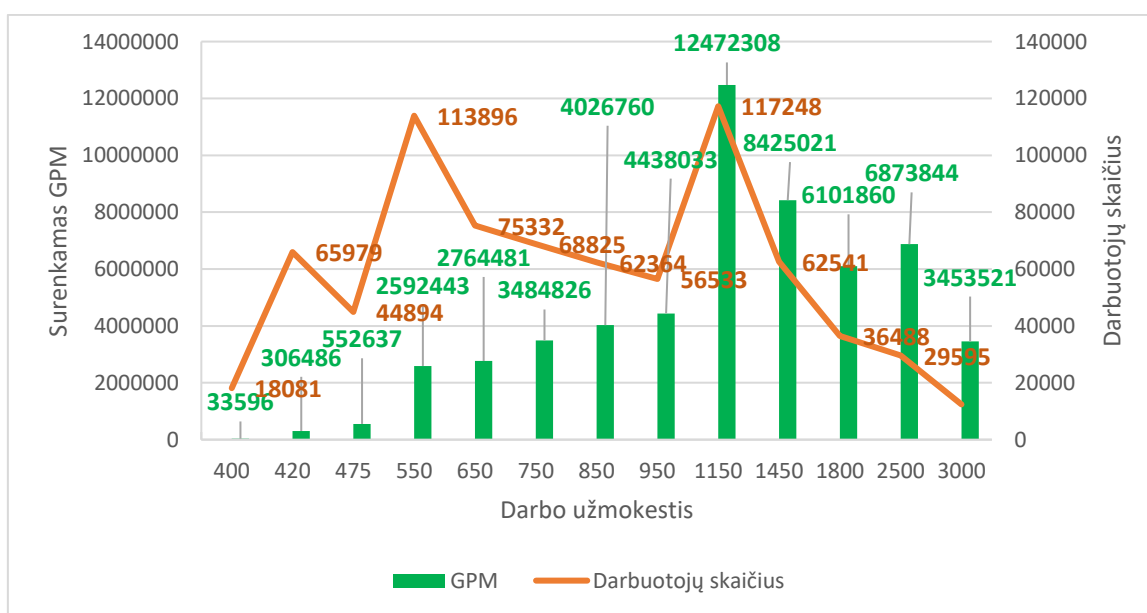
Tyrimo metu buvo laikoma, kad jei fizinis asmuo uždirba daugiau nei 1160 EUR mėnesinio darbo užmokesčio (DU) per mėnesį, neapmokestinamas pajamų dydis turi būti lygus 0. NPD dydis negali būti neigiamas. Proporcinis gyventojų pajamų mokesčio apskaičiavimo modelis Lietuvoje 2018 m. pateikiamas 15 lentelėje.

15 lentelė. GPM apskaičiavimo seka 2018 m.

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis Worldwide Personal Tax Guide (2018)

Pagal aukščiau pateiktą GPM apskaičiavimo seką toliau tyrime buvo apskaičiuojama kiek GPM yra surenkama iš visą pilna darbo dieną dirbusių, samdomųjų darbuotojų auginančių vieną, du, tris, keturis ar penkis ir daugiau vaikų, namų ūkyje (14 priedas). Skaičiuojant ir sekant tendenciją, kaip pasiskirsto skirtingą darbo užmokestį gaunantys asmenys buvo pastebėta, kad dažniausiai asmenys mokantys gyventojų pajamų mokestį, už darbą per mėnesį gauna 1150 EUR arba 550 EUR (4 paveikslas). Vertinant tik šeimos branduoliuose (namų ūkiuose) esančius asmenis, šiose darbo užmokesčio kategorijose (1150 EUR ir 550 EUR) iš viso yra 231144 asmenų, o tai sudaro net 30,25 procentus ($(231144 \times 100) \div 764168 = 30,25 \text{ proc.}$) visų branduoliams priskiriamų asmenų, kurie sumoka gyventojų pajamų mokestį į Lietuvos valstybės biudžetą. DU kategorijas taip pat galima paskirstyti į keturias grupes: 1 grupė - asmenys gaunantys nuo 400 EUR iki 550 EUR; 2 grupė – asmenys gaunantys nuo 650 EUR iki 950 EUR; 3 grupė – asmenys gaunantys nuo 1150 EUR iki 3000 EUR. Atitinkamai pirmai grupei priklausantys asmenys sudaro net 31,78 procentus visų branduoliams priskiriamų asmenų, kurie sumoka gyventojų pajamų mokestį į Lietuvos valstybės biudžetą; antrai grupei priklausantys asmenys sudaro 34,42 procentus; trečiai grupei priklausantys asmenys sudaro 33,80 procentus visų branduoliams priskiriamų asmenų, kurie sumoka gyventojų pajamų mokestį į Lietuvos valstybės biudžetą. Šis grupių pasiskirstymas parodo, kad net 66,2 procentai asmenų gauna mažesnę nei 2018 m. vidutinį bruto darbo užmokestį, kuris yra lygus 970 EUR. Tai rodo, kad didžioji dalis šeimos branduoliams priskirtų asmenų Lietuvoje neuždirba net šalies vidutinio darbo užmokesčio.

4 pav. GPM surinkimas remiantis 2018 m apmokestinimo modeliu

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis apskaičiuotais duomenimis, pateiktais 14-tame priede.

Patikrinus ir pritaikius 2018 m. taikomą gyventojų pajamų mokesčio apskaičiavimo metodą buvo pastebėta, kad iš viso per mėnesį į Lietuvos valstybės biudžetą yra surenkama 89650071 EUR mokestinių pajamų. Palyginimui taip pat buvo apskaičiuotos GPM surenkamos pajamos 2018 m. pritaikius PNPDP. Kadangi 2018 m. PNPDP buvo panaikintas, buvo daroma prielaida, kad 2017 m. taikomas PNPDP nesikeis, todėl pritaikytas 2017 metų PNPDP dydis 2018 metams. Pritaikius PNPDP dydį 2018 m. būtų surenkama 81411468 EUR mėnesinių mokestinių pajamų iš GPM, o tai būtų net 8238603 EUR mažiau surenkama pajamų nei netaikant PNPDP. Įsitikinus, kad GPM taikomas metodas (nepritaikant PNPDP) į valstybės biudžetą surenka daugiau mokestinių pajamų nei metodas pritaikantis PNPDP, tolimesniuose skaičiavimuose buvo pasirinkta naudoti tik 2018 m. GPM apmokestinimo metodu (be PNPDP) apskaičiuotus duomenis.

Remiantis jau ankščiau suskirstytomis trimis mokesčių mokėtojų grupėmis buvo nustatyta, kuri asmenų grupė daugiausiai sumoka į Lietuvos valstybės biudžetą mokestinių pajamų. Pirmoji grupė – asmenys gaunantys nuo 400 EUR iki 550 EUR į valstybės biudžetą sumoka 6,28 procentų visų mokestinių pajamų; antroji grupė – asmenys gaunantys nuo 650 EUR iki 950 EUR į valstybės biudžetą sumoka 26,50 procentų visų mokestinių pajamų; trečioji grupė – asmenys gaunantys nuo 1150 EUR iki 3000 EUR į valstybės biudžetą sumoka net 67.22 procentų visų mokestinių pajamų. Tam, kad būtų galima suprasti kokia mokesčio dalis, mokėtina į valstybės biudžetą, tenka vienam asmeniui, iš sumokamo GPM mokesčio buvo padalintas atitinkamą atlygį gaunančių asmenų skaičius, kuris parodė, kad vidutiniškai 400 EUR uždirbantis asmuo į valstybės biudžetą sumoka 3 EUR gyventojų pajamų mokesčio, kai tuo tarpu vidutiniškai uždirbantis 3000 EUR asmuo į valstybės biudžetą sumoka 450 EUR gyventojų pajamų mokesčio per mėnesį. Šie paskaičiavimai parodo, kad nors 2018 m. buvo taikomas visiems vienodas mokesčio tarifas, 15 procentų, GPM sumokamas į valstybės biudžetą skiriasi. Daugiau gyventojų pajamų mokesčio sumoka daugiau uždirbantys asmenys. Skirtingą mokamą mokesťį lemia neapmokestinamas pajamų dydis bei uždirbamas darbo užmokestis. Ankstesniais metais iki 2018 m. mokėtinam GPM įtakos turėjo ir papildomas neapmokestinamas pajamų dydis (PNPDP), kurį lemdavo vaikų skaičius – kuo daugiau vaikų, tuo didesnis papildomas neapmokestinamas dydis yra pritaikomas taip sumažinant GPM bazę. GPM bazę taip pat galima sumažinti (mažinant atskirtį žemiausias pajamas gaunančių asmenų) didinant neapmokestinamų pajamų dydį asmenis gaunantiems atlyginimą iki tam tikros nustatytos ribos.

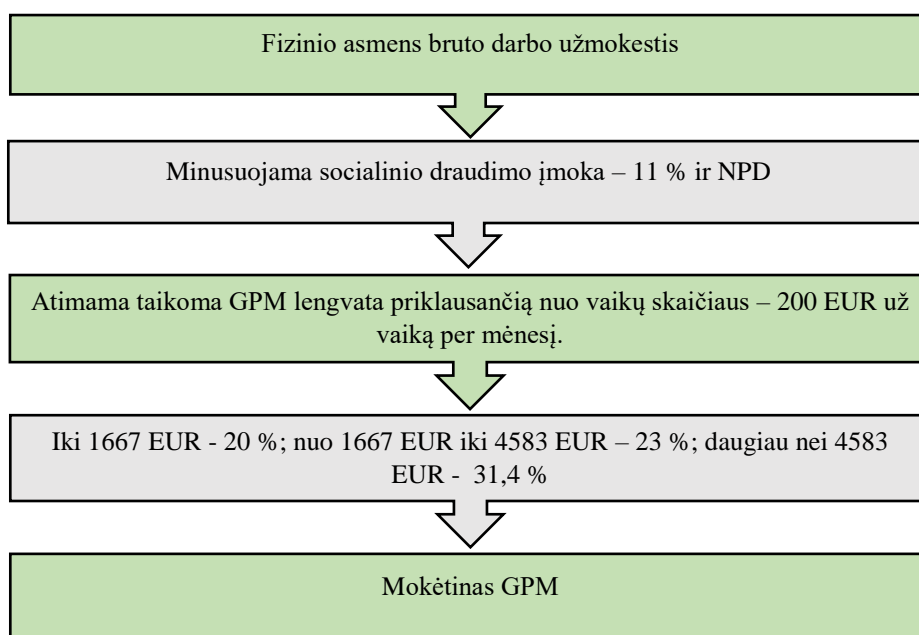
Taigi, pritaikius Lietuvos proporcinį GPM apmokestinimo modelį buvo nustatyta, kad asmenys per mėnesį uždirbantys nuo 1150 EUR iki 3000 EUR į valstybės biudžetą sumoka net

67.22 procentų visų mokestinių pajamų, o tai reiškia, kad didesnė mokestinė našta tenka daugiau uždirbantiems asmenims. Pagrindinius skirtumus tarp mokamo GPM lemia tam tikriems asmenims taikomas neapmokestinamas pajamų dydis (NPD) bei uždirbamas darbo užmokestis.

3.3. GPM surinkimas Lietuvoje remiantis Lenkijos progresiniu GPM modeliu

Skaičiuojant gyventojų pajamų mokestį remiantis Lenkijos modeliu, reikalinga įvertinti apmokestinamas pajamas bei tinkamai apskaičiuotas mokestines pajamas mažinančias išlaidas. Lenkijoje taikomo GPM modelio seka bei ypatumai pateikiami 16-oje lentelėje.

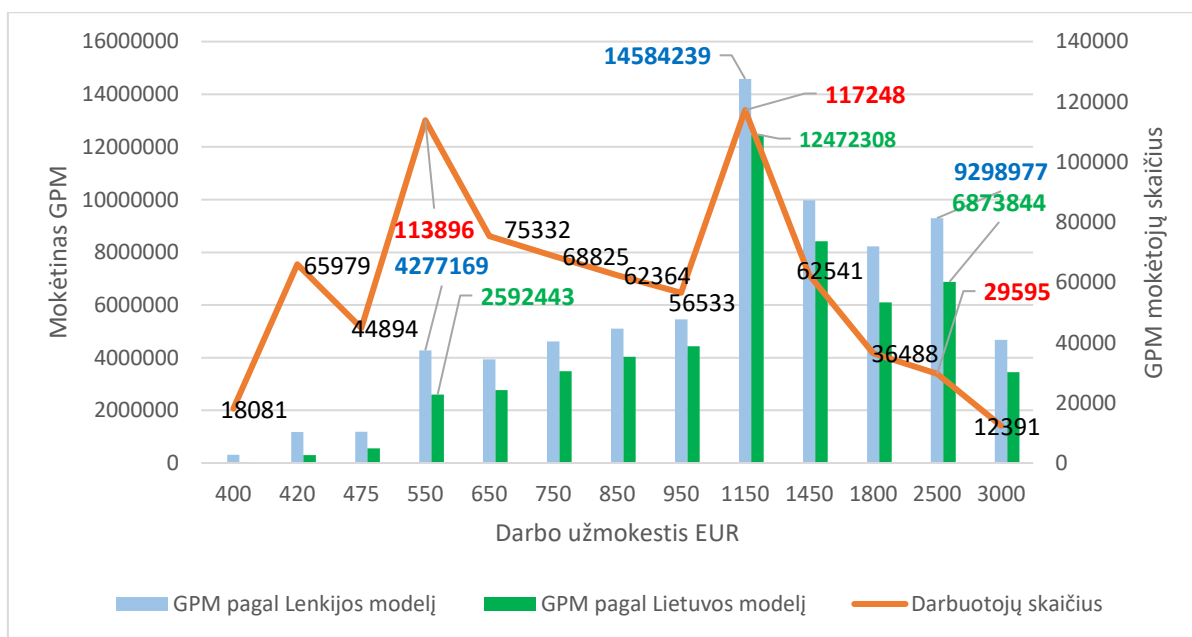
16 lentelė. Lenkijoje taikomo GPM modelio apskaičiavimo seka 2018 m.

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis Worldwide Personal Tax Guide (2018)

Remiantis Lenkijos GPM apmokestinimo modeliu, apmokestinamosios pajamos apskaičiuojamos iš pajamų atimant socialinio draudimo įmokos dydį, kuris yra lygus 11 % visų apmokestinamųjų pajamų, bruto darbo užmokesčio. Iš gauto rezultato taip pat atimamas ir neapmokestinamas pajamų dydis (NPD), kuris apskaičiuojamas pagal specialią formulę ($NPD = 200 - 0.3 * (\text{mėnesinis darbo užmokestis} - 440)$). Lenkijoje, minimalus mėnesinis darbo užmokestis 2018 m. siekė 430 EUR, todėl asmenims per mėnesį uždirbantiems 440 EUR yra taikomas pilnas Lenkijos NPD mokestis - 200 EUR. Tai reiškia, kad minimalias darbo užmokesčio pajamas gaunantys asmenys gali susimąžinti savo mokestines pajamas pritaikius

neapmokestinamą pajamų dydį. Šis neapmokestinamas pajamų dydis taip pat taikomas ir kito dydžio darbo užmokesčiui atitinkamai mažėjant neapmokestinam pajamų dydžiui didėjant bruto darbo užmokesčio dydžiui. Asmeniui gaunančiam 1000 EUR per mėnesį taikomas 0 EUR neapmokestinamo pajamų dydžio (NPD). Atėmus socialinio draudimo įmoką bei neapmokestinamąsias pajamas taip pat reikalinga atimti ir pritaikyti 200 EUR dydžio lengvatą (200 EUR už kiekvieną vaiką per mėnesį) šeimoms auginančioms vaikus iki 18 m. Tuo atveju jei dirbantys ir GPM mokantys yra abu tėvai lengvata taikoma per pusę kiekvienam arba vienam iš tėvų pritaikius pilną lengvatos dydį. Atėmus visas lengvatas ir išlaidas gaunamos pajamos, kurios apmokestinamos GPM tarifu priklausomai nuo uždirbamų pajamų dydžio. Jei asmuo per mėnesį uždirba iki 1667 EUR, pajamos apmokestinamos 20 % GPM mokesčio tarifu; jei asmuo per mėnesį uždirba daugiau nei 1667 EUR, bet ne daugiau nei 4583 EUR, tuomet pajamos apmokestinamos 23 % GPM mokesčio tarifu; jei asmuo per mėnesį uždirba daugiau nei 4583 EUR, pajamos apmokestinamos 31,4 % GPM mokesčio tarifu. Taigi, didėjant asmens uždirbamoms pajamoms per mėnesį, didėja ir taikomas gyventojų pajamų mokesčio tarifo dydis.

5 pav. Lietuvos ir Lenkijos GPM surinkimo palyginimas 2018 m.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis apskaičiuotais duomenimis pateiktais 15-tame priede.

Išanalizavus Lenkijos progresinio GPM modelio struktūrą, GPM Lenkijos modelis buvo pritaikytas Lietuvai pagal turimus 2018 m. šeimos branduolio apskaičiuotus duomenis. Pagal 5-ame paveikslėlyje esančias diagramas galima pastebėti, kad taikant Lenkijos modelį asmenys

per mėnesį uždirbantys nuo 400 iki 3000 EUR į Lietuvos valstybės biudžetą sumokėtų daugiau pajamų, nei taikant Lietuvos proporcinį GPM apskaičiavimo modelį. Tuo tarpu, tiriant Lenkijos apmokestinimo sistemą ir pritaikius šios šalies progresinį modelį Lietuvai buvo pastebėta, kad daugiausia pajamų į Lietuvos biudžetą būtų galima surinkti iš žmonių gaunančių 1150 EUR dydžio mėnesio atlyginimą. Tokių asmenų iš viso šeimos branduoliuose (namų ūkiuose) matoma 117248, kurie per mėnesį, taikant GPM Lenkijos modelį, į valstybės biudžetą suneša net 14584239 EUR (t.y apie 15 mln. EUR/mėn.) (5 paveikslas). Tuo tarpu taikant Lietuvos GPM modelį tas pats asmenų skaičius (117248) į valstybės biudžetą per mėnesį surenka 12472308 EUR (t.y apie 12 mln. EUR/mėn.). Tai reiškia, kad taikant Lenkijos progresinį GPM modelį, tas pats skaičius asmenų per mėnesį uždirbantis apie 1150 EUR, į valstybės biudžetą sumoka apie 3 mln. EUR daugiau, ne taikant Lietuvos proporcinį GPM modelį. Taikant Lenkijos GPM modelį į Lietuvos valstybės biudžetą taip pat ganėtinais daug GPM sumokėtų ir asmenys per mėnesį uždirbantys 2500 EUR. Tokių dirbančių asmenų Lietuvos šeimos branduoliuose iš viso yra 29595. Šie asmenys, taikant Lenkijos modelį į Lietuvos valstybės biudžetą sumokėtų net 9298977 EUR per mėnesį (t.y apie 9 mln. EUR/mėn.). Tuo tarpu taikant Lietuvos proporcinį gyventojų pajamų apmokestinimo modelį, ta pati kategorija žmonių uždirbanti 2500 EUR per mėnesį į Lietuvos valstybės biudžetą sumoka tik 6873844 EUR (t.y apie 7 mln. EUR/mėn.) ir tai yra beveik 2 mln. EUR/mėn. mažiau nei pritaikius Lenkijos GPM apmokestinimo modelį. Tačiau galima pastebėti ir tai, kad mažiausiai uždirbantys asmenys, kurių mėnesinės pajamos siekia nuo 400 EUR iki 550 EUR taikant Lenkijos GPM modelį į valstybės biudžetą sumokėtų daugiau nei taikant Lietuvos apmokestinimo modelį. Pritaikius Lenkijos GPM modelį asmenys per mėnesį uždirbantys nuo 400 EUR iki 500 EUR į biudžetą sumokėtų 4277169 EUR (t.y apie 4 mln. EUR/mėn.) mokestinių pajamų,. Tuo tarpu taikant Lietuvos GPM apmokestinimo modelį į biudžetą surenkama 2592443 EUR per mėnesį (t.y apie 3 mln. EUR/mėn.) ir tai yra net 1 mln. EUR mažiau nei pritaikius Lenkijos modelį. Tai reiškia, kad taikant Lenkijos apmokestinimo modelį didesnė našta būtų mažesnes pajamas generuojantiems asmenims, nei pagal 2018 m. taikytiną Lietuvos apmokestinimo modelį. Kita vertus, pritaikius Lenkijos GPM apmokestinimo modelį iš viso, iš šeimos branduoliams priklausančių dirbančių asmenų, būtų surenkama net 106995021 EUR per mėnesį (t.y apie 106 mln. EUR/mėn.), kai tuo tarpu taikant Lietuvos GPM apmokestinimo modelį į valstybės biudžetą surenkama 89650071 EUR per mėnesį (t.y 89 mln. EUR/mėn.), o tai yra net 17 mln. EUR mažiau nei taikant Lenkijos progresinį GPM apmokestinimo modelį.

Taigi, pritaikius 2018 m. Lenkijos progresinį GPM apmokestinimo modelį buvo pastebėta, kad pagal Lenkijos modelį į valstybės biudžetą per mėnesį, asmenys priklausantys šeimos branduoliams, surinktų net 17 mln. EUR daugiau mokestinių pajamų, nei taikant

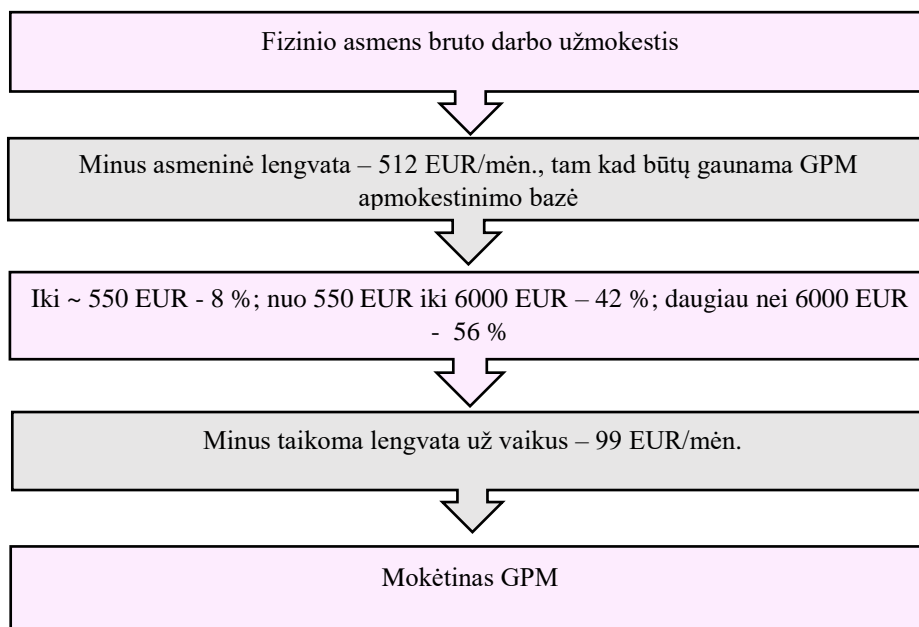
Lietuvos apmokestinimo modelį. Taip pat buvo nustatyta, kad pagal Lenkijos modelį daugiausia mokestinių pajamų į valstybės biudžetą surinktų asmenys per mėnesį uždirbantys apie 1150 ir 2500 EUR, kai tuo tarpu taikant Lietuvos apmokestinimo modelį į valstybės biudžetą daugiausia mokestinių pajamų sumoka asmenys per mėnesį uždirbantys 1150 ir 1450 EUR. Tačiau, pritaikius Lenkijos modelį didesnė našta tektų mažesnes pajamas generuojantiems asmenims (400 – 950 EUR/mėn.), nei taikant 2018 m. Lietuvos GPM apmokestinimo modelį.

3.4. GPM surinkimas Lietuvoje remiantis Danijos progresiniu GPM modeliu

Ankstesniame skyrelyje palyginome panašaus išsivystymo lygio šalių - Lenkijos ir Lietuvos, gyventojų apmokestinimo modelius, o šiame skyrelyje aptarsime Danijos GPM apmokestinimo modelį ir pamėginsime jį pritaikyti Lietuvos mokestinei bazei. Danija skirtingai nei Lietuva ar Lenkija į valstybės biudžetą surenka ypatingai daug mokestinių pajamų. Jau pirmojoje darbo dalyje buvo išnagrinėta, kad Danijos GPM ir BVP santykis buvo didžiausias tarp Europos Sąjungos šalių ir siekė net 26 % (2 paveikslas). Nepaisant to, Danija taiko ganėtinai sudėtinga apmokestinimo sistema, kuriai priklauso trys GPM apmokestinimo tarifai: 8 procentai; 42 procentai; 56 procentai. Vienas įdomesnių Danijos GPM apmokestinimo modelio ypatumų yra tai, kad darbuotojai, kurie iki darbo ir atgal vyksta automobiliu, dviračiu, traukiniu, autobusu ar kita transporto priemone iš valstybės gauna GPM apmokestinimą mažinančią nuolaidą. Ši apmokestinimo nuolaida priklauso nuo darbuotojo nuvažiuotų kilometrų skaičiaus, jei nėra viršijama 24 km (pirmyn ir atgal kartu sudėjus) nuolaida nėra pritaikoma, tačiau jei darbuotojas iki savo darbo vietos ir atgal namo nuvažiuoja nuo 25 iki 120 km, pritaikoma 0,26 EUR/km nuolaida taip pat, jei darbuotojas iki savo darbo vietos ir atgal namo nuvažiuoja daugiau nei 120 km, jam pritaikoma 0,13 EUR/km nuolaida. Kadangi toks mokestis nėra taikomas Lietuvoje ir duomenis apie tokią Danijos taikomą lengvatą asmenims būtų sunku surinkti, ši GPM lengvata į tolimesnius skaičiavimus ir Danijos GPM apmokestinimo modelį nebus įtraukta. Į skaičiavimus ir palyginimus bus įtraukta kita Danijoje taikoma lengvata, tai mokestis už šeimoje auginančius vaikus. Šios lengvatos apskaičiavimas šiek tiek skiriasi, kadangi lengvatos dydis taikomas ne nuo auginamų vaikų skaičiaus šeimoje, bet nuo vaikų amžiaus. Tėvams auginantiems vaikus nuo 0 m. iki 2 m. taikoma 150 EUR lengvata; nuo 3 m. iki 6 m taikoma 119 EUR lengvata; nuo 7 m. iki 14 m. taikoma 94 EUR lengvata; nuo 15 m. iki 17 m. taikom 31 EUR lengvata; tėvams auginantiems vaikus nuo 18 m. lengvata netaikoma. Taip pat ši lengvata taikoma pilnai tik tiems tėvams, kurių kiekvieno

uždirbamos pajamos neviršija 102530 EUR per metus arba 8544 EUR per mėnesį, kitu atveju kiekviena aukščiau nurodyta mokama lengvata už vaikus sumažinama 2 procentais. Kadangi šią lengvatą pritaikyti vaikams pagal amžių būtų ganėtinai sudėtinga, todėl šiame darbe darome prielaidą, kad lengvatos dydis už vaikus bus visų aukščiau išvardintų lengvatų už vaikus vidurkis t.y apie 99 EUR/mėn. Lengvata už vaikus Danijoje taikoma kaip ir Lietuvoje -abiem tėvams pusiau arba vienam iš tėvų pritaikant pilną sumą. Nepaisant jau aukščiau šiame skyriuje išvardintų lengvatų, Danijoje, taikoma ir dar daugiau lengvatų dirbantiems asmenims. Vienos pagrindinių lengvatų taikomų dirbantiems asmenims yra šios: darbo mokesčio lengvata; darbuotojų įmokų į pensijų fondus lengvata; kelionių bei labdaros lengvata; palūkanų ir nedarbingumo lengvata. Dėl duomenų stokos šios lengvatos nebus įtraukiamos į tolimesnius skaičiavimus ir Danijos GPM apmokestinimo modelį. Kadangi dėl duomenų stokos nėra galimybių pritaikyti pilno Danijos GPM apmokestinimo modelio, šioje analizėje jis bus supaprastintas ir bus naudojama tik pagrindinė asmens lengvata (512 EUR/mėn.), kurią reikalinga atimti dar prieš GPM tarifo dydžio, kuris priklauso nuo uždirbamų asmens pajamų, pritaikymą bei lengvata už vaikus. Supaprastintas Danijos progresinis GPM apmokestinimo modelis pateikiamas 17-oje lentelėje.

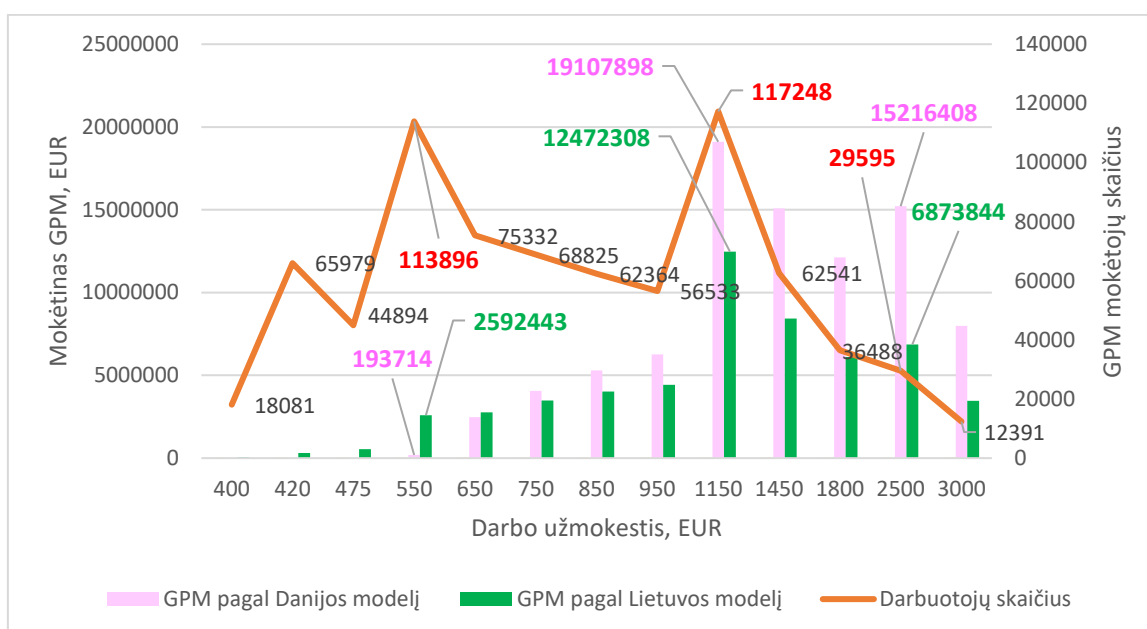
17 lentelė. Danijoje taikomo GPM modelio apskaičiavimo seka 2018 m.

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis Worldwide Personal Tax Guide (2018).

Tam, kad būtų lengviau suprasti kaip Danijos GPM apmokestinimo modelis yra pritaikomas asmens pajamoms, pateikiame asmens pajamų apmokestinimo pavyzdį. Darbuotojas per mėnesį uždirbantis 1150 EUR, turintis vieną vaiką ir žmoną (žmona nedirba)

yra apmokestinamas gyventojų pajamų mokesčiu. Tam, kad sužinoti mokėtina GPM mokestį pirmiausia apskaičiuojame šio asmens mokestinę bazę, kurią gauname iš turimų mėnesinių pajamų atėmus asmens lengvatą ($1150 - 512 = 638$ EUR). Gautą mokestinę bazę (638 EUR) padauginame iš GPM tarifo – 42 procentų (taikomas 42 % tarifas, kadangi asmens uždirbamos pajamos viršija 550 EUR/mėn.) ir gauname 268 EUR sumą ($638 \times 0.42 = 268$ EUR). Iš gautos sumos atimame taikomą lengvatą už vaikus (priklausomai nuo auginamų vaikų skaičiaus), kuri yra lygi 99 EUR/mėn. už vieną vaiką (abiem sutuoktiniams kartu) ir gauname, kad viso mokėtinas GPM lygus 169 EUR ($268 - 99 = 169$ EUR). Analogiško skaičiavimo modeliu apskaičiuojamos visos kategorijos asmenų, kurie priklauso šeimos branduoliams ir augina 0, 1, 2, 3, 4, 5 vaikus (16 priedas). Visi apskaičiuoti rezultatai pateikiami žemiau esančiame 6-tame paveiksle.

6 pav. Lietuvos ir Danijos GPM surinkimo palyginimas 2018 m.

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis apskaičiuotais duomenimis pateiktais 16-tame priede

Pritaikius ir apskaičiavus duomenis remiantis Danijos GPM apmokestinimo modeliu, buvo pastebėta, kad taikant Danijos modelį Lietuvoje būtų surenkama 120450419 EUR/mėn. (t.y apie 120 mln. EUR/mėn.) mokestinių pajamų į Lietuvos valstybės biudžetą, o tai būtų net 31 mln. EUR/mėn. daugiau nei taikant Lietuvos 2018 m. proporcinį apmokestinimo modelį ($120450419 - 89650071 = 30800348$ EUR). Pagal 9-tame paveiksle pateiktus apskaičiuotus duomenis galima matyti, kad taikant Danijos GPM apmokestinimo modelį Lietuvoje, daugiausia pajamų į valstybės biudžetą suneštų asmenys uždirbantys 1150 EUR per mėnesį.

Tai iš esmės lemia ir ganėtinai didelis asmenų skaičius (117248) priklausantis šiai kategorijai žmonių. Atitinkamai, toks skaičius asmenų (117248) į valstybės biudžetą galėtų sumokėti 19107898 EUR per mėnesį (t.y. apie 19 mln. EUR/mėn.), kai tuo tarpu taikant Lietuvos proporcinį apmokestinimo modelį, ta pati kategorija asmenų surenka 12472308 EUR/mėn. (t.y. apie 12 mln. EUR/mėn.), o tai yra net 7 mln. EUR mažiau nei pritaikius Danijos GPM apmokestinimo modelį. Išanalizavus duomenis buvo pastebėta ir tai, kad ne ką mažiau mokestinių pajamų būtų surenkama ir iš asmenų, per mėnesį uždirbančių 2500 EUR. Tokių asmenų Lietuvos šeimos branduoliuose 2018 m. buvo 29595. Toks skaičius asmenų į valstybės biudžetą sumokėtų net 15216408 EUR (t.y. apie 15 mln. EUR/mėn.). Pritaikius Danijos apmokestinimo modelį didžiausias teigiamas pokytis matomas toje kategorijoje asmenų, kurie per mėnesį uždirba 550 EUR. Šie asmenys ganėtinai mažiau mokėtų gyventojų pajamų mokesčio lyginant su Lietuvoje 2018 m. naudojamu apmokestinimo modeliu. Skirtumas siekia net 2 mln. EUR ($2592443 - 193712 = 2398729$ EUR/mėn.). Pritaikius Danijos GPM apmokestinimo modelį didesnė mokestinė našta tektų didesnes pajamas generuojantiems asmenims. Šeimos branduoliams priskirti dirbantys asmenys, auginantys 0,1,2,3,4 ar 5 vaikus ir per mėnesį uždirbantys iki 650 EUR galėtų sumokėti mažiau mokestinių pajamų lyginant su taikomu Lietuvos apmokestinimo modeliu. Taip pat, asmenys, per mėnesį uždirbantys 475 EUR, taikant Danijos modelį, galėtų visiškai nemokėti GPM. Pritaikius visas lengvatas asmenys generuojantys minimalias pajamas (iki 475 EUR) būtų visiškai atleidžiami nuo mokėtino gyventojų pajamų mokesčio. Kiek didesnė mokestinė našta tektų asmenims per mėnesį uždirbantiems nuo 750 EUR iki 950 EUR, tačiau tik tiems asmenims, kurie neaugina nei vieno vaiko šeimoje. Remiantis Danijos apmokestinimo modeliu ir taikoma lengvata už vaikus būtų pagerinta šeimos branduolių generuojančių mažesnes pajamas finansinė padėtis.

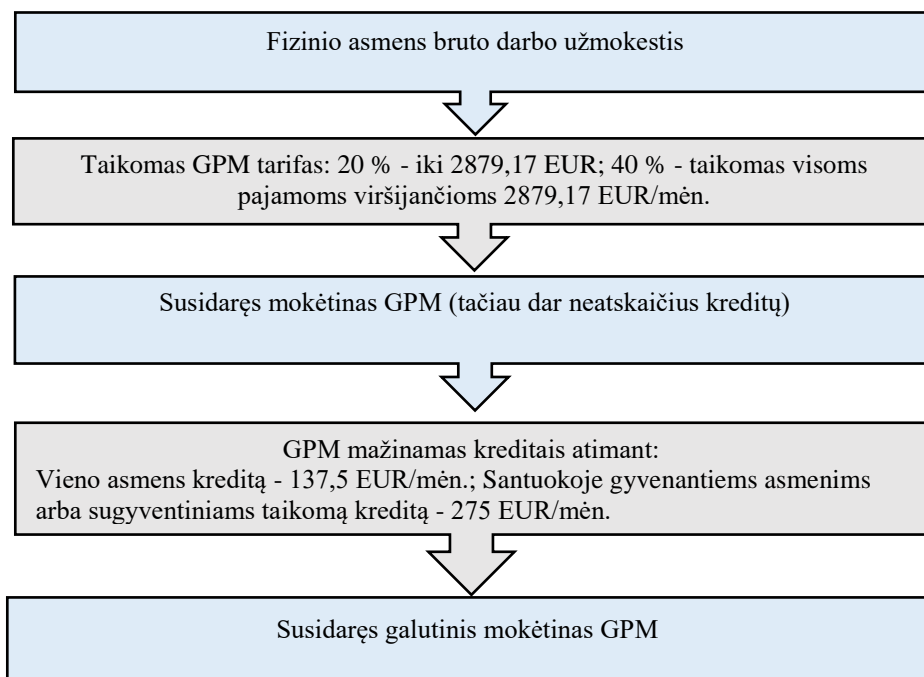
Taigi, iš esmės supaprastintas progresinis Danijos GPM apmokestinimo modelis leistų sukaupti daugiau mokestinių pajamų į Lietuvos valstybės biudžetą (net 31 mln. EUR/mėn. daugiau nei taikant Lietuvos 2018 m. proporcinį apmokestinimo modelį), apsaugant asmenis auginučius vaikus nuo per didelės finansinės naštos, pritaikius lengvatas už vaikus. Asmenys, kurių mėnesinės pajamos siekia iki 475 EUR per mėnesį būtų visiškai atleidžiami nuo mokėtino gyventojų pajamų mokesčio.

3.5. GPM surinkimas Lietuvoje remiantis Airijos progresiniu GPM modeliu

Airijoje taikomas progresinis GPM apmokestinimo modelis nuo jau aptartų Danijos ir Lenkijos bei Lietuvos apmokestinimo modelių skiriasi tuo, kad čia yra taikomi du pagrindiniai

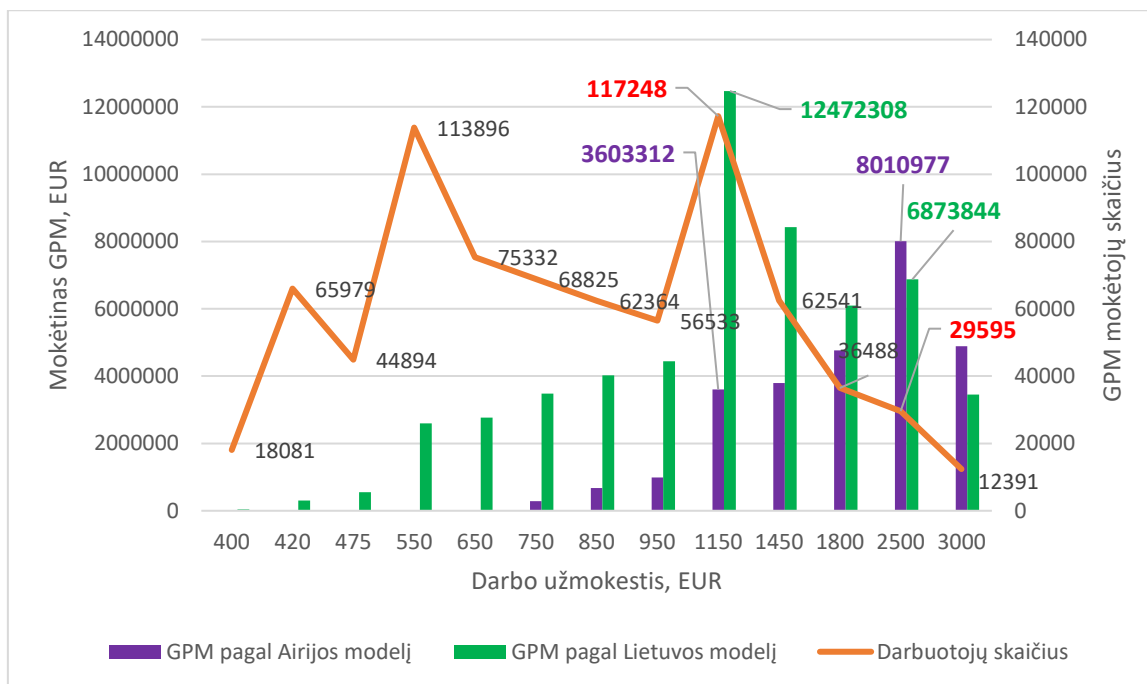
gyventojų pajamų mokesčio tarifai: 20 % GPM tarifas ir 40 % GPM tarifas. Kaip ir daugelyje šalių šie taikomi tarifai apskaičiuojami nuo asmens uždirbamų pajamų ir esamos šeimyninės padėties namų ūkyje. Airijos apmokestinimo modelis yra įdomus tuo, kad asmenys gyvenantys santuokoje gali patys pasirinkti, kokių būdu (egzistuoja 3 pasirinkimo galimybės) jų pajamos turi būti apmokestintos: bendrai visos šeimos pajamos kartu; apmokestintos pajamos atskirai; apmokestintos pajamos įprastu būdu, galiojančiu visiems asmenims. Nors tokie apmokestinimo pasirinkimo būdai galėtų padaryti tam tikrą įtaką surenkamoms mokesstinėms pajamoms, tačiau dėl duomenų trūkumo ir keblumų nustatant, kiek konkrečiai uždirba šeimoje moteris, o kiek vyras, darome prielaidą, kad visų nagrinėjamų asmenų pajamos (sutuoktinių; sugyventinių; vienos motinos ar vieno tėvo) bus apmokestinamos atskirai, bet ne kartu, kaip bendros šeimos pajamos. Šis pasirinktas individualus asmens apmokestinimo būdas nurodo, kad asmens mėnesinės pajamos iki 2879,17 EUR/mėn. turi būti apmokestintos 20 % GPM tarifu dydžiu, o likusios asmens mėnesinės pajamos, kurios viršija 2879,17 EUR (jei tokių yra) apmokestinamos 40 % GPM tarifu dydžiu. Tai reiškia, kad jei sutuoktinių poroje, vienas asmuo uždirba 3000 EUR per mėnesį, jo mokesstinės pajamos bus apskaičiuojamos taip: 1) $3000 - 2879,17 = 120,83$ EUR; 2) $2879,17 \times 0,20 = 575,83$ EUR; 3) $120,83 \times 0,40 = 48,33$ EUR; 4) Mokėtinas GPM = $575,83 + 48,33 = 624,16$ EUR/mėn.). Apskaičiavus mokėtiną GPM mokestį, jį galima sumažinti taikant mokestį mažinančius kreditus. Airija savo GPM apmokestinimo modelyje yra pritaikius kreditų sistemą, kuria pasinaudojus galima sumažinti jau apskaičiuotą mokėtiną GPM mokestį. Airija naudoja įvairias kredito rūšis mokesstinėms pajamoms mažinti, tačiau analizės metu bus naudojami tik asmens kreditai, kuriuos galima nustatyti pagal jau turimus šeimos branduolių duomenis. Analizėje vienos motinos ar vieno tėvo asmens pajamos apmokestintos GPM tarifu bus mažinamos asmens kreditu, kuris yra lygus 137,5 EUR/mėn. Tuo tarpu santuokoje gyvenančių asmenų bei sugyventinių mokesstinės pajamos bus mažinamos kreditu, kuris lygus 275 EUR/mėn. sumai. Taikomas Airijos GPM apmokestinimo modelis pateikiamas 18-oje lentelėje.

18 lentelė. Airijos taikomo GPM modelio apskaičiavimo seka 2018 m.

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis Worldwide Personal Tax Guide (2018)

Pasitelkus 18-oje lentelėje nurodyta schema buvo apskaičiuota ir nustatyta, kiek, kokia grupė asmenų į Lietuvos valstybės biudžetą sumokėtų mokesčių pajamų per mėnesį, taikant Airijos apmokestinimo modelį (7 paveikslas). Pritaikius Airijos modelį, iš viso į Lietuvos biudžetą būtų surinkta 27015797 EUR/mėn. mokesčių pajamų (t.y apie 27 mln. EUR/mėn.). Beveik visi asmenys būtų apmokestinami 20 % GPM tarifu dydžiu, išskyrus žmonių kategoriją, kur asmenys per mėnesį uždirba 3000 EUR. Šių asmenų pajamos būtų apmokestinamos dviem tarifais: 20% iki 2879,17 EUR ir 40% virš 2879,17 EUR. Analizuojant duomenis buvo pastebėta, kad didžiausią skaičių pajamų iš mokesčių būtų surenkama iš žmonių gaunančių 2500 EUR per mėnesį. Surinktos mokesčių pajamos iš šios kategorijos asmenų siektų net 8010977 EUR/mėn. (apie 8 mln. EUR/mėn.). Kiek kitokia situacija matoma su žmonėmis, kurie uždirba iki 750 EUR per mėnesį - tokie žmonės visai nemokėtų GPM. Asmenų uždirbančių iki 750 EUR Lietuvoje 2018 m. viso buvo 387007. Toks skaičius leidžia nustatyti, kad Lietuvoje net 50,6 procentai dirbančių žmonių uždirba iki 750 EUR. Dėl Airijos modelyje nustatytų sąlygų, taikant šios šalies modelį Lietuvoje net 50,6 procentai žmonių būtų atleidžiami nuo mokėtino mokesčio.

7 pav. Lietuvos ir Airijos GPM surinkimo palyginimas 2018 m.

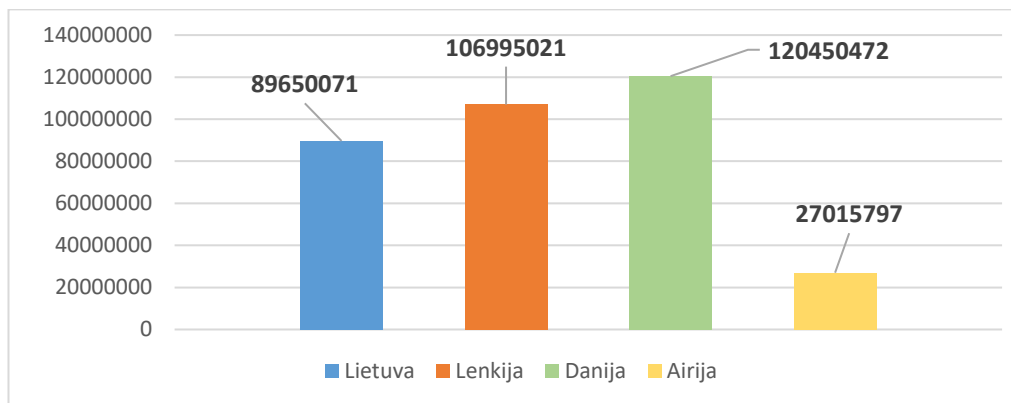
Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis apskaičiuotais duomenimis pateiktais 17-tame priede.

Analizuojant Lietuvos ir Airijos GPM apmokestinimo modelius išryškėjo įdomus faktas, kad taikomas didesnis mokesčio tarifas gali ir neužtikrinti didesnio kiekio mokestinių pajamų surinkimo į valstybės biudžetą. Remiantis Airijos GPM modeliu taikomas tarifas yra lygus 20 procentų, kai pagal Lietuvos GPM modelį, mokesčio tarifas siekia vos 15 procentų ir yra mažesnis 5 procentiniais punktais už Airijoje nustatytą mokesčio dydį. Taikant Airijos GPM apmokestinimo modelį į valstybės biudžetą būtų surenkama net 62 mln. EUR/mėn. ($89650071 - 27015797 = 62634274$ EUR/mėn.) mažiau mokestinių pajamų, nei taikant Lietuvos proporcinį apmokestinimo modelį su mažesniu mokesčio tarifu.

Išanalizavus Airijos GPM apmokestinimo modelį ir jį pritaikius Lietuvoje, buvo pastebėta, kad toks Airijos GPM apmokestinimo modelis nepasiteisintų, kadangi Lietuvoje didžiąją dalį GPM mokesčio mokėtojų (net apie 66, 2 %) sudaro asmenys uždirbantys mažesnes nei 2018 m. nustatytas vidutinis darbo užmokestis (970 EUR/mėn.) pajamas. Taip pat, net 41, 64 % visų šeimos branduoliams priskiriamų dirbančių asmenų būtų visiškai atleidžiami nuo mokesčių, nepriklausomai nuo jų šeimyninės padėties ar auginamų vaikų skaičiaus šeimoje. Toks netolygus apmokestinimo paskirstymas visiškai nepasiteisintų Lietuvoje.

3.6. Lietuvoje taikytino progresinio GPM modelio vertinimas

Atlikus skirtingų šalių progresinio GPM modelio pritaikymą Lietuvoje, buvo pastebėta, kad tam tikrais atvejais įvestas progresinis GPM apmokestinimo modelis paveiktų surenkamas mokestines pajamas į valstybės biudžetą. Tam, kad būtų galima nustatyti, kurių valstybių gyventojų pajamų mokesčio apmokestinimo modelis labiausiai tiktų Lietuvos mokestinių pajamų iš GPM surinkimo didinimui, buvo atliktas skirtingose valstybėse (Danijoje, Lenkijoje ir Airijoje) taikomų progresinių GPM modelių vertinimas. Išanalizavus šalių GPM apmokestinimo modelius ir pritaikius juos Lietuvos apskaičiuotai mokestinei bazei buvo nustatyta, kurių valstybių praktika ir taikomas modelis leistų padidinti pajamas Lietuvos valstybės biudžete ir kurių progresinių GPM modelių pritaikymas sumažintų mokestinių pajamų surinkimą. Bendras surenkamų pajamų į valstybės biudžetą pasiskirstymą pagal analizuojamus šalies modelius pateikiamas 8-ame paveiksle. Iš apačioje pateikto paveikslo galima matyti, kad daugiausia mokestinių pajamų į valstybės biudžetą būtų galima surinkti taikant Danijos modelį. Pritaikius šios šalies modelį būtų surenkama net 120450472 EUR mokestinių pajamų į Lietuvos valstybės biudžetą. Tuo tarpu mažiausiai pajamų būtų surenkama pritaikius Airijos modelį. Taikant šį modelį būtų surenkama ženkliai mažiau, vos 27015797 EUR.

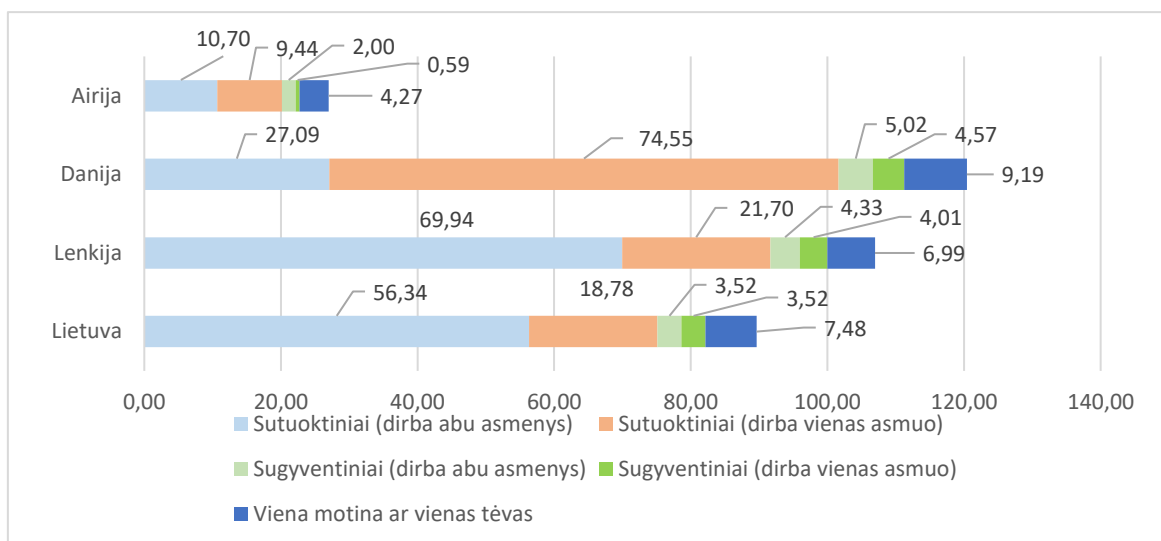

8 pav. GPM surinkimas Lietuvoje taikant skirtingų šalių modelius 2018 m. (EUR)

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis apskaičiuotais duomenimis pateiktais 18-tame priede.

Tiriant skirtingus progresinius GPM modelius, gyventojų pajamų mokestis buvo apskaičiuojamas atsižvelgiant į DU dydį, šeimyninę padėtį ir vaikų skaičių šeimos branduoliuose. Tyrime pritaikius kiekvienos šalies vykdomas ir taikomas skirtingas apmokestinimo ribas, skirtingą mokesčio tarifų skaičių, tarifų dydį, apmokestinimo modelyje taikomų lengvatų dydį bei skirtinga GPM apskaičiavimo metodiką, buvo gauti skirtingi

rezultatai. Gauti rezultatai ir detalesnė informacija apie surenkamą GPM mokestį pritaikius skirtingų šalių GPM apmokestinimo modelį asmenims per mėnesį uždirbantiems nuo 400 EUR iki 3000 EUR ir priklausantiems namų ūkiams, pateikiama 9–ame paveiksle.

9 pav. GPM surinkimas pagal namų ūkio kategorijas ir skirtingų šalių modelius 2018 m. (mln. EUR)

Šaltinis: Sudaryta darbo autorės remiantis apskaičiuotais duomenimis pateiktais 18-tame priede.

Remiantis gautais rezultatais, Lietuvai palankiausia būtų pritaikyti Danijos arba Lenkijos progresinį apmokestinimo modelį. Šių šalių taikoma praktika, apmokestinimo tarifai ir metodai padėtų surinkti daugiau mokestinių pajamų į valstybės biudžetą nei taikant 2018 m. proporcinį GPM apmokestinimo modelį. Pritaikius Danijos apmokestinimo modelį į valstybės biudžetą pavyktų surinkti net 34,35 % daugiau mokestinių pajamų iš šeimos branduolių nei taikant Lietuvos apmokestinimo modelį. Pritaikius Lenkijos apmokestinimo modelį, būtų surenkama 19,34 % daugiau mokestinių pajamų į Lietuvos valstybės biudžetą lyginant su 2018 m. surenkamomis mokestinėmis pajamomis taikant Lietuvos proporcinį apmokestinimo modelį. Nors šiose abiejose šalyse yra taikomi didesni mokesčio tarifai, tačiau atsižvelgus į vaikų skaičių ir šeimos padėti branduoliuose, pritaikytos lengvatos padeda tam tikriems asmenims susimąžinti mokėtina GPM mokestį, o kitiems (turintiems geresnę finansinę padėtį) padidinti mokėtiną GPM taip surenkant daugiau mokestinių pajamų į valstybės biudžetą. Pritaikius Lenkijos GPM modelį beveik iš visų tyrime analizuojamų asmenų kategorijų būtų surenkamos didesnės mokestinės pajamos. Mažiau būtų surenkama tik iš asmenų priklausančių kategorija „viena motina ar vienas tėvas“. Šie asmenys į valstybės biudžetą suneštų 6,5 % mažiau mokestinių pajamų. Skirtingas mokestinių pajamų surinkimas tarp analizuojamų asmenų

kategorių matomas ir Danijos apmokestinimo modelyje. Taikant Danijos GPM modelį iš asmenų, kurie priklauso kategorijai „sutuoktiniai (dirba vienas asmuo)“ į biudžetą būtų surenkama net 4 kartus daugiau mokestinių pajamų. Tuo tarpu iš asmenų, kurie priklauso kategorijai („sutuoktiniai (dirba abu asmenys)“) į valstybės biudžetą būtų surenkama beveik 2 kartus mažiau mokestinių pajamų nei taikant Lietuvos proporcinį GPM modelį. Tačiau nors ir egzistuoja skirtingas pajamų surinkimas tarp analizuojamų kategorių pritaikius skirtingus apmokestinimo modelius, tačiau vis tiek bendroje sumoje į valstybės biudžetą būtų surenkama daugiau mokestinių pajamų. Kiek kitoks atvejis matomas pritaikius Airijos progresinį GPM apmokestinimo modelį. Šis apmokestinimo modelis Lietuvoje visiškai nepasiteisintų. Taikant Airijos apmokestinimo modelį Lietuvos valstybė surinktų 3,3 karto mažiau mokestinių pajamų iš visų kategorių kartu sudėjus.

Remiantis analizės metu gautais rezultatais buvo nustatyta, kad tinkamiausi modeliai Lietuvai būtų taikytini Danijos bei Lenkijos modeliai. Šių šalių modeliai ir taikytini metodai į valstybės biudžetą galėtų padėti surinkti daugiau mokestinių pajamų iš GPM nei 2018 m. taikomas Lietuvos proporcinį apmokestinimo modelis. Tačiau, nors šie modeliai ir būtų tinkamiausi pagal didžiausias surenkamas mokestines pajamas iš GPM, reikėtų atsižvelgti ir į neigiamus taikomų metodų aspektus. Pritaikius šiuos modelius būtų taikomas ir didesnis mokesčio tarifo dydis nei buvo taikytinas iki šiol. Tokiu atveju, visi darbo užmokestį gaunantys asmenys (jei tam tikros lengvatų nėra pritaikomos) turėtų sumokėti didesnę GPM į valstybės biudžetą, o tai (nepritaikius reikiamų lengvatų ar išimčių) galėtų pabloginti namų ūkių ekonominę padėtį. Lietuvoje 2018 m. net 66,2 procentai visų tyrime analizuojamų dirbančiųjų gavo mažesnę nei vidutinę DU, o tai sudaro didelę dalį dirbančiųjų asmenų priskirtų šeimos branduoliams. Nepritaikius tinkamų lengvatų ar išimčių būtų užkraunama didelė mokestinė našta mažesnes pajamas uždirbantiems Lietuvos gyventojams. Todėl tam, kad nagrinėjami modeliai būtų tinkamai pritaikyti Lietuvoje reikėtų dar papildomai išanalizuoti ir nustatyti reikiamo dydžio lengvatas tam tikrai žmonių kategorijai. Tik tokiu atveju būtų galima užtikrinti teisingą modelio veikimą Lietuvoje.

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

Išanalizavus antrinių duomenų šaltinius buvo nustatyta, kad net 22-jose (ES) šalyse 2018 m. buvo taikomas progresinis gyventojų pajamų apmokestinimo modelis. Progresinis apmokestinimo modelis dažniausiai pasirenkamas taikyti išsivysčiusiose pasaulio šalyse, kai tuo tarpu proporcinis apmokestinimo modelis – besivystančiose šalyse. Išanalizavus mokestinę aplinką Lietuvoje, buvo pastebėta, kad Lietuvoje egzistuoja mokesčių sistemos ir su ja susijusių įstatymų nepastovumas, kuris dažnai skatina mažesnę visuomenės skaidrumą ir pasitikėjimą. Todėl kitų autorių išnagrinėti duomenys, mokesčių sistemos Lietuvoje netolygumas bei palyginti žemas mokestinių pajamų surinkimas į valstybės biudžetą iš GPM, paskatino išanalizuoti skirtingų ES šalių (Danijos, Airijos, Lenkijos) progresinius apmokestinimo modelius, sudarant jiems tinkamą bazę ir pamėginant juos pritaikyti Lietuvoje. Analizės metu gauti rezultatai leido nustatyti šias pagrindines išvadas:

1. Sudarytą mokesčio bazę ir jai priklausančius darbuotojus apmokestinus 2018 m. proporciniu GPM apmokestinimo modeliu, į Lietuvos valstybės biudžetą būtų surenkama 89650071 EUR/mėn. (1075800852 EUR per metus) mokestinių pajamų, o tai sudaro 2,38 procentus (per metus) visos 2018 m. Lietuvos BVP vertės. Didžiausia dalis mokestinių pajamų būtų surenkama iš asmenų, kurie per mėnesį uždirba nuo 1150 EUR iki 3000 EUR (tiriamoji imtis - asmenys priklausantys šeimos branduoliams, dirbantys pilną (8 val.) darbo dieną ir uždirbantys nuo 400 EUR iki 3000 EUR). Šie asmenys į valstybės biudžetą sumokėtų net 67,22 procentus visų pajamų iš GPM. Tai reiškia, kad didesnė mokestinė našta tektų daugiau uždirbantiems asmenims.

2. Analizės metu apskaičiuotai mokestinei basei Lietuvoje, pritaikius Lenkijos, Danijos ir Airijos GPM apmokestinimo modelius buvo užfiksuota, kad veiksmingiausia ir naudingiausia Lietuvai būtų pritaikyti Danijos modelį. Pritaikytas modelis galėtų padėti surinkti daugiausiai mokestinių pajamų (iš visų analizuojamų GPM modelių) iš GPM į Lietuvos valstybės biudžetą ir sumažinti našta mažiausiai uždirbantiems asmenims auginantiems 1,2,3,4 ar net 5 vaikus. Pritaikius Danijos progresinį GPM apmokestinimo modelį į valstybės biudžetą būtų surenkama 120450419 EUR/mėn. (1445405028 EUR per metus) ir tai sudarytų net 3,19 procentų visos 2018 m. Lietuvos BVP vertės. Taip Lietuva galėtų padidinti šalies BVP net 0,81 procentų daugiau ir į biudžetą surinkti net 369604176 EUR per metus daugiau mokestinių pajamų, lyginant su 2018 m. Lietuvoje taikomu proporciniu GPM apmokestinimo modeliu.

3. Tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, ir pastebėta kad blogiausias pasirinkimas būtų pritaikyti Airijos progresinį gyventojų pajamų apmokestinimo modelį, kuris nors ir

taikytų didesnius GPM tarifus (20% ir 40%) (lyginant su Lietuvoje 2018 m. taikomu GPM 15% tarifu), tačiau į valstybės biudžetą surinktų tik 27015797 EUR/mėn. (324189564 EUR per metus) mokestinių pajamų. Pritaikius Airijos modelį būtų surenkama net 4.6 karto mažiau mokestinių pajamų nei taikant Danijos apmokestinimo modelį. Surinktos mokestinės pajamos sudarytų vos 0,72 procentus 2018 m. šalies BVP vertės. Asmenys uždirbantys nuo 400 EUR iki 600 EUR būtų visiškai atleidžiami nuo gyventojų pajamų mokesčio.

4. Išanalizavus duomenis buvo prieita prie išvados, kad kaip alternatyva Danijos progresinio GPM modelio pritaikymui Lietuvoje galėtų būti Lenkijos progresinis GPM apmokestinimo modelis. Pritaikius šį apmokestinimo modelį į Lietuvos valstybės biudžetą būtų surenkama 106995021 EUR/mėn. (1283940252 EUR per metus) mokestinių pajamų ir surinktos mokestinės pajamos sudarytų 2,84 procentus 2018 m. šalies BVP vertės.

5. Pagrindinius skirtumus tarp mokamo GPM lemia šalies pasirinktas apmokestinimo modelis (proporcinis arba progresinis); tam tikriems asmenims taikomas NPD; šeimos padėtis ir auginamų vaikų skaičius šeimoje; lengvatų bei kreditų pritaikymas; uždirbamas darbo užmokestis; taikomo gyventojų pajamų mokesčio tarifo dydis.

Pasiūlymai:

1. Tobulinant gyventojų pajamų mokestį Lietuvoje, remiantis darbe nagrinėtais kitų šalių GPM apmokestinimo metodais, būtų galima įvesti progresinį apmokestinimo modelį su aukštesnio dydžio GPM tarifais, taip apmokestinant didesnes pajamas ganančius asmenis didesniu tarifo dydžiu. Siūlytina papildomai įvertinti ir įvesti tris pagrindinius GPM mokesčio tarifo dydžius.

2. Tyrimo metu buvo pastebėta kad didelę įtaką pajamų susirinkimui daro šalyje taikomų lengvatų kiekis bei jų dydis, todėl, taip pat, rekomenduotini tolimesni tyrimai ir vertinimai padėsiantys nustatyti taikomų lengvatų rūšį, kiekį ir jų dydį šalyje. Siūlytina remtis Danijos apmokestinimo praktiką ir suteikti papildomų lengvatų mažesnes pajamas gaunantiems asmenims. Viena iš lengvatos tobulinimo galimybių galėtų būti peržiūrėta mokesčių lengvata vaikus auginančioms šeimoms. Siūlytina lengvatą taikyti ne pagal auginamų vaikų kiekį šeimoje, bet pagal auginamų vaikų amžių ir tėvų uždirbamas pajamas.

LITERATŪRA

1. Bikas, E., Astrauskaitė, I., Subačienė, R., Keliuotytė-Staniulėnienė, G. (2014). Evaluation of the Personal Income Progressive Taxation and the Size of Tax-Exempt Amount in Lithuania. *Economics*, 93, pp. 84-101. doi: 10.15388/Ekon.2014.0.3882.
2. Chen, K. Y. (2012). The Progressivity of the Malaysia Personal Income Tax System. *Kajian Malaysia*, Vol. 30, No.2, 2012, 27–43. Prieiga per internetą: [http://web.usm.my/km/30\(2\)2012/KM%2030\(2\)%20ART%202%20\(27-43\).pdf](http://web.usm.my/km/30(2)2012/KM%2030(2)%20ART%202%20(27-43).pdf) (žiūrėta 2017 m. lapkričio 20 d.)
3. Conesa, Juan. C., ir Krueger, D. (2006). On the optimal progressivity of the income tax code. *Monetarinės Politikos žurnalas, Elsevier*, vol. 53, pages 1425-1450. doi: 10.3386/w11044
4. Denmark - Child benefits, (2018). Prieiga per internetą: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1107&langId=en&intPageId=4485> (žiūrėta 2019 m. gegužės 01 d.)
5. Dornevi, M., ir Durovi, T., J., (2012). The Connection between Progressivity and Sufficiency in the Personal Income Tax System. *Ekonominės temos*. 50, pp. 33-46.
6. European Commission, Economic analysis of taxation, (2016). Žiūrėta: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/economic-analysis-taxation_en (žiūrėta 2018 m. lapkričio 28 d.)
7. European Commission. Data on taxation (2018). Žiūrėta: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/economic-analysis-taxation/data-taxation_en (žiūrėta 2018 m. lapkričio 25 d.)
8. Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo suvestinės redakcijos. 2012/C 326/01
9. Gary, Cornia, C., Johnson, Bruce, R., ir Nelson, Ray. D. (2016). Personal Income Tax Revenue Growth and Volatility: Lessons and Insights from Utah Tax Reform. *Public Finance*, Vol 45(4) 458-483, doi/10.1177/1091142116668255.
10. Gideon, M. (2015). Do Individual Perceive income Tax Rates Correctly?. *Public Finance*. vol. 45., 97-117., doi: 10.1177/1091142115615670
11. Gyventojų santuokinė padėtis, (2011). Žiūrėta: http://statistics.bookdesign.lt/esu_08.htm?lang=lt (žiūrėta 2019 m. vasario 25 d.)
12. Gabartas, H., 2017. Ryškėjančios naujos valstybių narių tiesioginio apmokestinimo tendencijos. *Jurisprudencija. Mokslo darbai*. 9(99); 26–33, ISSN 1392-6195.
13. Gale, William, G., Kearney, Melissa, S., Orszag, Peter, R. (2015). Would a significant increase in the top of income tax rate substantially alter income inequality. *Economics Studies at Brookings*. Žiūrėta: <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/would-top-income-tax-alter-income-inequality.pdf> (žiūrėta 2018 m. lapkričio 26 d.)
14. How your income tax is calculated, (2018). Prieiga per internetą: https://www.citizensinformation.ie/en/money_and_tax/tax/income_tax/how_your_tax_is_calculated.html (žiūrėta 2019 m. gegužės 02 d.)

15. Hagopian, K. (2011). The inequity of the progressive income tax. *Hoover institution*. Prieiga per internetą: <https://www.hoover.org/research/inequity-progressive-income-tax>
16. Income taxes abroad – Slovakia (2018). Prieiga per internetą: https://europa.eu/youreurope/citizens/work/taxes/income-taxes-abroad/slovakia/index_en.htm (žiūrėta 2018 m. lapkričio 25 d.)
17. Individual - Taxes on personal income (2018). Prieiga per internetą: <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Poland-Individual-Taxes-on-personal-income> (žiūrėta 2018 m. lapkričio 25 d.)
18. Ismailakhunova, S., (2014). Shall high income earner pay more taxes in the Kyrgyz Republic? *Ege Akademik bakis/ Ege Akademic.*, 499-507. Prieiga per internetą: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/560264> (žiūrėta 2018 m. gruodžio 05 d.)
19. J. Krumplytė, (2009). Šešėlinės ekonomikos reiškinių klasifikacija: metodinis aspektas ir empirinis taikymas. ISSN 1648-9098, *Ekonomika: aktualijos ir perspektyvos*. 2009. 2 (15). 130–142. Prieiga per internetą: http://www.su.lt/bylos/mokslo_leidiniai/ekonomika/09_02_15/krumplyte.pdf (žiūrėta 2019 m. lapkričio 15 d.)
20. Jakstonyte, G., (2009). The Peculiarities of designing the forecast model. *Ekonomika ir vadyba*. Vol 73. Vilnius, ISSN 1822-6515. Prieiga per internetą: <file:///C:/Users/kuseviciute/Downloads/9249-Article%20Text-30348-1-10-20150205.pdf> (žiūrėta 2019 m. rugsėjo 21 d.)
21. Kopczuk, W., Gordon, Roger, H., (2014). The Choice of the Personal Income Tax Base. *Journal of Public Economics*, Elsevier., vol. 118, pages 97-110, doi: 10.3386/w20227.
22. Kuodis, R. (2008). Lietuvos ekonomikos transformacija 1990-2008 metais: etapai ir pagrindinės ekonominės politikos klaidos. Prieiga per internetą: http://elibrary.lt/resursai/DB/LB/LB_pinigu_studijos/2009_02/Raimondas_Kuodis.pdf (žiūrėta 2018 m. lapkričio 25 d.)
23. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas. Nr. IX-1007, 2002 m.
24. Lietuvos statistikos departamentas (2018). Europos šalių tarptautinių palyginimų rezultatai. Žiūrėta: <https://osp.stat.gov.lt/informaciniai-pranesimai?eventId=173339> (žiūrėta 2019 m. liepos 15 d.)
25. Mellby, K., Paturot, D., Brys, B., (2013). Average Personal Income Tax Rate and Tax Wedge Progression in OECD Countries. *OECD Taxation Working Paper, No. 15.*, ISSN: 22235558. Prieiga per internet: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/5k4c0vhzsq8v-en.pdf?expires=1577998752&id=id&accname=guest&checksum=9BE1D9A4A3C395B4142DC9C832964AEA> (žiūrėta: 2019 gegužės 3 d.)
26. Nichols, Donald. R., ir Wempe, William. F. (2010). Regressive Tax Rates and the Unethical Taxation of Salaried incom. *Journal of business ethics.*, 91, 553-566(2010), doi: 10.1007/s10551-009-0131-z.
27. Novošinskienė, A., Savickienė, J. (2008). Mokesčių naštos tyrimas Lietuvoje. *Apskaitos ir finansų mokslas ir studijos: problemos ir perspektyvos*. Nr., 1(6), p. 115-119., ISSN 2029-1175.
28. Novošinskienė, A., (2012). Research of tax system of independent Lithuania. No 1 (8), Article doi: <https://doi.org/10.15544/ssaf.2012.23> (žiūrėta 2018 m. gruodžio 07 d.)
29. Paulus, A., and Peichl, A., (2008). Effects of flat tax reforms in Western Europe on income distribution and work initiatives. Iza dp No. 3721. Prieiga per internetą: <http://ftp.iza.org/dp3721.pdf> (žiūrėta 2019 m. liepos 06 d.)

30. Piketty, T., ir Saez, E. (2012). Optimal labor income taxation. *Handbook of Public Economics*, 5, 391-474.
31. Prievelis, M., Koncevičiene, I., (2012). Lietuvos mokesčių sistemos efektyvumo vertinimas. *Taikomoji ekonomika: Sisteminiai tyrimai*. ISSN 1822-7996., doi: 10.7220/AESR.1822.7996.2012.6.2.1. Žiūrėta: https://www.vdu.lt/cris/bitstream/20.500.12259/1311/1/ISSN1822-7996_2012_T_6_N_2.PG_13_27.pdf (žiūrėta 2018 m. lapkričio 04 d.)
32. Puzinskaitė, E., (2012). Mokesčių teisės sistema ir apmokestinimo principai., 19(2), p. 675–695.
33. Palczewska, O., (2013). Personal income tax exemptions and reliefs in poland and selected european union member states. *Proceedings in advanced research in Scientific Areas. Financing and accounting*. 215 p., vol. 2, Issue: 1, ISSN: 1338-9831. Prieiga per internetą: <https://bib.irb.hr/datoteka/743316.ARSA-2013.pdf> (žiūrėta 2019 m. rugpjūčio 16 d.)
34. Paulauskas, A. (2008). Flat Income Tax Rate. ISSN 1392-1274. Law 2008 68. Prieiga per internetą: <file:///C:/Users/kuseviciute/Downloads/340-%23%23default.genres.article%23%23-299-0-10-19700101.pdf> (žiūrėta 2018 m. lapkričio 26 d.)
35. Rakauskaitė, R., (2006). Mokesčių sistemos vertinimo pagrindimas. *Lietuvos žemės ūkio universitetas*. Prieiga per internetą: http://jaunasis-mokslininkas.asu.lt/smk_2006/finansai/Rakauskaite%20Roma.pdf (žiūrėta 2018 m. lapkričio 20 d.)
36. Serban, E. C., Cozmei, C., (2014). A cross-country comperison of the personal income tax system progressivity. *Theoretical and Applied Economics*. Volume. XX (2014), No. 11(600), pp. 57-70
37. Single Person Child Carer Credit, (2018). Prieiga per internetą: <https://onefamily.ie/wp-content/uploads/2011/12/Single-Person-Child-Carer-Tax-Credit-2.pdf> (žiūrėta 2019 m. gegužės 17 d.).
38. Slavickienė, A., Savickienė, J. ir Jurgelaitienė, L. (2008). Influence of the collecting the citizens income tax on the municipalities income. *Management theory and studies for rural business and infrastructure development.*, Vol, 15 (4), p 151-156., ISSN 1822-6760.
39. Slavickienė, A., Atkočiūnaitė, K., Nesticis, A., (2007). Analysis of Factors Influencing Revenue of Individual's Income Tax. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. ISSN 2345-0355. Prieiga per internetą: [file:///C:/Users/kuseviciute/Downloads/636-1291-1-SM%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/kuseviciute/Downloads/636-1291-1-SM%20(3).pdf) (žiūrėta 2019 m. rugsėjo 9 d.)
40. Szarowska, I. (2014). Personal income taxation in a context of a tax structure. *Economics and Finance*. Vol 12, pp. 662-669. Prieiga per internetą: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567114003918> (žiūrėta 2018 m. lapkričio 21 d.)
41. Šapalienė, L., Jukonienė, B., (2011). Vokietinos ir Lietuvos gyventojų pajamų apmokestinimo ypatumai. Vilniaus kolegija. *Studijos besikeičiančioje verslo aplinkoje.*, 7-13 p. ISSN 2029-2813. Prieiga per internetą: http://www.leda.lt/Studijos_besikeiciancioje_verslo_aplinkoje_2011.pdf (žiūrėta 2019 gegužės 12 d.)
42. Tax Rates, bands and reliefs. Irish Tax and Customs, (2018). Prieiga per internetą: <https://www.revenue.ie/en/personal-tax-credits-reliefs-and-exemptions/tax-relief-charts/index.aspx> (žiūrėta 2019 m. gegužės 17 d.)
43. Tušaitė, J. (2003). Naujosios mokesčių sistemos bruožai. *Jurisprudencija*. 2003, t. 48(40); 107–121. ISSN2029-2058. Žiūrėta: https://www.mruni.eu/upload/iblock/999/012_tusaite.pdf (žiūrėta 2018 m. gruodžio 08 d.)

44. Tamašauskienė, Z., Žadvidaitė, A., (2011). Mokesčių sistemos Lietuvoje kitimo itakos biudžeto pajamoms ekonominis įvertinimas. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*. 2011. 1 (21), 44-57., ISSN 1648-9098.
45. Taxation Trends in the European Union (2018 Edition). Žiūrėta: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/taxation_trends_report_2018.pdf?fbclid=IwAR16RDxgRMNFEuvLW7cj5DI8jiAD5JBHLM9hcLf6fQZrxRJxS2wX3NRA-LQ (žiūrėta 2018 m. gruodžio 16 d.)
46. Taxation Trends Report (2018). Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/taxation_customs/news/taxation-trends-report-2018_en (žiūrėta 2018 m. lapkričio 26 d.)
47. Vitek, L., (2011). Changes in the taxation of personal and corporates income in developed countries. *Acta Universitatis agriculturae et Silviculturae Mendekanae Brunensis*. LX, No. 2, pp. 465–474. Prieiga per internetą: https://acta.mendelu.cz/media/pdf/actaun_2012060020465.pdf (žiūrėta 2019 m. gegužės 17 d.).
48. Weller, Christian. E., Rao, M. (2010). Progressive tax policy and economic stability. *Journal of Economics Issues*, Vol 44, Issue 3., 629-659.
49. Worldwide Personal Tax Guide. Income Tax, Social Security, (2018). Žiūrėta: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide/\\$FILE/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide/$FILE/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide.pdf) (žiūrėta 2018 m. lapkričio 26 d.)
50. Worldwide Personal Tax and Immigration Guide, (2018). Žiūrėta: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide/\\$FILE/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide/$FILE/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide.pdf) (žiūrėta 2018 m. lapkričio 25 d.)

PERSONAL TAX INCOME IMPROVEMENT OPPORTUNITIES IN LITHUANIA

Kristina USEVIČIŪTĖ

Paper of the Master's degree

Finance and Banking Master's Program

Vilnius University, Faculty of Economics and Business Administration

Department of Finance

Supervisor – Assoc. Prof. Dr. E. Bikas

Vilnius, 2020

SUMMARY

61 pages, 18 tables, 9 pictures, 50 references.

The main purpose of the Master thesis – determine the possibilities for improvement of the personal tax income in Lithuania in the context of a progressive model based on the taxation models applied by other countries. The thesis analyzed the personal income tax from a theoretical point of view together with developing a methodology for investigating the progressive model of personal income tax in order to achieve this goal. Moreover, the thesis revealed the determination of the Lithuania tax base which is dedicated to the study of the progressive model. Also, paper attempts to analyze and adapt the taxation model of other countries in Lithuania along with an assessment of the possibilities to improve personal income tax collection in Lithuania based on customized tax models in other countries.

As a result, the research showed that most of the tax revenue to the Lithuanian state budget could be collected by an adapted Danish tax model. However, in order for such a model to be properly applied in Lithuania additional preferences, exemptions and different social strata of the population should also, be taken into account. In order to improve personal income tax of Lithuania would be beneficial to take more attention to different tax rates applied for different income earners and to review the preferences applied for families with children.

PRIEDAI

1 PRIEDAS. Lietuvoje gyvenančių žmonių skaičius 2011 ir 2018 m.

2011 m. (visuotinis surašymas)				2018 m.		
	Moterys	Vyrai	Iš viso gyventojų	Moterys	Vyrai	Iš viso gyventojų
0–9	139193	146128	285321	142589	150454	293043
10–19	187404	197315	384719	132448	139646	272094
20–29	202656	210298	412954	171405	183136	354541
30–39	199987	193296	393283	170140	176470	346610
40–44	113638	105309	218947	91774	87904	179678
45–49	121685	111656	233341	104559	96924	201483
50–54	123817	107324	231141	109043	97542	206585
55–59	102162	82796	184958	122331	102362	224693
60–64	94094	68523	162617	101374	77003	178377
65–69	90956	58543	149499	93567	61570	155137
70–74	92465	52750	145215	76503	42981	119484
75–79	79212	38379	117591	79733	38920	118653
80–84	58907	23767	82674	62896	25462	88358
≥85	39189	11139	50328	53246	16919	70165
Iš viso:	1645365	1407223	3052588	1511608	1297293	2808901

2 PRIEDAS. Užimti gyventojai pagal išdirbtą laiką 2011-2018 m.

Užimti gyventojai pagal darbo laiką			
	Užimti gyventojai tūkst.		
	Iš viso pagal užimtumo statusą		
	Visą ir ne visą darbo laiką	Visą darbo laiką	Ne visą darbo laiką
	Vyrai ir moterys	Vyrai ir moterys	Vyrai ir moterys
2018K4	1376	1268,6	107,4
2017K4	1352,3	1241,7	110,6
2016K4	1358,4	1253	105,4
2015K4	1338,5	1229,7	108,8
2014K4	1322,4	1198,9	123,5
2013K4	1298,6	1183,9	114,7
2012K4	1269,4	1148,9	120,6
2011K4	1258,7	1141,8	116,8

3 PRIEDAS. Darbuotojų skaičius pagal gaunamo atlygio dydį 2018 m.

(1)

Darbuotojų skaičius pagal gaunamo atlygio dydį 2018 m.							
	Iš viso pagal amžių	< 20	20–29	30–39	40–49	50–59	60 <
	Darbuotojai išdirbę pilną (8 val.) darbo dieną	Darbuotojai išdirbę pilną (8 val.) darbo dieną	Darbuotojai išdirbę pilną (8 val.) darbo dieną	Darbuotojai išdirbę pilną (8 val.) darbo dieną	Darbuotojai išdirbę pilną (8 val.) darbo dieną	Darbuotojai išdirbę pilną (8 val.) darbo dieną	Darbuotojai išdirbę pilną (8 val.) darbo dieną
Viso darbuotojų	1001969	5469	161439	223938	244420	258764	107939
Minimalioji mėnesinė alga ir mažiau	25535	181	2556	3975	6196	8297	4330
401–450 EUR	89046	1071	13193	16125	21856	25545	11256

3 PRIEDAS. Darbuotojų skaičius pagal gaunamo atlygio dydį 2018 m. (1) TĘSINYS

451–500 EUR	61503	794	9905	10152	14209	17936	8507
501–600 EUR	149826	1304	22208	29494	37950	42784	16086
601–700 EUR	100301	829	17777	18898	22944	27976	11877
701–800 EUR	91012	512	17050	17793	20483	24703	10471
801–900 EUR	81828	332	14909	16646	19031	21930	8980
901–1000 EUR	73724	175	13143	16066	17624	18902	7814
1001–1300 EUR	150648	215	25202	36102	38223	36807	14099
1301–1600 EUR	79518	38	13240	23231	19740	16511	6758
1601–2000 EUR	46202	14	6922	15543	11538	8425	3760
2001–3000 EUR	37405	4	4315	13811	9735	6552	2988
3001 EUR ir daugiau	15421		1019	6102	4891	2396	1013

(2)

2018			
Bendras gyventojų skaičius	Samdomieji darbuotojai		Kiti gyventojai
2808901	Samdomieji darb. neišdirbę pilną (mažiau nei 8 val.) darbo dieną	Samdomieji darb. išdirbę pilną (8 val.) darbo dieną	1590401
	216531	1001969	
Viso samdomųjų darbuotojų:	1218500		

4 PRIEDAS. Šeimos branduoliai 2011 m. ir 2018 m.

ŠEIMOS TIPAS/grupė	BENDRAS SKAIČIUS	2011 M. VAIKŲ SKAIČIUS ŠEIMOJE						VISAS VAIKŲ SKAIČIUS	BENDRAS ŽMONIŲ SKAIČIUS
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)		
IŠ VISO	770873	404209	217423	120889	21611	4448	2293	554933	1988981
ŠEIMĄ SUDARANTI SUTUOKTINIŲ PORA	587950	360546	121606	87233	14865	2535	1165	357503	1533403
ŠEIMĄ SUDARANTI SUGYVENTINIŲ PORA	75225	43663	18527	8858	2664	934	579	51281	201731
ŠEIMĄ SUDARANTI VIENA MOTINA/VIENAS TĒVAS	107698	–	77290	24798	4082	979	549	146149	253847
ŠEIMOS TIPAS/grupė	BENDRAS SKAIČIUS	2011 M. VAIKŲ SKAIČIUS ŠEIMOJE proc.						VISAS VAIKŲ SKAIČIUS	BENDRAS ŽMONIŲ SKAIČIUS
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)		
VISO	100 proc	100 proc	100 proc	100 proc	100 proc	100 proc	100 proc	100 proc	100 proc
ŠEIMĄ SUDARANTI SUTUOKTINIŲ PORA	76,27	61,32	20,68	14,84	2,53	0,43	0,20	64,42	0,77
ŠEIMĄ SUDARANTI SUGYVENTINIŲ PORA	9,76	58,04	24,63	11,78	3,54	1,24	0,77	9,24	0,10

4 PRIEDAS. Šeimos branduoliai 2011 m. ir 2018 m. TĘSINYS

ŠEIMĄ SUDARANTI VIENA MOTINA/VIENAS TĒVAS	13.97	-	71.77	23.03	3.79	0.91	0.51	26.34	0.13
ŠEIMOS TIPAS/grupė	BENDRAS SKAIČIUS	2018 M. VAIKŲ SKAIČIUS ŠEIMOJE proc. (apskaičiuota remiantis 2011 m. duomenimis)						VISAS VAIKŲ SKAIČIUS	BENDRAS ŽMONIŲ SKAIČIUS
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)		
VISO	711469	373060	200668	111573	19946	4105	2116	512170	1835709
ŠEIMĄ SUDARANTI SUTUOKTINIŲ PORA	542642	332762	112235	80511	13719	2340	1075	329954	1415238
ŠEIMĄ SUDARANTI SUGYVENTINIŲ PORA	69428	40298	17099	8175	2459	862	534	47329	186185
ŠEIMĄ SUDARANTI VIENA MOTINA AR VIENAS TĒVAS	99399	-	71334	22887	3767	904	507	134887	234285

5 PRIEDAS. Visi gyventojai pagal šeimyninę padėtį namų ūkyje 2011 m.

Gyventojai pagal šeimyninę padėtį namų ūkyje 2011 m.		
Sutuoktiniai	38,9	%
Vaikai (< 18 m. amžiaus)	18,4	%
Gyvenantys vieni	13,3	%
Sugyventiniai	5	%
Viena motina/tėvas su vaikais (< 18 m. amžiaus)	3,6	%
Kiti	20,8	%
Viso:	100	%

6 PRIEDAS. Tėvų ekonominis užimtumas namų ūkiuose.

Sutuoktiniai su vaikais (< 18 m. amžiaus)			
	Vienas dirbantis sutuoktinis	Nei vienas dirbantis sutuoktinis	Iš viso
Abu dirbantys sutuoktiniai			
61.6%	30.2%	8.2%	100%
Sugyventiniai su vaikais (< 18 m. amžiaus)			
	Vienas dirbantis sugyventinis	Nei vienas dirbantis iš sugyventinių	Iš viso
Abu dirbantys sugyventiniai			
37.5%	37.5%	25%	100%
Viena motina/tėvas su vaikais (< 18 m. amžiaus)			
	Dirbantys	Nedirbantys	Iš viso
	83.4%	16.6%	100%

7 PRIEDAS. Apskaičiuoti duomenys remiantis tėvų ekonominiu užimtumu namų ūkyje (2018 m.).

ŠEIMOS TIPAS/grupė	BENDRAS SKAIČIUS	2018 M. AUGINAMŲ VAIKŲ SKAIČIUS ŠEIMOJE						VISAS VAIKŲ SKAIČIUS	BENDRAS ŽMONIŲ SKAIČIUS
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)		
Šeimą sudaranti sutuoktinių pora	542642	332762	112235	80511	13719	2340	1075	329954	1415238
Abu dirbantys	334268	204981	69137	49595	8451	1441	662		
Vienas dirbantis	163878	100494	33895	24314	4143	707	325		
Nei vienas nedirbantis	44497	27286	9203	6602	1125	192	88		
Iš viso dirbančių asmenų ((334247*2)+163868):	832413								

ŠEIMOS TIPAS/grupė	BENDRAS SKAIČIUS	2018 M. AUGINAMŲ VAIKŲ SKAIČIUS ŠEIMOJE						VISAS VAIKŲ SKAIČIUS	BENDRAS ŽMONIŲ SKAIČIUS
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)		
Šeimą sudaranti sugyventinių pora	69428	40298	17099	8175	2459	862	534	47329	186185
Abu dirbantys	26036	15112	6412	3066	922	323	200		
Vienas dirbantis	26036	15112	6412	3066	922	323	200		
Nei vienas nedirbantis	17357	10075	4275	2044	615	216	134		
Iš viso dirbančių asmenų ((26029*2)+26029):	78107								

ŠEIMOS TIPAS/grupė	BENDRAS SKAIČIUS	2018 M. AUGINAMŲ VAIKŲ SKAIČIUS ŠEIMOJE						VISAS VAIKŲ SKAIČIUS	BENDRAS ŽMONIŲ SKAIČIUS
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)		
Šeimą sudaranti viena motina/tėvas	99399	0	71334	2287	3767	904	507	134887	234285
Dirbantis	82899	0	59493	19088	3142	754	423		
Nedirbantis	16500	0	11841	3799	625	150	84		
Iš viso dirbančių asmenų:	82899								

8 PRIEDAS. Užimti gyventojai pagal darbo laiką tūkst./proc.

Užimti gyventojai pagal darbo laiką		
Laikotarpis	Užimti gyventojai tūkst.	
	Iš viso pagal užimtumo statusą	
	Visą ir nevisą darbo laiką	Visą (8 val.) darbo laiką
2018K4	1376	1268,6
2017K4	1352,3	1241,7
2016K4	1358,4	1253
2015K4	1338,5	1229,7
2014K4	1322,4	1198,9
2013K4	1298,6	1183,9
2012K4	1269,4	1148,9
2011K4	1258,7	1141,8
Laikotarpis	Visą ir nevisą darbo laiką proc.	Visą (8 val.) darbo laiką proc.
2018K4	100	92
2017K4	100	92
2016K4	100	92
2015K4	100	92
2014K4	100	91
2013K4	100	91
2012K4	100	91
2011K4	100	91

9 PRIEDAS. Apskaičiuotas samdomų darbuotojų pasiskirstymas.

ŠEIMOS TIPAS/grupė	Bendras skaičius	2018 M. AUGINAMŲ VAIKŲ SKAIČIUS ŠEIMOJE					
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)
Šeimą sudaranti sutuoktinių pora	383189	234981	79255	56853	9688	1652	759
Abu dirbantys	257129	157678	53182	38150	6501	1109	509
Vienas dirbantis	126060	77303	26073	18703	3187	544	250
Iš viso	640318						
ŠEIMOS TIPAS/grupė	Bendras skaičius	2018 M. AUGINAMŲ VAIKŲ SKAIČIUS ŠEIMOJE					
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)
Šeimą sudaranti sugyventinių pora	40055	23249	9865	4717	1418	497	308
Abu dirbantys	20027	11625	4932	2358	709	249	154
Vienas dirbantis	20027	11625	4932	2358	709	249	154
Iš viso	60082						
ŠEIMOS TIPAS/grupė	Bendras skaičius	2018 M. AUGINAMŲ VAIKŲ SKAIČIUS ŠEIMOJE					
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)
Šeimą sudaranti viena motina/tėvas		0	45763	14683	2417	580	325
Dirbantis	63768	0	45763	14683	2417	580	325
Iš viso	63768						

10 PRIEDAS. Samdomųjų darbuotojų priklausančių šeimos branduoliui pasiskirstymas (pagal amžių).

Amžius m.	Dalis	Gyvenantys santuokoje	Gyvenantys kartu kaip sugyventiniai	Vienas tėvas/motina	Vieni asmenys kurie nepriskiria mi namų ūkiui	Iš viso
20-29	161439/888561=0,1817	116337	10916	11586	22600	161439
30-39	223938/888561=0,2520	161375	15142	16071	31350	223938
40-49	244420/888561=0,2751	176135	16527	17541	34217	244420
50-59	258764/888561=0,2912	186471	17497	18570	36225	258764
Iš viso	1	640318	60082	63768	124393	888561

11 PRIEDAS. Darbuotojų skaičius remiantis jų amžiumi ir gaunamu atlygiu 2018 m.

	Iš viso pagal amžių	< 20 m.	20–29 m.	30–39 m.	40–49 m.	50–59 m.	60 m. ir vyresni
	Darbuotojai, dirbę visą (8 val.) darbo laiką						
Iš viso darbuotojų	1001969	5469	161439	223938	244420	258764	107939
Minimalioji mėnesinė alga ir mažiau	25535	181	2556	3975	6196	8297	4330
401–450 EUR	89046	1071	13193	16125	21856	25545	11256
451–500 EUR	61503	794	9905	10152	14209	17936	8507
501–600 EUR	149826	1304	22208	29494	37950	42784	16086
601–700 EUR	100301	829	17777	18898	22944	27976	11877
701–800 EUR	91012	512	17050	17793	20483	24703	10471
801–900 EUR	81828	332	14909	16646	19031	21930	8980
901–1000 EUR	73724	175	13143	16066	17624	18902	7814
1001–1300 EUR	150648	215	25202	36102	38223	36807	14099
1301–1600 EUR	79518	38	13240	23231	19740	16511	6758
1601–2000 EUR	46202	14	6922	15543	11538	8425	3760

11 PRIEDAS. Darbuotojų skaičius remiantis jų amžiumi ir gaunamu atlygiu 2018 m. TĘSINYS

2001–3000 EUR	37405	4	4315	13811	9735	6552	2988
3001 EUR ir daugiau	15421		1019	6102	4891	2396	1013
Apskaičiuoti duomenys %							
	Iš viso pagal amžių	Iki 20 m.	20–29 m.	30–39 m.	40–49 m.	50–59 m.	60 m. ir vyresni
Iš viso darbuotojų	100	100	100	100	100	100	100
Minimalioji mėnesinė alga ir mažiau	2.55	3.3	1.58	1.78	2.53	3.21	4.01
401–450 EUR	8.89	19.6	8.1721	7.20	8.94	9.87	10.43
451–500 EUR	6.14	14.5	6.14	4.53	5.81	6.93	7.88
501–600 EUR	14.95	23.8	13.76	13.17	15.53	16.53	14.90
601–700 EUR	10.01	15.2	11.01	8.44	9.39	10.81	11.00
701–800 EUR	9.08	9.4	10.56	7.95	8.38	9.55	9.70
801–900 EUR	8.17	6.1	9.24	7.43	7.79	8.47	8.32
901–1000 EUR	7.36	3.2	8.14	7.17	7.21	7.30	7.24
1001–1300 EUR	15.04	3.9	15.61	16.12	15.64	14.22	13.06
1301–1600 EUR	7.94	0.7	8.20	10.37	8.08	6.38	6.26
1601–2000 EUR	4.61	0.3	4.29	6.94	4.72	3.26	3.48
2001–3000 EUR	3.73	0.0	2.67	6.17	3.98	2.53	2.77
3001 EUR ir daugiau	1.54	0.0	0.63	2.72	2.00	0.93	0.94

12 PRIEDAS. Šeimos tipų pasiskirstymas pagal metus ir gautą darbo atlygį 2018 m. (1)

	Sutuoktiniai					Sugyventiniai					Viena motina/tėvas				
	Iš viso pagal amžių	20–29 m.	30–39 m.	40–49 m.	50–59 m.	Iš viso pagal amžių	20–29 m.	30–39 m.	40–49 m.	50–59 m.	Iš viso pagal amžių	20–29 m.	30–39 m.	40–49 m.	50–59 m.
Iš viso darbuotojų	6403 18	11633 7	16137 5	17613 5	18647 1	6008 2	1091 6	1514 2	1652 7	1749 7	6376 8	1158 6	160 71	175 41	185 70
Minimalioji mėnesinė alga ir mažiau	1515 0	1842	2864	4465	5979	1422	173	269	419	561	1509	183	285	445	595
401–450 EUR	5528 6	9507	11620	15750	18408	5188	892	1090	1478	1727	5506	947	115 7	156 9	183 3
451–500 EUR	3761 8	7138	7316	10239	12925	3530	670	686	961	1213	3746	711	729	102 0	128 7
501–600 EUR	9543 6	16004	21254	27348	30831	8955	1502	1994	2566	2893	9504	1594	211 7	272 4	307 0
601–700 EUR	6312 3	12811	13618	16534	20160	5923	1202	1278	1551	1892	6286	1276	135 6	164 7	200 8
701–800 EUR	5767 1	12287	12822	14761	17802	5411	1153	1203	1385	1670	5743	1224	127 7	147 0	177 3
801–900 EUR	5225 7	10744	11995	13714	15803	4903	1008	1126	1287	1483	5204	1070	119 5	136 6	157 4
901–1000 EUR	4737 0	9471	11578	12700	13621	4445	889	1086	1192	1278	4718	943	115 3	126 5	135 7

12 PRIEDAS. Šeimos tipų pasiskirstymas pagal metus ir gautą darbo atlygį 2018 m. (1) TĘSINYS

1001–1300 EUR	9824 5	1816 1	26016	2754 4	26524	9219	1704	2441	258 5	248 9	9784	1809	2591	274 3	264 1
1301–1600 EUR	5240 5	9541	16741	1422 5	11898	4917	895	1571	133 5	111 6	5219	950	166 7	141 7	118 5
1601–2000 EUR	3057 5	4988	11201	8315	6071	2869	468	1051	780	570	3045	497	111 5	828	605
2001–3000 EUR	2479 9	3109	9953	7015	4722	2327	292	934	658	443	2470	310	991	699	470
3001 EUR ir daugiau	1038 3	734	4397	3525	1727	974	69	413	331	162	1034	73	438	351	172

(2)

	Iš viso pagal amžių	Vaikai		Kita (asmenys neturintys vaikų)			
		iki 20 m.	20–29 m.	30–39 m.	40–49 m.	50–59 m.	60 m. ir daugiau
Iš viso darbuotojų	237801	5469	22600	31350	34217	36225	107939
Minimalioji mėnesinė alga ir mažiau	7454	180	358	556	867	1162	4330
401–450 EUR	23068	1071,92	1847	2257	3060	3576	11256
451–500 EUR	16608	793	1387	1421	1989	2511	8507
501–600 EUR	35928	1301,62	3109	4129	5313	5989	16086
601–700 EUR	24971	831	2489	2646	3212	3916	11877
701–800 EUR	22189	514,086	2387	2491	2867	3458	10471
801–900 EUR	19465	334	2087	2330	2664	3070	8980
901–1000 EUR	17191	175,008	1840	2249	2467	2646	7814
1001–1300 EUR	33398	213	3528	5054	5351	5153	14099
1301–1600 EUR	16977	38,283	1854	3252	2763	2311	6758
1601–2000 EUR	9716	16	969	2176	1615	1179	3760
2001–3000 EUR	7806	0	604	1933	1363	917	2988
3001 EUR ir daugiau	3030	0	143	854	685	335	1013

13 PRIEDAS. Auginamų vaikų skaičiaus pasiskirstymo tikimybė.

ŠEIMOS TIPAS/grupė	Bendras skaičius	2018 M. AUGINAMŲ VAIKŲ SKAIČIAUS ŠEIMOJE TIKIMYBĖ					
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)
Abu dirbantys sutuoktiniai	257129	157678	53182	38150	6501	1109	509
Vienas dirbantis sutuoktinis	126060	77303	26073	18703	3187	544	250
Tikimybė (abu dirbantys sutuoktiniai)	1,0000	0,6132	0,2068	0,1484	0,0253	0,0043	0,0020
Tikimybė (vienas dirbantis sutuoktinis)	1,0000	0,6132	0,2068	0,1484	0,0253	0,0043	0,0020

13 PRIEDAS. Auginamų vaikų skaičiaus pasiskirstymo tikimybė. TĘSINYS

ŠEIMOS TIPAS/grupė	Bendras skaičius	2018 M. AUGINAMŲ VAIKŲ SKAIČIAUS ŠEIMOJE TIKIMYBĖ					
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)
Abu dirbantys sugyventiniai	20027	11625	4932	2358	709	249	154
Vienas dirbantis sugyventinis	20027	11625	4932	2358	709	249	154
Tikimybė (abu dirbantys sugyventiniai)	1,0000	0,5804	0,2463	0,1178	0,0354	0,0124	0,0077
Tikimybė (vienas dirbantis sugyventinis)	1,0000	0,5804	0,2463	0,1178	0,0354	0,0124	0,0077

ŠEIMOS TIPAS/grupė	Bendras skaičius	2018 M. AUGINAMŲ VAIKŲ SKAIČIAUS ŠEIMOJE TIKIMYBĖ					
		0	1	2	3	4	5 (ir daugiau)
Dirbanti viena motina ar vienas tėvas	63768	0	45763	14683	2417	580	325
Tikimybė (dirbanti viena motina ar vienas tėvas)	1,0000	0,0000	0,7177	0,2303	0,0379	0,0091	0,0051

14 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas pagal 2018/2017 GPM Lietuvos apmokestinimo modelį. (1)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Vaikų skaičius šeimoje	Sutuoktiniai (dirba abu asmenys)									
		NPD (neapmokestinamas pajamų dydis)	DU - NPD	PNPD (pritaikius 2017 m. PNPD)	Apmokestinamos pajamos	Apmokėtinamos pajamos (pritaikius 2017 m. PNPD)	GPM (Vienam asmeniui)	GPM (Vienam asmeniui) pritaikius 2017 m. PNPD	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM (taikant PNPD)	GPM
400	0	380	20	0	20	20	3	3	6968	20904	20904
400	1	380	20	100	20	0	3	0	2350	0	7051
400	2	380	20	200	20	0	3	0	1686	0	5058
400	3	380	20	300	20	0	3	0	287	0	862
400	4	380	20	400	20	0	3	0	49	0	147
400	5	380	20	500	20	0	3	0	23	0	68
420	0	370	50	0	50	50	8	8	25427	190701	190701
420	1	370	50	100	50	0	8	0	8576	0	64320
420	2	370	50	200	50	0	8	0	6152	0	46140
420	3	370	50	300	50	0	8	0	1048	0	7862
420	4	370	50	400	50	0	8	0	179	0	1341
420	5	370	50	500	50	0	8	0	82	0	616
475	0	343	133	0	133	133	20	20	17301	343862	343862
475	1	343	133	100	133	33	20	5	5835	28448	115979
475	2	343	133	200	133	0	20	0	4186	0	83196
475	3	343	133	300	133	0	20	0	713	0	14177
475	4	343	133	400	133	0	20	0	122	0	2418
475	5	343	133	500	133	0	20	0	56	0	1111
550	0	305	245	0	245	245	37	37	43893	1613070	1613070

14 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas pagal 2018/2017 GPM Lietuvos apmokestinimo modelį. (1) TĘSINYS

550	1	305	245	100	245	145	37	22	14804	321995	544061
550	2	305	245	200	245	45	37	7	10620	71684	390277
550	3	305	245	300	245	0	37	0	1810	0	66505
550	4	305	245	400	245	0	37	0	309	0	11342
550	5	305	245	500	245	0	37	0	142	0	5212
650	0	255	395	0	395	395	59	59	29031	1720115	1720115
650	1	255	395	100	395	295	59	44	9792	433288	580166
650	2	255	395	200	395	195	59	29	7024	205454	416177
650	3	255	395	300	395	95	59	14	1197	17056	70919
650	4	255	395	400	395	0	59	0	204	0	12094
650	5	255	395	500	395	0	59	0	94	0	5558
750	0	205	545	0	545	545	82	82	26524	2168328	2168328
750	1	205	545	100	545	445	82	67	8946	597149	731340
750	2	205	545	200	545	345	82	52	6417	332099	524620
750	3	205	545	300	545	245	82	37	1094	40188	89398
750	4	205	545	400	545	145	82	22	186	4056	15246
750	5	205	545	500	545	45	82	7	86	579	7006
850	0	155	695	0	695	695	104	104	24034	2505531	2505531
850	1	155	695	100	695	595	104	89	8106	723480	845073
850	2	155	695	200	695	495	104	74	5815	431758	606206
850	3	155	695	300	695	395	104	59	991	58711	103301
850	4	155	695	400	695	295	104	44	169	7477	17616
850	5	155	695	500	695	195	104	29	78	2272	8096
950	0	105	845	0	845	845	127	127	21786	2761433	2761433
950	1	105	845	100	845	745	127	112	7348	821161	931384
950	2	105	845	200	845	645	127	97	5271	509985	668120
950	3	105	845	300	845	545	127	82	898	73431	113852
950	4	105	845	400	845	445	127	67	153	10225	19416
950	5	105	845	500	845	345	127	52	70	3643	8923
1150	0	5	1145	0	1145	1145	172	172	45185	7760520	7760520
1150	1	5	1145	100	1145	1045	172	157	15240	2388889	2617491
1150	2	5	1145	200	1145	945	172	142	10932	1549663	1877634
1150	3	5	1145	300	1145	845	172	127	1863	236127	319960
1150	4	5	1145	400	1145	745	172	112	318	35502	54564
1150	5	5	1145	500	1145	645	172	97	146	14126	25076
1450	0	0	1450	0	1450	1450	218	218	24102	5242217	5242217
1450	1	0	1450	100	1450	1350	218	203	8129	1646171	1768110
1450	2	0	1450	200	1450	1250	218	188	5831	1093395	1268338
1450	3	0	1450	300	1450	1150	218	173	994	171415	216132
1450	4	0	1450	400	1450	1050	218	158	169	26690	36858
1450	5	0	1450	500	1450	950	218	143	78	11098	16939
1800	0	0	1800	0	1800	1800	270	270	14062	3796700	3796700
1800	1	0	1800	100	1800	1700	270	255	4743	1209420	1280562
1800	2	0	1800	200	1800	1600	270	240	3402	816533	918600

14 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas pagal 2018/2017 GPM Lietuvos apmokestinimo modelį. (1) TĘSINYS

1800	3	0	1800	300	1800	1500	270	225	580	130446	156535
1800	4	0	1800	400	1800	1400	270	210	99	20762	26695
1800	5	0	1800	500	1800	1300	270	195	45	8860	12268
2500	0	0	2500	0	2500	2500	375	375	11405	4277044	4277044
2500	1	0	2500	100	2500	2400	375	360	3847	1384871	1442574
2500	2	0	2500	200	2500	2300	375	345	2760	952032	1034818
2500	3	0	2500	300	2500	2200	375	330	470	155178	176339
2500	4	0	2500	400	2500	2100	375	315	80	25260	30072
2500	5	0	2500	500	2500	2000	375	300	37	11056	13820
3000	0	0	3000	0	3000	3000	450	450	4775	2148850	2148850
3000	1	0	3000	100	3000	2900	450	435	1611	700611	724770
3000	2	0	3000	200	3000	2800	450	420	1155	485247	519908
3000	3	0	3000	300	3000	2700	450	405	197	79736	88595
3000	4	0	3000	400	3000	2600	450	390	34	13094	15109
3000	5	0	3000	500	3000	2500	450	375	15	5786	6943

(2)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Vaikų skaičius šeimoje	Sutuoktiniai (dirba vienas asmuo)										GPM visiems dirbantiems asmenims	GPM visiems dirbantiems asmenims (pritaikius PNP D)
		NPD (neapmokestinamas pajamų dydis)	DU -	PNP D (pritaikius 2017 m. PNP D)	Apmokestinamos pajamos	Apmokestinamos pajamos (pritaikius 2017 m. PNP D)	GPM (Vie namas)	GPM (Vie namas)	GP M (Vie namas)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM (taikant PNP D)		
400	0	380	20	0	20	20	3	3	2323	6968	6968	27872	27872
400	1	380	20	200	20	0	3	0	783	0	2350	9401	0
400	2	380	20	400	20	0	3	0	562	0	1686	6744	0
400	3	380	20	600	20	0	3	0	96	0	287	1149	0
400	4	380	20	800	20	0	3	0	16	0	49	196	0
400	5	380	20	1000	20	0	3	0	8	0	23	90	0
420	0	370	50	0	50	50	8	8	8476	63567	63567	254269	254269
420	1	370	50	200	50	0	8	0	2859	0	21440	85760	0
420	2	370	50	400	50	0	8	0	2051	0	15380	61520	0
420	3	370	50	600	50	0	8	0	349	0	2621	10483	0
420	4	370	50	800	50	0	8	0	60	0	447	1788	0
420	5	370	50	1000	50	0	8	0	27	0	205	822	0
475	0	343	133	0	133	132,5	20	20	5767	114621	114621	458483	458483
475	1	343	133	200	133	0	20	0	1945	0	38660	154638	28448

14 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas pagal 2018/2017 GPM Lietuvos apmokestinimo modelį. (2) TĘSINYS

475	2	343	133	400	133	0	20	0	1395	0	27732	110928	0
475	3	343	133	600	133	0	20	0	238	0	4726	18903	0
475	4	343	133	800	133	0	20	0	41	0	806	3224	0
475	5	343	133	1000	133	0	20	0	19	0	370	1481	0
550	0	305	245	0	245	245	37	37	1463 1	53769 0	53769 0	2150760	215076 0
550	1	305	245	200	245	45	37	7	4935	33310	18135 4	725415	355305
550	2	305	245	400	245	0	37	0	3540	0	13009 2	520370	71684
550	3	305	245	600	245	0	37	0	603	0	22168	88674	0
550	4	305	245	800	245	0	37	0	103	0	3781	15122	0
550	5	305	245	1000	245	0	37	0	47	0	1737	6950	0
650	0	255	395	0	395	395	59	59	9677	57337 2	57337 2	2293487	229348 7
650	1	255	395	200	395	195	59	29	3264	95470	19338 9	773554	528758
650	2	255	395	400	395	0	59	0	2341	0	13872 6	554902	205454
650	3	255	395	600	395	0	59	0	399	0	23640	94558	17056
650	4	255	395	800	395	0	59	0	68	0	4031	16126	0
650	5	255	395	1000	395	0	59	0	31	0	1853	7411	0
750	0	205	545	0	545	545	82	82	8841	72277 6	72277 6	2891105	289110 5
750	1	205	545	200	545	345	82	52	2982	15431 9	24378 0	975120	751469
750	2	205	545	400	545	145	82	22	2139	46526	17487 3	699494	378625
750	3	205	545	600	545	0	82	0	365	0	29799	119198	40188
750	4	205	545	800	545	0	82	0	62	0	5082	20327	4056
750	5	205	545	1000	545	0	82	0	29	0	2335	9342	579
850	0	155	695	0	695	695	104	104	8011	83517 7	83517 7	3340708	334070 8
850	1	155	695	200	695	495	104	74	2702	20062 9	28169 1	1126764	924108
850	2	155	695	400	695	295	104	44	1938	85770	20206 9	808274	517528
850	3	155	695	600	695	95	104	14	330	4707	34434	137735	63417
850	4	155	695	800	695	0	104	0	56	0	5872	23489	7477
850	5	155	695	1000	695	0	104	0	26	0	2699	10795	2272
950	0	105	845	0	845	845	127	127	7262	92047 8	92047 8	3681911	368191 1
950	1	105	845	200	845	645	127	97	2449	23697 9	31046 1	1241846	105814 1
950	2	105	845	400	845	445	127	67	1757	11728 3	22270 7	890827	627269
950	3	105	845	600	845	245	127	37	299	11003	37951	151802	84434
950	4	105	845	800	845	45	127	7	51	345	6472	25888	10569
950	5	105	845	1000	845	0	127	0	23	0	2974	11897	3643
1150	0	5	1145	0	1145	1145	172	172	1506 2	25868 40	25868 40	1034736 0	103473 60
1150	1	5	1145	200	1145	945	172	142	5080	72009 6	87249 7	3489988	310898 5
1150	2	5	1145	400	1145	745	172	112	3644	40723 1	62587 8	2503512	195689 4
1150	3	5	1145	600	1145	545	172	82	621	50765	10665 3	426613	286892

14 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas pagal 2018/2017 GPM Lietuvos apmokestinimo modelį. (2) TĘSINYS

1150	4	5	1145	800	1145	345	172	52	106	5480	18188	72752	40983
1150	5	5	1145	1000	1145	145	172	22	49	1059	8359	33434	15184
1450	0	0	1450	0	1450	1450	218	218	8034	1747406	1747406	6989622	6989622
1450	1	0	1450	200	1450	1250	218	188	2710	508078	589370	2357480	2154249
1450	2	0	1450	400	1450	1050	218	158	1944	306151	422779	1691118	1399546
1450	3	0	1450	600	1450	850	218	128	331	42233	72044	288176	213648
1450	4	0	1450	800	1450	650	218	98	56	5508	12286	49144	32198
1450	5	0	1450	1000	1450	450	218	68	26	1752	5646	22585	12850
1800	0	0	1800	0	1800	1800	270	270	4687	1265567	1265567	5062266	5062266
1800	1	0	1800	200	1800	1600	270	240	1581	379426	426854	1707416	1588845
1800	2	0	1800	400	1800	1400	270	210	1134	238156	306200	1224800	1054689
1800	3	0	1800	600	1800	1200	270	180	193	34785	52178	208713	165231
1800	4	0	1800	800	1800	1000	270	150	33	4943	8898	35593	25706
1800	5	0	1800	1000	1800	800	270	120	15	1817	4089	16357	10678
2500	0	0	2500	0	2500	2500	375	375	3802	1425681	1425681	5702725	5702725
2500	1	0	2500	200	2500	2300	375	345	1282	442389	480858	1923432	1827260
2500	2	0	2500	400	2500	2100	375	315	920	289749	344939	1379757	1241781
2500	3	0	2500	600	2500	1900	375	285	157	44673	58780	235118	199851
2500	4	0	2500	800	2500	1700	375	255	27	6816	10024	40096	32077
2500	5	0	2500	1000	2500	1500	375	225	12	2764	4607	18427	13820
3000	0	0	3000	0	3000	3000	450	450	1592	716283	716283	2865133	2865133
3000	1	0	3000	200	3000	2800	450	420	537	225484	241590	966361	926095
3000	2	0	3000	400	3000	2600	450	390	385	150196	173303	693210	635443
3000	3	0	3000	600	3000	2400	450	360	66	23625	29532	118127	103361
3000	4	0	3000	800	3000	2200	450	330	11	3693	5036	20145	16787
3000	5	0	3000	1000	3000	2000	450	300	5	1543	2314	9258	7329
											Viso	75120316	68816564

(3)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Vaikų skaičius šeimoje	Sugyventiniai (dirba abu asmenys)									
		NPD (neapmokestinamas pajamų dydis)	DU - NPD	PNPD (pritaikius 2017 m. PNPDP)	Apmokestinamos pajamos	Apmokestinamos pajamos (pritaikius 2017 m. PNPDP)	GPM (Vienam asmeniui)	GPM (Vienam asmeniui) pritaikius 2017 m. PNPDP	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM (taikant PNPDP)	GPM
400	0	380	20	0	20	20	3	3	413	1238	1238
400	1	380	20	100	20	0	3	0	175	0	525

14 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas pagal 2018/2017 GPM Lietuvos apmokestinimo modelį. (3) TĘSINYS

400	2	380	20	200	20	0	3	0	84	0	251
400	3	380	20	300	20	0	3	0	25	0	76
400	4	380	20	400	20	0	3	0	9	0	26
400	5	380	20	500	20	0	3	0	5	0	16
420	0	370	50	0	50	50	8	8	1506	11291	11291
420	1	370	50	100	50	0	8	0	639	0	4791
420	2	370	50	200	50	0	8	0	305	0	2291
420	3	370	50	300	50	0	8	0	92	0	689
420	4	370	50	400	50	0	8	0	32	0	242
420	5	370	50	500	50	0	8	0	20	0	150
475	0	343	133	0	133	133	20	20	1024	20360	20360
475	1	343	133	100	133	33	20	5	435	2119	8639
475	2	343	133	200	133	0	20	0	208	0	4130
475	3	343	133	300	133	0	20	0	63	0	1242
475	4	343	133	400	133	0	20	0	22	0	436
475	5	343	133	500	133	0	20	0	14	0	270
550	0	305	245	0	245	245	37	37	2599	95509	95509
550	1	305	245	100	245	145	37	22	1103	23985	40526
550	2	305	245	200	245	45	37	7	527	3559	19376
550	3	305	245	300	245	0	37	0	159	0	5827
550	4	305	245	400	245	0	37	0	56	0	2043
550	5	305	245	500	245	0	37	0	34	0	1267
650	0	255	395	0	395	395	59	59	1719	101847	101847
650	1	255	395	100	395	295	59	44	729	32275	43215
650	2	255	395	200	395	195	59	29	349	10200	20662
650	3	255	395	300	395	95	59	14	105	1494	6214
650	4	255	395	400	395	0	59	0	37	0	2179
650	5	255	395	500	395	0	59	0	23	0	1351
750	0	205	545	0	545	545	82	82	1570	128385	128385
750	1	205	545	100	545	445	82	67	666	44480	54476
750	2	205	545	200	545	345	82	52	319	16488	26046
750	3	205	545	300	545	245	82	37	96	3521	7833
750	4	205	545	400	545	145	82	22	34	731	2746
750	5	205	545	500	545	45	82	7	21	141	1702
850	0	155	695	0	695	695	104	104	1423	148350	148350
850	1	155	695	100	695	595	104	89	604	53891	62948
850	2	155	695	200	695	495	104	74	289	21435	30096
850	3	155	695	300	695	395	104	59	87	5144	9051
850	4	155	695	400	695	295	104	44	30	1347	3173
850	5	155	695	500	695	195	104	29	19	552	1967
950	0	105	845	0	845	845	127	127	1290	163502	163502
950	1	105	845	100	845	745	127	112	547	61167	69377
950	2	105	845	200	845	645	127	97	262	25319	33170
950	3	105	845	300	845	545	127	82	79	6434	9976
950	4	105	845	400	845	445	127	67	28	1842	3497
950	5	105	845	500	845	345	127	52	17	885	2168
1150	0	5	1145	0	1145	1145	172	172	2675	459494	459494
1150	1	5	1145	100	1145	1045	172	157	1135	177943	194972
1150	2	5	1145	200	1145	945	172	142	543	76936	93218
1150	3	5	1145	300	1145	845	172	127	163	20690	28035
1150	4	5	1145	400	1145	745	172	112	57	6395	9829
1150	5	5	1145	500	1145	645	172	97	35	3432	6093
1450	0	0	1450	0	1450	1450	218	218	1427	310387	310387
1450	1	0	1450	100	1450	1350	218	203	606	122620	131703

14 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas pagal 2018/2017 GPM Lietuvos apmokestinimo modelį. (3) TĘSINYS

1450	2	0	1450	200	1450	1250	218	188	290	54284	62969
1450	3	0	1450	300	1450	1150	218	173	87	15019	18938
1450	4	0	1450	400	1450	1050	218	158	31	4808	6640
1450	5	0	1450	500	1450	950	218	143	19	2697	4116
1800	0	0	1800	0	1800	1800	270	270	833	224799	224799
1800	1	0	1800	100	1800	1700	270	255	353	90087	95386
1800	2	0	1800	200	1800	1600	270	240	169	40538	45605
1800	3	0	1800	300	1800	1500	270	225	51	11430	13716
1800	4	0	1800	400	1800	1400	270	210	18	3740	4809
1800	5	0	1800	500	1800	1300	270	195	11	2153	2981
2500	0	0	2500	0	2500	2500	375	375	675	253240	253240
2500	1	0	2500	100	2500	2400	375	360	287	103156	107454
2500	2	0	2500	200	2500	2300	375	345	137	47265	51375
2500	3	0	2500	300	2500	2200	375	330	41	13597	15451
2500	4	0	2500	400	2500	2100	375	315	14	4550	5417
2500	5	0	2500	500	2500	2000	375	300	9	2687	3358
3000	0	0	3000	0	3000	3000	450	450	283	127232	127232
3000	1	0	3000	100	3000	2900	450	435	120	52187	53987
3000	2	0	3000	200	3000	2800	450	420	57	24091	25812
3000	3	0	3000	300	3000	2700	450	405	17	6986	7763
3000	4	0	3000	400	3000	2600	450	390	6	2359	2722
3000	5	0	3000	500	3000	2500	450	375	4	1406	1687

(4)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Vaiškų skaičius šeimose	Sugyventiniai (dirba vienas asmuo)										GPM visiems dirbantiems asmenims	GPM dirbantiesiems asmenims (pritaikius PNPDP)
		NPDP (neapmokestinamas pajamų dydis)	DU - NPDP	PNPDP (pritaikius 2017 m. PNPDP)	Apmokestinamos pajamos	Apmokestinamos pajamos (pritaikius 2017 m. PNPDP)	GPM (Vienas asmenis)	GP M (Vienas asmenis) pritaikius 2017 m. PNPDP	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM (taikant PNPDP)	GPM		
400	0	380	20	0	20	20	3	3	413	1238	1238	2475	2475
400	1	380	20	200	20	0	3	0	175	0	525	1050	0
400	2	380	20	400	20	0	3	0	84	0	251	502	0
400	3	380	20	600	20	0	3	0	25	0	76	151	0
400	4	380	20	800	20	0	3	0	9	0	26	53	0
400	5	380	20	1000	20	0	3	0	5	0	16	33	0
420	0	370	50	0	50	50	8	8	1506	11291	11291	22583	22583
420	1	370	50	200	50	0	8	0	639	0	4791	9582	0
420	2	370	50	400	50	0	8	0	305	0	2291	4581	0
420	3	370	50	600	50	0	8	0	92	0	689	1378	0
420	4	370	50	800	50	0	8	0	32	0	242	483	0
420	5	370	50	1000	50	0	8	0	20	0	150	299	0
475	0	343	133	0	133	132,5	20	20	1024	20360	20360	40720	40720
475	1	343	133	200	133	0	20	0	435	0	8639	17278	2119
475	2	343	133	400	133	0	20	0	208	0	4130	8261	0

14 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas pagal 2018/2017 GPM Lietuvos apmokestinimo modelį. (4) TĘSINYS

475	3	343	133	600	133	0	20	0	63	0	1242	2484	0
475	4	343	133	800	133	0	20	0	22	0	436	871	0
475	5	343	133	1000	133	0	20	0	14	0	270	540	0
550	0	305	245	0	245	245	37	37	2599	95509	95509	191017	191017
550	1	305	245	200	245	45	37	7	1103	7444	40526	81052	31428
550	2	305	245	400	245	0	37	0	527	0	19376	38752	3559
550	3	305	245	600	245	0	37	0	159	0	5827	11654	0
550	4	305	245	800	245	0	37	0	56	0	2043	4086	0
550	5	305	245	1000	245	0	37	0	34	0	1267	2533	0
650	0	255	395	0	395	395	59	59	1719	101847	101847	203693	203693
650	1	255	395	200	395	195	59	29	729	21334	43215	86431	53609
650	2	255	395	400	395	0	59	0	349	0	20662	41324	10200
650	3	255	395	600	395	0	59	0	105	0	6214	12428	1494
650	4	255	395	800	395	0	59	0	37	0	2179	4357	0
650	5	255	395	1000	395	0	59	0	23	0	1351	2701	0
750	0	205	545	0	545	545	82	82	1570	128385	128385	256770	256770
750	1	205	545	200	545	345	82	52	666	34485	54476	108952	78965
750	2	205	545	400	545	145	82	22	319	6930	26046	52091	23417
750	3	205	545	600	545	0	82	0	96	0	7833	15666	3521
750	4	205	545	800	545	0	82	0	34	0	2746	5493	731
750	5	205	545	1000	545	0	82	0	21	0	1702	3405	141
850	0	155	695	0	695	695	104	104	1423	148350	148350	296701	296701
850	1	155	695	200	695	495	104	74	604	44833	62948	125895	98724
850	2	155	695	400	695	295	104	44	289	12775	30096	60192	34210
850	3	155	695	600	695	95	104	14	87	1237	9051	18103	6381
850	4	155	695	800	695	0	104	0	30	0	3173	6347	1347
850	5	155	695	1000	695	0	104	0	19	0	1967	3934	552
950	0	105	845	0	845	845	127	127	1290	163502	163502	327004	327004
950	1	105	845	200	845	645	127	97	547	52956	69377	138754	114123
950	2	105	845	400	845	445	127	67	262	17468	33170	66340	42787
950	3	105	845	600	845	245	127	37	79	2892	9976	19951	9326
950	4	105	845	800	845	45	127	7	28	186	3497	6995	2028
950	5	105	845	1000	845	0	127	0	17	0	2168	4336	885
1150	0	5	1145	0	1145	1145	172	172	2675	459494	459494	918988	918988
1150	1	5	1145	200	1145	945	172	142	1135	160915	194972	389943	338859
1150	2	5	1145	400	1145	745	172	112	543	60653	93218	186437	137589
1150	3	5	1145	600	1145	545	172	82	163	13344	28035	56070	34034
1150	4	5	1145	800	1145	345	172	52	57	2962	9829	19658	9357
1150	5	5	1145	1000	1145	145	172	22	35	772	6093	12186	4204
1450	0	0	1450	0	1450	1450	218	218	1427	310387	310387	620774	620774
1450	1	0	1450	200	1450	1250	218	188	606	113537	131703	263406	236157
1450	2	0	1450	400	1450	1050	218	158	290	45598	62969	125938	99882
1450	3	0	1450	600	1450	850	218	128	87	11101	18938	37875	26121
1450	4	0	1450	800	1450	650	218	98	31	2976	6640	13279	7784
1450	5	0	1450	1000	1450	450	218	68	19	1277	4116	8232	3974
1800	0	0	1800	0	1800	1800	270	270	833	224799	224799	449599	449599

14 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas pagal 2018/2017 GPM Lietuvos apmokestinimo modelį. (4) TĘSINYS

1800	1	0	1800	200	1800	1600	270	240	353	84788	95386	190773	174875
1800	2	0	1800	400	1800	1400	270	210	169	35471	45605	91211	76009
1800	3	0	1800	600	1800	1200	270	180	51	9144	13716	27431	20573
1800	4	0	1800	800	1800	1000	270	150	18	2672	4809	9617	6412
1800	5	0	1800	1000	1800	800	270	120	11	1325	2981	5962	3478
2500	0	0	2500	0	2500	2500	375	375	675	253240	253240	506480	506480
2500	1	0	2500	200	2500	2300	375	345	287	98858	107454	214909	202014
2500	2	0	2500	400	2500	2100	375	315	137	43155	51375	102751	90421
2500	3	0	2500	600	2500	1900	375	285	41	11743	15451	30902	25339
2500	4	0	2500	800	2500	1700	375	255	14	3684	5417	10834	8234
2500	5	0	2500	1000	2500	1500	375	225	9	2015	3358	6716	4701
3000	0	0	3000	0	3000	3000	450	450	283	127232	127232	254463	254463
3000	1	0	3000	200	3000	2800	450	420	120	50388	53987	107973	102575
3000	2	0	3000	400	3000	2600	450	390	57	22370	25812	51623	46461
3000	3	0	3000	600	3000	2400	450	360	17	6210	7763	15525	13197
3000	4	0	3000	800	3000	2200	450	330	6	1996	2722	5443	4355
3000	5	0	3000	1000	3000	2000	450	300	4	1125	1687	3374	2531
											Viso:	7048657	6289950

(5)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Vaikų skaičius šeimoje	Dirbanti viena motina/tėvas									GPM visiems dirbantiems asmenims
		NPD (neapmokestinamas pajamų dydis)	DU - NPD	PNPD (pritaikius 2017 m. PNPDP)	Apmokestinamos pajamos	Apmokestinamos pajamos (pritaikius 2017 m. PNPDP)	GPM (Vienam asmeniui)	GPM (Vienam asmeniui) pritaikius 2017 m. PNPDP	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM (taikant PNPDP)	
400	0	380	20	0	20	20	3	3	0	0	0
400	1	380	20	100	20	0	3	0	1083	0	3248
400	2	380	20	200	20	0	3	0	347	0	1042
400	3	380	20	300	20	0	3	0	57	0	172
400	4	380	20	400	20	0	3	0	14	0	41
400	5	380	20	500	20	0	3	0	8	0	23
420	0	370	50	0	50	50	8	8	0	0	0
420	1	370	50	100	50	0	8	0	3951	0	29634
420	2	370	50	200	50	0	8	0	1268	0	9508
420	3	370	50	300	50	0	8	0	209	0	1565
420	4	370	50	400	50	0	8	0	50	0	375
420	5	370	50	500	50	0	8	0	28	0	210
475	0	343	133	0	133	133	20	20	0	0	0
475	1	343	133	100	133	33	20	5	2689	13107	53435

14 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas pagal 2018/2017 GPM Lietuvos apmokestinimo modelį. (5) TĘSINYS

475	2	343	133	200	133	0	20	0	863	0	17144
475	3	343	133	300	133	0	20	0	142	0	2822
475	4	343	133	400	133	0	20	0	34	0	677
475	5	343	133	500	133	0	20	0	19	0	380
550	0	305	245	0	245	245	37	37	0	0	0
550	1	305	245	100	245	145	37	22	6821	148353	250666
550	2	305	245	200	245	45	37	7	2188	14772	80425
550	3	305	245	300	245	0	37	0	360	0	13239
550	4	305	245	400	245	0	37	0	86	0	3175
550	5	305	245	500	245	0	37	0	48	0	1781
650	0	255	395	0	395	395	59	59	0	0	0
650	1	255	395	100	395	295	59	44	4511	199629	267300
650	2	255	395	200	395	195	59	29	1447	42338	85762
650	3	255	395	300	395	95	59	14	238	3395	14117
650	4	255	395	400	395	0	59	0	57	0	3386
650	5	255	395	500	395	0	59	0	32	0	1899
750	0	205	545	0	545	545	82	82	0	0	0
750	1	205	545	100	545	445	82	67	4122	275125	336951
750	2	205	545	200	545	345	82	52	1322	68436	108109
750	3	205	545	300	545	245	82	37	218	8000	17796
750	4	205	545	400	545	145	82	22	52	1136	4268
750	5	205	545	500	545	45	82	7	29	198	2393
850	0	155	695	0	695	695	104	104	0	0	0
850	1	155	695	100	695	595	104	89	3735	333330	389352
850	2	155	695	200	695	495	104	74	1198	88972	124921
850	3	155	695	300	695	395	104	59	197	11687	20563
850	4	155	695	400	695	295	104	44	47	2093	4932
850	5	155	695	500	695	195	104	29	27	776	2766
950	0	105	845	0	845	845	127	127	0	0	0
950	1	105	845	100	845	745	127	112	3386	378335	429118
950	2	105	845	200	845	645	127	97	1086	105093	137680
950	3	105	845	300	845	545	127	82	179	14617	22663
950	4	105	845	400	845	445	127	67	43	2862	5435
950	5	105	845	500	845	345	127	52	24	1244	3048
1150	0	5	1145	0	1145	1145	172	172	0	0	0
1150	1	5	1145	100	1145	1045	172	157	7022	1100636	1205960
1150	2	5	1145	200	1145	945	172	142	2253	319339	386925
1150	3	5	1145	300	1145	845	172	127	371	47004	63692
1150	4	5	1145	400	1145	745	172	112	89	9939	15275
1150	5	5	1145	500	1145	645	172	97	50	4825	8566
1450	0	0	1450	0	1450	1450	218	218	0	0	0
1450	1	0	1450	100	1450	1350	218	203	3745	758443	814624
1450	2	0	1450	200	1450	1250	218	188	1202	225316	261367

14 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas pagal 2018/2017 GPM Lietuvos apmokestinimo modelį. (5) TĘSINYS

1450	3	0	1450	300	1450	1150	218	173	198	34122	43024	
1450	4	0	1450	400	1450	1050	218	158	47	7472	10318	
1450	5	0	1450	500	1450	950	218	143	27	3791	5786	
1800	0	0	1800	0	1800	1800	270	270	0	0	0	
1800	1	0	1800	100	1800	1700	270	255	2185	557217	589995	
1800	2	0	1800	200	1800	1600	270	240	701	168263	189296	
1800	3	0	1800	300	1800	1500	270	225	115	25967	31160	
1800	4	0	1800	400	1800	1400	270	210	28	5813	7473	
1800	5	0	1800	500	1800	1300	270	195	16	3027	4191	
2500	0	0	2500	0	2500	2500	375	375	0	0	0	
2500	1	0	2500	100	2500	2400	375	360	1772	638053	664639	
2500	2	0	2500	200	2500	2300	375	345	569	196186	213245	
2500	3	0	2500	300	2500	2200	375	330	94	30890	35102	
2500	4	0	2500	400	2500	2100	375	315	22	7072	8419	
2500	5	0	2500	500	2500	2000	375	300	13	3777	4721	
3000	0	0	3000	0	3000	3000	450	450	0	0	0	
3000	1	0	3000	100	3000	2900	450	435	742	322794	333924	
3000	2	0	3000	200	3000	2800	450	420	238	99995	107138	
3000	3	0	3000	300	3000	2700	450	405	39	15872	17636	
3000	4	0	3000	400	3000	2600	450	390	9	3666	4230	
3000	5	0	3000	500	3000	2500	450	375	5	1977	2372	
										Viso:	6304954	7481098

15 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas taikant Lenkijos progresinį GPM apmokestinimo modelį 2018 m. (1)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Vaiškų skaičius šeimoje	Sutuoktiniai (dirba abu asmenys)							Sutuoktiniai (dirba vienas asmuo)							
		NP D	PN PD	Socialinio draudimo jomo ka 11 %	Apmokestinamos pajamos	GP M (Vie nam asmeniu i)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM	NP D	PN PD	Socialinio draudimo jomo ka 11 %	Apmokestinamos pajamos	GP M (Vien am asmeniui)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM	GP M visiems dirbantiems asmenims
400	0	200	0	44	156	31	6968	217400	200	0	44	156	31	2323	72467	289867
400	1	200	100	44	56	11	2350	26322	200	200	44	0	0	783	0	26322
400	2	200	200	44	0	0	1686	0	200	400	44	0	0	562	0	0
400	3	200	300	44	0	0	287	0	200	600	44	0	0	96	0	0
400	4	200	400	44	0	0	49	0	200	800	44	0	0	16	0	0
400	5	200	500	44	0	0	23	0	200	1000	44	0	0	8	0	0
420	0	200	0	46	174	35	25427	883838	200	0	46	174	35	8476	294613	1178451
420	1	200	100	46	74	15	8576	126582	200	200	46	0	0	2859	0	126582
420	2	200	200	46	0	0	6152	0	200	400	46	0	0	2051	0	0
420	3	200	300	46	0	0	1048	0	200	600	46	0	0	349	0	0

15 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas taikant Lenkijos progresinį GPM apmokestinimo modelį 2018 m. (1) TĖSINYS

420	4	200	400	46	0	0	179	0	200	800	46	0	0	60	0	0
420	5	200	500	46	0	0	82	0	200	100 0	46	0	0	27	0	0
475	0	190	0	52	233	47	17301	8071 03	190	0	52	233	47	576 7	2690 34	1076137
475	1	190	100	52	133	27	5835	1555 14	190	200	52	33	7	194 5	1293 5	168449
475	2	190	200	52	33	7	4186	2783 7	190	400	52	0	0	139 5	0	27837
475	3	190	300	52	0	0	713	0	190	600	52	0	0	238	0	0
475	4	190	400	52	0	0	122	0	190	800	52	0	0	41	0	0
475	5	190	500	52	0	0	56	0	190	100 0	52	0	0	19	0	0
550	0	167	0	61	323	65	43893	2831 103	167	0	61	323	65	146 31	9437 01	3774804
550	1	167	100	61	223	45	14804	6587 95	167	200	61	123	25	493 5	1209 02	779697
550	2	167	200	61	123	25	10620	2601 85	167	400	61	0	0	354 0	0	260185
550	3	167	300	61	23	5	1810	8144	167	600	61	0	0	603	0	8144
550	4	167	400	61	0	0	309	0	167	800	61	0	0	103	0	0
550	5	167	500	61	0	0	142	0	167	100 0	61	0	0	47	0	0
650	0	137	0	72	442	88	29031	2563 480	137	0	72	442	88	967 7	8544 93	3417973
650	1	137	100	72	342	68	9792	6687 81	137	200	72	242	48	326 4	1576 48	826430
650	2	137	200	72	242	48	7024	3392 63	137	400	72	42	8	234 1	1943 3	358696
650	3	137	300	72	142	28	1197	3387 3	137	600	72	0	0	399	0	33873
650	4	137	400	72	42	8	204	1694	137	800	72	0	0	68	0	1694
650	5	137	500	72	0	0	94	0	137	100 0	72	0	0	31	0	0
750	0	107	0	83	561	112	26524	2973 329	107	0	83	561	112	884 1	9911 10	3964438
750	1	107	100	83	461	92	8946	8239 32	107	200	83	361	72	298 2	2150 04	1038935
750	2	107	200	83	361	72	6417	4626 93	107	400	83	161	32	213 9	6866 6	531359
750	3	107	300	83	261	52	1094	5697 4	107	600	83	0	0	365	0	56974
750	4	107	400	83	161	32	186	5986	107	800	83	0	0	62	0	5986
750	5	107	500	83	61	12	86	1037	107	100 0	83	0	0	29	0	1037
850	0	77	0	94	680	136	24034	3266 203	77	0	94	680	136	801 1	1088 734	4354938
850	1	77	100	94	580	116	8106	9395 10	77	200	94	480	96	270 2	2591 29	1198639
850	2	77	200	94	480	96	5815	5576 51	77	400	94	280	56	193 8	1083 51	666002
850	3	77	300	94	380	76	991	7520 9	77	600	94	80	16	330	5252	80461
850	4	77	400	94	280	56	169	9446	77	800	94	0	0	56	0	9446
850	5	77	500	94	180	36	78	2788	77	100 0	94	0	0	26	0	2788
950	0	47	0	105	799	160	21786	3479 297	47	0	105	799	160	726 2	1159 766	4639063
950	1	47	100	105	699	140	7348	1026 543	47	200	105	599	120	244 9	2931 93	1319737
950	2	47	200	105	599	120	5271	6309 59	47	400	105	399	80	175 7	1400 37	770996
950	3	47	300	105	499	100	898	8955 4	47	600	105	199	40	299	1188 7	101441
950	4	47	400	105	399	80	153	1220 8	47	800	105	0	0	51	0	12208
950	5	47	500	105	299	60	70	4203	47	100 0	105	0	0	23	0	4203

15 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas taikant Lenkijos progresinį GPM apmokestinimo modelį 2018 m. (1) TĖSINYS

115	0	0	0	127	102	205	4518	9249			127	102	205	150	3083	1233248	
0	0	0	0		4		5	365	0	0		4		62	122	7	
115	0	1	0	100	127	924	185	1524	2814	0	200	127	824	165	508	8366	3651533
0	1	0	100				0	850	0					0	83		
115	0	2	0	200	127	824	165	1093	1800	0	400	127	624	125	364	4544	2254983
0	2	0	200				2	561	0					4	22		
115	0	3	0	300	127	724	145	1863	2695	0	600	127	424	85	621	5259	322164
0	3	0	300					67	0						7		
115	0	4	0	400	127	624	125	318	3961	0	800	127	224	45	106	4734	44350
0	4	0	400					7	0								
115	0	5	0	500	127	524	105	146	1528	0	100	127	24	5	49	229	15515
0	5	0	500					6	0	100							
145	0	0	0	0	160	129	258	2410	6220	0	0	160	129	258	803	2073	8294352
0	0	0	0					2	764	0					4	588	
145	0	1	0	100	160	119	238	8129	1935	0	200	160	109	218	271	5909	2526568
0	1	0	100				1		572	0					0	96	
145	0	2	0	200	160	109	218	5831	1271	0	400	160	891	178	194	3461	1618030
0	2	0	200				1		837	0					4	93	
145	0	3	0	300	160	991	198	994	1968	0	600	160	691	138	331	4574	242598
0	3	0	300						54	0						4	
145	0	4	0	400	160	891	178	169	3018	0	800	160	491	98	56	5541	35723
0	4	0	400						1	0							
145	0	5	0	500	160	791	158	78	1231	0	100	160	291	58	26	1508	13821
0	5	0	500						3	0	100						
180	0	0	0	0	198	160	368	1406	5181	0	0	198	160	368	468	1727	6908306
0	0	0	0					2	229	0					7	076	
180	0	1	0	100	198	150	345	4743	1638	0	200	198	140	322	158	5097	2148245
0	1	0	100						455	0					1	90	
180	0	2	0	200	198	140	322	3402	1097	0	400	198	120	276	113	3135	1410606
0	2	0	200						080	0					4	26	
180	0	3	0	300	198	130	299	580	1736	0	600	198	100	230	193	4453	218151
0	3	0	300						14	0					7		
180	0	4	0	400	198	120	276	99	2733	0	800	198	802	184	33	6079	33412
0	4	0	400						3	0							
180	0	5	0	500	198	110	253	45	1151	0	100	198	602	138	15	2097	13613
0	5	0	500						6	0	100						
250	0	0	0	0	275	222	512	1140	5836	0	0	275	222	512	380	1945	7782319
0	0	0	0					5	739	0					2	580	
250	0	1	0	100	275	212	489	3847	1880	0	200	275	202	466	128	5972	2477380
0	1	0	100						154	0					2	26	
250	0	2	0	200	275	202	466	2760	1285	0	400	275	182	420	920	3861	1671346
0	2	0	200						244	0					02		
250	0	3	0	300	275	192	443	470	2081	0	600	275	162	374	157	5858	266781
0	3	0	300						97	0					4		
250	0	4	0	400	275	182	420	80	3366	0	800	275	142	328	27	8761	42421
0	4	0	400						0	0							
250	0	5	0	500	275	172	397	37	1462	0	100	275	122	282	12	3461	18083
0	5	0	500						2	0	100						
300	0	0	0	0	330	267	614	4775	2932	0	0	330	267	614	159	9774	3909952
0	0	0	0						464	0					2	88	
300	0	1	0	100	330	257	591	1611	9520	0	200	330	247	568	537	3049	1257020
0	1	0	100						26	0					94		
300	0	2	0	200	330	247	568	1155	6563	0	400	330	227	522	385	2010	857424
0	2	0	200						55	0					69		
300	0	3	0	300	330	237	545	197	1073	0	600	330	207	476	66	3124	138563
0	3	0	300						18	0					5		
300	0	4	0	400	330	227	522	34	1752	0	800	330	187	430	11	4813	22343
0	4	0	400						9	0							
300	0	5	0	500	330	217	499	15	7701	0	100	330	167	384	5	1976	9677
0	5	0	500							0	100						
																Viso:	9165155
																	9

(2)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Vaiškų skaičius šeimoje	Sugyventiniai (dirba abu asmenys)							Sugyventiniai (dirba vienas asmuo)							
		NP D	PN PD	Socialinio draudimo įmoka 11 %	Apmokėtinamos pajamos	GP M (Vie nam asmeniu i)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM	NP D	PNPD	Socialinio draudimo įmoka 11 %	Apmokėtinamos pajamos	GP M (Vie nam asmeniu i)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM	GPM visiems dirbantiesiems
400	0	200	0	44	156	31	413	12872	200	0	44	156	31	413	12872	25744
400	1	200	100	44	56	11	175	1961	200	200	44	0	0	175	0	1961
400	2	200	200	44	0	0	84	0	200	400	44	0	0	84	0	0
400	3	200	300	44	0	0	25	0	200	600	44	0	0	25	0	0
400	4	200	400	44	0	0	9	0	200	800	44	0	0	9	0	0
400	5	200	500	44	0	0	5	0	200	1000	44	0	0	5	0	0
420	0	200	0	46	174	35	1506	52331	200	0	46	174	35	1506	52331	104663
420	1	200	100	46	74	15	639	9429	200	200	46	0	0	639	0	9429
420	2	200	200	46	0	0	305	0	200	400	46	0	0	305	0	0
420	3	200	300	46	0	0	92	0	200	600	46	0	0	92	0	0
420	4	200	400	46	0	0	32	0	200	800	46	0	0	32	0	0
420	5	200	500	46	0	0	20	0	200	1000	46	0	0	20	0	0
475	0	190	0	52	233	47	1024	47788	190	0	52	233	47	1024	47788	95576
475	1	190	100	52	133	27	435	11584	190	200	52	33	7	435	2891	14474
475	2	190	200	52	33	7	208	1382	190	400	52	0	0	208	0	1382
475	3	190	300	52	0	0	63	0	190	600	52	0	0	63	0	0
475	4	190	400	52	0	0	22	0	190	800	52	0	0	22	0	0
475	5	190	500	52	0	0	14	0	190	1000	52	0	0	14	0	0
550	0	167	0	61	323	65	2599	167627	167	0	61	323	65	2599	167627	335254
550	1	167	100	61	223	45	1103	49072	167	200	61	123	25	1103	27017	76090
550	2	167	200	61	123	25	527	12917	167	400	61	0	0	527	0	12917
550	3	167	300	61	23	5	159	714	167	600	61	0	0	159	0	714
550	4	167	400	61	0	0	56	0	167	800	61	0	0	56	0	0
550	5	167	500	61	0	0	34	0	167	1000	61	0	0	34	0	0
650	0	137	0	72	442	88	1719	151781	137	0	72	442	88	1719	151781	303563
650	1	137	100	72	342	68	729	49816	137	200	72	242	48	729	35229	85045
650	2	137	200	72	242	48	349	16843	137	400	72	42	8	349	2894	19738
650	3	137	300	72	142	28	105	2968	137	600	72	0	0	105	0	2968
650	4	137	400	72	42	8	37	305	137	800	72	0	0	37	0	305
650	5	137	500	72	0	0	23	0	137	1000	72	0	0	23	0	0
750	0	107	0	83	561	112	1570	176048	107	0	83	561	112	1570	176048	352096
750	1	107	100	83	461	92	666	61373	107	200	83	361	72	666	48046	109419
750	2	107	200	83	361	72	319	22971	107	400	83	161	32	319	10227	33198
750	3	107	300	83	261	52	96	4992	107	600	83	0	0	96	0	4992
750	4	107	400	83	161	32	34	1078	107	800	83	0	0	34	0	1078
750	5	107	500	83	61	12	21	252	107	1000	83	0	0	21	0	252
850	0	77	0	94	680	136	1423	193389	77	0	94	680	136	1423	193389	386778

15 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas taikant Lenkijos progresinį GPM apmokestinimo modelį 2018 m. (2) TĖSINYS

850	1	77	100	94	580	116	604	69982	77	200	94	480	96	604	57906	127888
850	2	77	200	94	480	96	289	27686	77	400	94	280	56	289	16138	43823
850	3	77	300	94	380	76	87	6590	77	600	94	80	16	87	1380	7970
850	4	77	400	94	280	56	30	1702	77	800	94	0	0	30	0	1702
850	5	77	500	94	180	36	19	677	77	1000	94	0	0	19	0	677
950	0	47	0	105	799	160	129	20600	47	0	105	799	160	129	20600	412012
950	1	47	100	105	699	140	547	76465	47	200	105	599	120	547	65518	141983
950	2	47	200	105	599	120	262	31325	47	400	105	399	80	262	20857	52182
950	3	47	300	105	499	100	79	7847	47	600	105	199	40	79	3125	10971
950	4	47	400	105	399	80	28	2199	47	800	105	0	0	28	0	2199
950	5	47	500	105	299	60	17	1021	47	1000	105	0	0	17	0	1021
1150	0	0	0	127	102	4	205	54764	0	0	127	102	4	205	54764	1095294
1150	1	0	100	127	924	185	113	20967	0	200	127	824	165	113	18696	396641
1150	2	0	200	127	824	165	543	89392	0	400	127	624	125	543	67682	157074
1150	3	0	300	127	724	145	163	23620	0	600	127	424	85	163	13826	37445
1150	4	0	400	127	624	125	57	7136	0	800	127	224	45	57	2558	9695
1150	5	0	500	127	524	105	35	3714	0	1000	127	24	5	35	167	3881
1450	0	0	0	160	129	1	258	36832	0	0	160	129	1	258	36832	736652
1450	1	0	100	160	119	1	238	14417	0	200	160	109	1	218	606	276243
1450	2	0	200	160	109	1	218	63143	0	400	160	891	178	290	51562	114705
1450	3	0	300	160	991	198	87	17248	0	600	160	691	138	87	12024	29273
1450	4	0	400	160	891	178	31	5437	0	800	160	491	98	31	2995	8431
1450	5	0	500	160	791	158	19	2992	0	1000	160	291	58	19	1099	4091
1800	0	0	0	198	160	2	368	833	0	0	198	160	2	368	833	613552
1800	1	0	100	198	150	2	345	353	0	200	198	140	2	322	353	235965
1800	2	0	200	198	140	2	322	169	0	400	198	120	2	276	169	101163
1800	3	0	300	198	130	2	299	51	0	600	198	100	2	230	51	26919
1800	4	0	400	198	120	2	276	18	0	800	198	802	184	18	3285	8209
1800	5	0	500	198	110	2	253	11	0	1000	198	602	138	11	1529	4327
2500	0	0	0	275	222	5	512	675	0	0	275	222	5	512	675	691177
2500	1	0	100	275	212	5	489	287	0	200	275	202	5	466	287	273507
2500	2	0	200	275	202	5	466	137	0	400	275	182	5	420	137	121314
2500	3	0	300	275	192	5	443	41	0	600	275	162	5	374	41	33642
2500	4	0	400	275	182	5	420	14	0	800	275	142	5	328	14	10798
2500	5	0	500	275	172	5	397	9	0	1000	275	122	5	282	9	6076
3000	0	0	0	330	267	0	614	283	0	0	330	267	0	614	283	347257
3000	1	0	100	330	257	0	591	120	0	200	330	247	0	568	120	139070
3000	2	0	200	330	247	0	568	57	0	400	330	227	0	522	57	62533
3000	3	0	300	330	237	0	545	17	0	600	330	207	0	476	17	17616
3000	4	0	400	330	227	0	522	6	0	800	330	187	0	430	6	5759

15 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas taikant Lenkijos progresinį GPM apmokestinimo modelį 2018 m. (2) TĖSINYS

3000	5	0	500	330	217 0	499	4	1871	0	1000	330	167 0	384	4	1440	3311
															Viso:	8351687

(3)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Vaikų skaičius šeimoje	Dirbanti viena motina/tėvas						
		NPD	PNPD	Socialinio draudimo įmoka 11 %	Apmokestinamos pajamos	GPM (Vienam asmeniui)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM
400	0	200	0	44	156	31	0	0
400	1	200	200	44	0	0	1083	0
400	2	200	400	44	0	0	347	0
400	3	200	600	44	0	0	57	0
400	4	200	800	44	0	0	14	0
400	5	200	1000	44	0	0	8	0
420	0	200	0	46,2	173,8	35	0	0
420	1	200	200	46,2	0	0	3951	0
420	2	200	400	46,2	0	0	1268	0
420	3	200	600	46,2	0	0	209	0
420	4	200	800	46,2	0	0	50	0
420	5	200	1000	46,2	0	0	28	0
475	0	190	0	52,25	233,25	47	0	0
475	1	190	200	52,25	33,25	7	2689	17879
475	2	190	400	52,25	0	0	863	0
475	3	190	600	52,25	0	0	142	0
475	4	190	800	52,25	0	0	34	0
475	5	190	1000	52,25	0	0	19	0
550	0	167	0	60,5	322,5	65	0	0
550	1	167	200	60,5	122,5	25	6821	167111
550	2	167	400	60,5	0	0	2188	0
550	3	167	600	60,5	0	0	360	0
550	4	167	800	60,5	0	0	86	0
550	5	167	1000	60,5	0	0	48	0
650	0	137	0	71,5	441,5	88	0	0
650	1	137	200	71,5	241,5	48	4511	217901
650	2	137	400	71,5	41,5	8	1447	12014
650	3	137	600	71,5	0	0	238	0
650	4	137	800	71,5	0	0	57	0
650	5	137	1000	71,5	0	0	32	0
750	0	107	0	82,5	560,5	112	0	0
750	1	107	200	82,5	360,5	72	4122	297177
750	2	107	400	82,5	160,5	32	1322	42450
750	3	107	600	82,5	0	0	218	0
750	4	107	800	82,5	0	0	52	0
750	5	107	1000	82,5	0	0	29	0

15 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas taikant Lenkijos progresinį GPM apmokestinimo modelį 2018 m. (3) TĖSINYS

850	0	77	0	93,5	679,5	136	0	0
850	1	77	200	93,5	479,5	96	3735	358166
850	2	77	400	93,5	279,5	56	1198	66984
850	3	77	600	93,5	79,5	16	197	3136
850	4	77	800	93,5	0	0	47	0
850	5	77	1000	93,5	0	0	27	0
950	0	47	0	104,5	798,5	160	0	0
950	1	47	200	104,5	598,5	120	3386	405250
950	2	47	400	104,5	398,5	80	1086	86573
950	3	47	600	104,5	198,5	40	179	7099
950	4	47	800	104,5	0	0	43	0
950	5	47	1000	104,5	0	0	24	0
1150	0	0	0	126,5	1023,5	205	0	0
1150	1	0	200	126,5	823,5	165	7022	1156458
1150	2	0	400	126,5	623,5	125	2253	280929
1150	3	0	600	126,5	423,5	85	371	31410
1150	4	0	800	126,5	223,5	45	89	3976
1150	5	0	1000	126,5	23,5	5	50	234
1450	0	0	0	159,5	1290,5	297	0	0
1450	1	0	200	159,5	1090,5	251	3745	939402
1450	2	0	400	159,5	890,5	205	1202	246123
1450	3	0	600	159,5	690,5	159	198	31415
1450	4	0	800	159,5	490,5	113	47	5352
1450	5	0	1000	159,5	290,5	67	27	1778
1800	0	0	0	198	1602	368	0	0
1800	1	0	200	198	1402	322	2185	704629
1800	2	0	400	198	1202	276	701	193825
1800	3	0	600	198	1002	230	115	26597
1800	4	0	800	198	802	184	28	5106
1800	5	0	1000	198	602	138	16	2149
2500	0	0	0	275	2225	512	0	0
2500	1	0	200	275	2025	466	1772	825482
2500	2	0	400	275	1825	420	569	238692
2500	3	0	600	275	1625	374	94	34985
2500	4	0	800	275	1425	328	22	7358
2500	5	0	1000	275	1225	282	13	3547
3000	0	0	0	330	2670	614	0	0
3000	1	0	200	330	2470	568	742	421561
3000	2	0	400	330	2270	522	238	124303
3000	3	0	600	330	2070	476	39	18659
3000	4	0	800	330	1870	430	9	4043
3000	5	0	1000	330	1670	384	5	2025
							Viso:	6991774

16 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas taikant Danijos progresinį GPM apmokestinimo modelį 2018 m. (1)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Vaikų skaičius šeimoje	Sutuoktiniai (dirba abu asmenys)						
		Asmens lengvata	Apmokestinamosios pajamos	GPM	Taikoma lengvata dėl vaikų	Mokėtinas GPM (Vienam asmeniui)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM
400	0	512	0	0	0	0	2323	0
400	1	512	0	0	50	0	783	0
400	2	512	0	0	100	0	562	0
400	3	512	0	0	150	0	96	0
400	4	512	0	0	200	0	16	0
400	5	512	0	0	250	0	8	0
420	0	512	0	0	0	0	8476	0
420	1	512	0	0	50	0	2859	0
420	2	512	0	0	100	0	2051	0
420	3	512	0	0	150	0	349	0
420	4	512	0	0	200	0	60	0
420	5	512	0	0	250	0	27	0
475	0	512	0	0	0	0	5767	0
475	1	512	0	0	50	0	1945	0
475	2	512	0	0	100	0	1395	0
475	3	512	0	0	150	0	238	0
475	4	512	0	0	200	0	41	0
475	5	512	0	0	250	0	19	0
550	0	512	38	3	0	3	14631	44478
550	1	512	38	3	50	0	4935	0
550	2	512	38	3	100	0	3540	0
550	3	512	38	3	150	0	603	0
550	4	512	38	3	200	0	103	0
550	5	512	38	3	250	0	47	0
650	0	512	138	58	0	58	9677	560888
650	1	512	138	58	50	8	3264	27613
650	2	512	138	58	100	0	2341	0
650	3	512	138	58	150	0	399	0
650	4	512	138	58	200	0	68	0
650	5	512	138	58	250	0	31	0
750	0	512	238	100	0	100	8841	883776
750	1	512	238	100	50	50	2982	150473
750	2	512	238	100	100	0	2139	0
750	3	512	238	100	150	0	365	0
750	4	512	238	100	200	0	62	0
750	5	512	238	100	250	0	29	0
850	0	512	338	142	0	142	8011	1137283
850	1	512	338	142	50	92	2702	249834
850	2	512	338	142	100	42	1938	81331
850	3	512	338	142	150	0	330	0
850	4	512	338	142	200	0	56	0
850	5	512	338	142	250	0	26	0
950	0	512	438	184	0	184	7262	1335945
950	1	512	438	184	50	134	2449	329346
950	2	512	438	184	100	84	1757	147522
950	3	512	438	184	150	34	299	10168
950	4	512	438	184	200	0	51	0
950	5	512	438	184	250	0	23	0
1150	0	512	638	268	0	268	15062	4035922
1150	1	512	638	268	50	218	5080	1109786
1150	2	512	638	268	100	168	3644	612067
1150	3	512	638	268	150	118	621	73251

16 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas taikant Danijos progresinį GPM apmokestinimo modelį 2018 m. (1) TĖSINYS.

1150	4	512	638	268	200	68	106	7197
1150	5	512	638	268	250	18	49	874
1450	0	512	938	394	0	394	8034	3165094
1450	1	512	938	394	50	344	2710	933400
1450	2	512	938	394	100	294	1944	571403
1450	3	512	938	394	150	244	331	80809
1450	4	512	938	394	200	194	56	10956
1450	5	512	938	394	250	144	26	3737
1800	0	512	1288	541	0	541	4687	2535633
1800	1	512	1288	541	50	491	1581	776969
1800	2	512	1288	541	100	441	1134	500081
1800	3	512	1288	541	150	391	193	75554
1800	4	512	1288	541	200	341	33	11237
1800	5	512	1288	541	250	291	15	4407
2500	0	512	1988	835	0	835	3802	3174365
2500	1	512	1988	835	50	785	1282	1007186
2500	2	512	1988	835	100	735	920	676044
2500	3	512	1988	835	150	685	157	107364
2500	4	512	1988	835	200	635	27	16973
2500	5	512	1988	835	250	585	12	7186
3000	0	512	2488	1045	0	1045	1592	1663305
3000	1	512	2488	1045	50	995	537	534430
3000	2	512	2488	1045	100	945	385	363920
3000	3	512	2488	1045	150	895	66	58733
3000	4	512	2488	1045	200	845	11	9456
3000	5	512	2488	1045	250	795	5	4089

(2)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Vaikų skaičius šeimoje	Sutuoktiniai (dirba vienas asmuo)							
		Asmens lengvata	Apmokestinamosios pajamos	GPM	Taiko ma lengvata dėl vaikų	Mokėtinasis GPM (Vienas asmuo)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM	GPM visiems dirbantiems
400	0	512	0	0	0	0	6968	0	0
400	1	512	0	0	99	0	2350	0	0
400	2	512	0	0	198	0	1686	0	0
400	3	512	0	0	297	0	287	0	0
400	4	512	0	0	396	0	49	0	0
400	5	512	0	0	495	0	23	0	0
420	0	512	0	0	0	0	25427	0	0
420	1	512	0	0	99	0	8576	0	0
420	2	512	0	0	198	0	6152	0	0
420	3	512	0	0	297	0	1048	0	0
420	4	512	0	0	396	0	179	0	0
420	5	512	0	0	495	0	82	0	0
475	0	512	0	0	0	0	17301	0	0
475	1	512	0	0	99	0	5835	0	0
475	2	512	0	0	198	0	4186	0	0
475	3	512	0	0	297	0	713	0	0
475	4	512	0	0	396	0	122	0	0
475	5	512	0	0	495	0	56	0	0
550	0	512	38	3	0	3	43893	133435	177913
550	1	512	38	3	99	0	14804	0	0
550	2	512	38	3	198	0	10620	0	0
550	3	512	38	3	297	0	1810	0	0
550	4	512	38	3	396	0	309	0	0
550	5	512	38	3	495	0	142	0	0

16 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas taikant Danijos progresinį GPM apmokestinimo modelį 2018 m. (2) TĖSINYS.

650	0	512	138	58	0	58	29031	1682665	2243553
650	1	512	138	58	99	0	9792	0	27613
650	2	512	138	58	198	0	7024	0	0
650	3	512	138	58	297	0	1197	0	0
650	4	512	138	58	396	0	204	0	0
650	5	512	138	58	495	0	94	0	0
750	0	512	238	100	0	100	26524	2651329	3535105
750	1	512	238	100	99	1	8946	8588	159061
750	2	512	238	100	198	0	6417	0	0
750	3	512	238	100	297	0	1094	0	0
750	4	512	238	100	396	0	186	0	0
750	5	512	238	100	495	0	86	0	0
850	0	512	338	142	0	142	24034	3411848	4549131
850	1	512	338	142	99	43	8106	348243	598076
850	2	512	338	142	198	0	5815	0	81331
850	3	512	338	142	297	0	991	0	0
850	4	512	338	142	396	0	169	0	0
850	5	512	338	142	495	0	78	0	0
950	0	512	438	184	0	184	21786	4007836	5343782
950	1	512	438	184	99	85	7348	624303	953649
950	2	512	438	184	198	0	5271	0	147522
950	3	512	438	184	297	0	898	0	10168
950	4	512	438	184	396	0	153	0	0
950	5	512	438	184	495	0	70	0	0
1150	0	512	638	268	0	268	45185	12107767	16143689
1150	1	512	638	268	99	169	15240	2574971	3684756
1150	2	512	638	268	198	70	10932	764828	1376895
1150	3	512	638	268	297	0	1863	0	73251
1150	4	512	638	268	396	0	318	0	7197
1150	5	512	638	268	495	0	146	0	874
1450	0	512	938	394	0	394	24102	9495282	12660376
1450	1	512	938	394	99	295	8129	2397801	3331201
1450	2	512	938	394	198	196	5831	1142729	1714132
1450	3	512	938	394	297	97	994	96350	177159
1450	4	512	938	394	396	0	169	0	10956
1450	5	512	938	394	495	0	78	0	3737
1800	0	512	1288	541	0	541	14062	7606898	10142531
1800	1	512	1288	541	99	442	4743	2096137	2873106
1800	2	512	1288	541	198	343	3402	1166826	1666907
1800	3	512	1288	541	297	244	580	141438	216992
1800	4	512	1288	541	396	145	99	14332	25569
1800	5	512	1288	541	495	46	45	2088	6495
2500	0	512	1988	835	0	835	11405	9523095	12697460
2500	1	512	1988	835	99	736	3847	2831138	3838323
2500	2	512	1988	835	198	637	2760	1757700	2433744
2500	3	512	1988	835	297	538	470	252969	360333
2500	4	512	1988	835	396	439	80	35201	52174
2500	5	512	1988	835	495	340	37	12529	19715
3000	0	512	2488	1045	0	1045	4775	4989916	6653222
3000	1	512	2488	1045	99	946	1611	1523564	2057994
3000	2	512	2488	1045	198	847	1155	978536	1342456
3000	3	512	2488	1045	297	748	197	147257	205990
3000	4	512	2488	1045	396	649	34	21789	31245
3000	5	512	2488	1045	495	550	15	8486	12574
								Viso:	101647958

(3)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Vaikų skaičius šeimoje	Sugyventiniai (dirba abu asmenys)						
		Asmens lengvata	Apmokestinamosios pajamos	GPM	Taikoma lengvata dėl vaikų	Mokėtinas GPM (Vienam asmeniui)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM
400	0	512	0	0	0	0	413	0
400	1	512	0	0	50	0	175	0
400	2	512	0	0	100	0	84	0
400	3	512	0	0	150	0	25	0
400	4	512	0	0	200	0	9	0
400	5	512	0	0	250	0	5	0
420	0	512	0	0	0	0	1506	0
420	1	512	0	0	50	0	639	0
420	2	512	0	0	100	0	305	0
420	3	512	0	0	150	0	92	0
420	4	512	0	0	200	0	32	0
420	5	512	0	0	250	0	20	0
475	0	512	0	0	0	0	1024	0
475	1	512	0	0	50	0	435	0
475	2	512	0	0	100	0	208	0
475	3	512	0	0	150	0	63	0
475	4	512	0	0	200	0	22	0
475	5	512	0	0	250	0	14	0
550	0	512	38	3	0	3	2599	7901
550	1	512	38	3	50	0	1103	0
550	2	512	38	3	100	0	527	0
550	3	512	38	3	150	0	159	0
550	4	512	38	3	200	0	56	0
550	5	512	38	3	250	0	34	0
650	0	512	138	58	0	58	1719	99629
650	1	512	138	58	50	8	729	6170
650	2	512	138	58	100	0	349	0
650	3	512	138	58	150	0	105	0
650	4	512	138	58	200	0	37	0
650	5	512	138	58	250	0	23	0
750	0	512	238	100	0	100	1570	156983
750	1	512	238	100	50	50	666	33625
750	2	512	238	100	100	0	319	-13
750	3	512	238	100	150	0	96	0
750	4	512	238	100	200	0	34	0
750	5	512	238	100	250	0	21	0
850	0	512	338	142	0	142	1423	202013
850	1	512	338	142	50	92	604	55829
850	2	512	338	142	100	42	289	12114
850	3	512	338	142	150	0	87	0
850	4	512	338	142	200	0	30	0
850	5	512	338	142	250	0	19	0
950	0	512	438	184	0	184	1290	237301
950	1	512	438	184	50	134	547	73597
950	2	512	438	184	100	84	262	21972
950	3	512	438	184	150	34	79	2673
950	4	512	438	184	200	0	28	0
950	5	512	438	184	250	0	17	0
1150	0	512	638	268	0	268	2675	716891
1150	1	512	638	268	50	218	1135	247997
1150	2	512	638	268	100	168	543	91161
1150	3	512	638	268	150	118	163	19255
1150	4	512	638	268	200	68	57	3889
1150	5	512	638	268	250	18	35	637
1450	0	512	938	394	0	394	1427	562208
1450	1	512	938	394	50	344	606	208581

16 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas taikant Danijos progresinį GPM apmokestinimo modelį 2018 m. (3) TĘSINYS

1450	2	512	938	394	100	294	290	85105
1450	3	512	938	394	150	244	87	21241
1450	4	512	938	394	200	194	31	5921
1450	5	512	938	394	250	144	19	2724
1800	0	512	1288	541	0	541	833	450398
1800	1	512	1288	541	50	491	353	173624
1800	2	512	1288	541	100	441	169	74482
1800	3	512	1288	541	150	391	51	19860
1800	4	512	1288	541	200	341	18	6073
1800	5	512	1288	541	250	291	11	3212
2500	0	512	1988	835	0	835	675	563854
2500	1	512	1988	835	50	785	287	225070
2500	2	512	1988	835	100	735	137	100690
2500	3	512	1988	835	150	685	41	28222
2500	4	512	1988	835	200	635	14	9172
2500	5	512	1988	835	250	585	9	5238
3000	0	512	2488	1045	0	1045	283	295449
3000	1	512	2488	1045	50	995	120	119426
3000	2	512	2488	1045	100	945	57	54202
3000	3	512	2488	1045	150	895	17	15439
3000	4	512	2488	1045	200	845	6	5110
3000	5	512	2488	1045	250	795	4	2981

(4)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Vaikų skaičius šeimoje	Sugyventiniai (dirba vienas asmuo)							
		Asmens lengvata	Apmok estina mosios pajamos	GPM	Taikoma lengvata dėl vaikų	Mokėtina s GPM (Vienam asmeniui)	Viso dirban čiųjų skaičius	GPM	GPM visiems dirbantiems asmenims
400	0	512	0	0	0	0	413	0	0
400	1	512	0	0	99	0	175	0	0
400	2	512	0	0	198	0	84	0	0
400	3	512	0	0	297	0	25	0	0
400	4	512	0	0	396	0	9	0	0
400	5	512	0	0	495	0	5	0	0
420	0	512	0	0	0	0	1506	0	0
420	1	512	0	0	99	0	639	0	0
420	2	512	0	0	198	0	305	0	0
420	3	512	0	0	297	0	92	0	0
420	4	512	0	0	396	0	32	0	0
420	5	512	0	0	495	0	20	0	0
475	0	512	0	0	0	0	1024	0	0
475	1	512	0	0	99	0	435	0	0
475	2	512	0	0	198	0	208	0	0
475	3	512	0	0	297	0	63	0	0
475	4	512	0	0	396	0	22	0	0
475	5	512	0	0	495	0	14	0	0
550	0	512	38	3	0	3	2599	7901	15801
550	1	512	38	3	99	0	1103	0	0
550	2	512	38	3	198	0	527	0	0
550	3	512	38	3	297	0	159	0	0
550	4	512	38	3	396	0	56	0	0

16 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas taikant Danijos progresinį GPM apmokestinimo modelį 2018 m. (4) TĘSINYS

550	5	512	38	3	495	0	34	0	0
650	0	512	138	58	0	58	1719	99629	199258
650	1	512	138	58	99	0	729	0	6170
650	2	512	138	58	198	0	349	0	0
650	3	512	138	58	297	0	105	0	0
650	4	512	138	58	396	0	37	0	0
650	5	512	138	58	495	0	23	0	0
750	0	512	238	100	0	100	1570	156983	313966
750	1	512	238	100	99	1	666	640	34265
750	2	512	238	100	198	0	319	0	-13
750	3	512	238	100	297	0	96	0	0
750	4	512	238	100	396	0	34	0	0
750	5	512	238	100	495	0	21	0	0
850	0	512	338	142	0	142	1423	202013	404025
850	1	512	338	142	99	43	604	25940	81769
850	2	512	338	142	198	0	289	0	12114
850	3	512	338	142	297	0	87	0	0
850	4	512	338	142	396	0	30	0	0
850	5	512	338	142	495	0	19	0	0
950	0	512	438	184	0	184	1290	237301	474601
950	1	512	438	184	99	85	547	46503	120100
950	2	512	438	184	198	0	262	0	21972
950	3	512	438	184	297	0	79	0	2673
950	4	512	438	184	396	0	28	0	0
950	5	512	438	184	495	0	17	0	0
1150	0	512	638	268	0	268	2675	716891	1433781
1150	1	512	638	268	99	169	1135	191804	439801
1150	2	512	638	268	198	70	543	37971	129133
1150	3	512	638	268	297	0	163	0	19255
1150	4	512	638	268	396	0	57	0	3889
1150	5	512	638	268	495	0	35	0	637
1450	0	512	938	394	0	394	1427	562208	1124415
1450	1	512	938	394	99	295	606	178607	387188
1450	2	512	938	394	198	196	290	56733	141838
1450	3	512	938	394	297	97	87	8442	29684
1450	4	512	938	394	396	0	31	0	5921
1450	5	512	938	394	495	0	19	0	2724
1800	0	512	1288	541	0	541	833	450398	900796
1800	1	512	1288	541	99	442	353	156137	329761
1800	2	512	1288	541	198	343	169	57929	132411
1800	3	512	1288	541	297	244	51	12393	32253
1800	4	512	1288	541	396	145	18	2582	8654
1800	5	512	1288	541	495	46	11	507	3720
2500	0	512	1988	835	0	835	675	563854	1127709
2500	1	512	1988	835	99	736	287	210886	435955
2500	2	512	1988	835	198	637	137	87264	187954
2500	3	512	1988	835	297	538	41	22165	50387
2500	4	512	1988	835	396	439	14	6341	15513
2500	5	512	1988	835	495	340	9	3044	8283
3000	0	512	2488	1045	0	1045	283	295449	590897
3000	1	512	2488	1045	99	946	120	113487	232913
3000	2	512	2488	1045	198	847	57	48581	102783
3000	3	512	2488	1045	297	748	17	12903	28341
3000	4	512	2488	1045	396	649	6	3925	9035
3000	5	512	2488	1045	495	550	4	2062	5042
Viso:									9607377

(5)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Vaikų skaičius šeimoje	Dirbanti viena motina/tėvas (dirba abu asmenys)						
		Asmens lengvata	Apmokestinamosios pajamos	GPM	Taikoma lengvata dėl vaikų	Mokėtinas GPM (Vienam asmeniui)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM visiems dirbantiems asmenims
400	0	512	0	0	0	0	0	0
400	1	512	0	0	50	0	1083	0
400	2	512	0	0	100	0	347	0
400	3	512	0	0	150	0	57	0
400	4	512	0	0	200	0	14	0
400	5	512	0	0	250	0	8	0
420	0	512	0	0	0	0	0	0
420	1	512	0	0	50	0	3951	0
420	2	512	0	0	100	0	1268	0
420	3	512	0	0	150	0	209	0
420	4	512	0	0	200	0	50	0
420	5	512	0	0	250	0	28	0
475	0	512	0	0	0	0	0	0
475	1	512	0	0	50	0	2689	0
475	2	512	0	0	100	0	863	0
475	3	512	0	0	150	0	142	0
475	4	512	0	0	200	0	34	0
475	5	512	0	0	250	0	19	0
550	0	512	38	3	0	3	0	0
550	1	512	38	3	50	0	6821	0
550	2	512	38	3	100	0	2188	0
550	3	512	38	3	150	0	360	0
550	4	512	38	3	200	0	86	0
550	5	512	38	3	250	0	48	0
650	0	512	138	58	0	58	0	0
650	1	512	138	58	50	8	4511	35911
650	2	512	138	58	100	0	1447	0
650	3	512	138	58	150	0	238	0
650	4	512	138	58	200	0	57	0
650	5	512	138	58	250	0	32	0
750	0	512	238	100	0	100	0	0
750	1	512	238	100	50	50	4122	205922
750	2	512	238	100	100	0	1322	0
750	3	512	238	100	150	0	218	0
750	4	512	238	100	200	0	52	0
750	5	512	238	100	250	0	29	0
850	0	512	338	142	0	142	0	0
850	1	512	338	142	50	92	3735	343451
850	2	512	338	142	100	42	1198	50280
850	3	512	338	142	150	0	197	0
850	4	512	338	142	200	0	47	0
850	5	512	338	142	250	0	27	0
950	0	512	438	184	0	184	0	0
950	1	512	438	184	50	134	3386	453528
950	2	512	438	184	100	84	1086	91200
950	3	512	438	184	150	34	179	6072
950	4	512	438	184	200	0	43	0
950	5	512	438	184	250	0	24	0
1150	0	512	638	268	0	268	0	0
1150	1	512	638	268	50	218	7022	1530428
1150	2	512	638	268	100	168	2253	378386
1150	3	512	638	268	150	118	371	43744
1150	4	512	638	268	200	68	89	6044
1150	5	512	638	268	250	18	50	896

16 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas taikant Danijos progresinį GPM apmokestinimo modelį 2018 m. (5) TĖSINYS

1450	0	512	938	394	0	394	0	0
1450	1	512	938	394	50	344	3745	1288267
1450	2	512	938	394	100	294	1202	353248
1450	3	512	938	394	150	244	198	48258
1450	4	512	938	394	200	194	47	9202
1450	5	512	938	394	250	144	27	3830
1800	0	512	1288	541	0	541	0	0
1800	1	512	1288	541	50	491	2185	1072829
1800	2	512	1288	541	100	441	701	309156
1800	3	512	1288	541	150	391	115	45120
1800	4	512	1288	541	200	341	28	9437
1800	5	512	1288	541	250	291	16	4516
2500	0	512	1988	835	0	835	0	0
2500	1	512	1988	835	50	785	1772	1391240
2500	2	512	1988	835	100	735	569	417938
2500	3	512	1988	835	150	685	94	64116
2500	4	512	1988	835	200	635	22	14255
2500	5	512	1988	835	250	585	13	7364
3000	0	512	2488	1045	0	1045	0	0
3000	1	512	2488	1045	50	995	742	738314
3000	2	512	2488	1045	100	945	238	224979
3000	3	512	2488	1045	150	895	39	35074
3000	4	512	2488	1045	200	845	9	7942
3000	5	512	2488	1045	250	795	5	4190
Viso:								9195136

17 PRIEDAS. Šeimos branduolių pajamų apmokestinimas taikant Airijos progresinį GPM apmokestinimo modelį 2018 m. (1)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Sutuoktiniai (dirba abu asmenys)						Sutuoktiniai (dirba vienas asmuo)								
	GP M 20 %	GP M 40 %	GP M	Taikomas asmenų kreditas	Taikomas GP M (Vie nam asmeniu i)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM	GP M 20 %	GP M 40 %	GP M	Taikomas asmenų kreditas	Taikomas GP M (Vie nam asmeniu i)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM	GPM visiems dirbantiesiems
400	80	0	80	138	0	3788	0	80	0	80	275	0	11363	0	0
420	84	0	84	138	0	13821	0	84	0	84	275	0	41464	0	0
475	95	0	95	138	0	9404	0	95	0	95	275	0	28213	0	0
550	110	0	110	138	0	23859	0	110	0	110	275	0	71577	0	0
650	130	0	130	138	0	15781	0	130	0	130	275	0	47342	0	0
750	150	0	150	138	13	14418	180221	150	0	150	275	0	43253	0	180221
850	170	0	170	138	33	13064	424586	170	0	170	275	0	39193	0	424586
950	190	0	190	138	53	11843	621734	190	0	190	275	0	35528	0	621734
1150	230	0	230	138	93	24561	2271926	230	0	230	275	0	73684	0	2271926
1450	290	0	290	138	153	13101	1997947	290	0	290	275	15	39304	589558	2587505
1800	360	0	360	138	223	7644	1700713	360	0	360	275	85	22931	1949131	3649844
2500	500	0	500	138	363	6200	2247392	500	0	500	275	225	18599	418480	6432192
3000	576	48	624	138	487	2596	1263232	575,834	48	624	275	349	7787	2718975	3982207
Viso:															20150216

(2)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Sugyventiniai (dirba abu asmenys)							Sugyventiniai (dirba vienas asmuo)							
	GP M 20 %	GP M 40 %	GP M	Taikomas asmens kreditas	Taikomas GP M (Vienam asmeniui)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM	GPM 20 %	GP M 40 %	GP M	Taikomas asmens kreditas	Taikomas GP M (Vienam asmeniui)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM	GPM visiems dirbantiems
400	80	0	80	138	0	711	0	80	0	80	275	0	711	0	0
420	84	0	84	138	0	2594	0	84	0	84	275	0	2594	0	0
475	95	0	95	138	0	1765	0	95	0	95	275	0	1765	0	0
550	110	0	110	138	0	4477	0	110	0	110	275	0	4477	0	0
650	130	0	130	138	0	2961	0	130	0	130	275	0	2961	0	0
750	150	0	150	138	13	2706	33821	150	0	150	275	0	2706	0	33821
850	170	0	170	138	33	2452	79679	170	0	170	275	0	2452	0	79679
950	190	0	190	138	53	2222	116676	190	0	190	275	0	2222	0	116676
1150	230	0	230	138	93	4609	426357	230	0	230	275	0	4609	0	426357
1450	290	0	290	138	153	2459	374941	290	0	290	275	15	2459	36879	411820
1800	360	0	360	138	223	1434	319161	360	0	360	275	85	1434	121927	441088
2500	500	0	500	138	363	1163	421753	500	0	500	275	225	1163	261778	683530
3000	576	48	624	138	487	487	237062	575,834	48	624	275	349	487	170084	407146
														Viso:	2600118

(3)

Darbo užmokestis (bruto DU)	Dirbanti viena motina arba vienas tėvas						
	GPM 20 %	GPM 40 %	GPM	Taikomas asmens kreditas	Taikomas GPM (Vienam asmeniui)	Viso dirbančiųjų skaičius	GPM visiems dirbantiems
400	80	0	80	138	0	1509	0
420	84	0	84	138	0	5506	0
475	95	0	95	138	0	3746	0
550	110	0	110	138	0	9504	0
650	130	0	130	138	0	6286	0
750	150	0	150	138	13	5743	71792
850	170	0	170	138	33	5204	169135
950	190	0	190	138	53	4718	247669
1150	230	0	230	138	93	9784	905028
1450	290	0	290	138	153	5219	795888
1800	360	0	360	138	223	3045	677484
2500	500	0	500	138	363	2470	895255
3000	576	48	624	138	487	1034	503212
						Viso:	4265463

18 PRIEDAS. Viso GPM surinkimo Lietuvoje palyginimas pagal šalių pritaikomus modelius 2018 m.

Kategorijos:	Lietuva	Lenkija	Danija	Airija
Sutuoktiniai (dirba abu asmenys)	56340237	69945444	27090085	10707751
Sutuoktiniai (dirba vienas asmuo)	18780079	21706115	74557873	9442465
Sugyventiniai (dirba abu asmenys)	3524328	4338587	5027906	2009450
Sugyventiniai (dirba vienas asmuo)	3524328	4013100	4579472	590667
Viena motina ar vienas tėvas	7481098	6991774	9195136	4265463
SUMA	89650071	106995021	120450472	27015797
Suapvalinti rezultatai mln. EUR				
Kategorijos	Lietuva	Lenkija	Danija	Airija
Sutuoktiniai (dirba abu asmenys)	56,34	69,94	27,09	10,70
Sutuoktiniai (dirba vienas asmuo)	18,78	21,70	74,55	9,44
Sugyventiniai (dirba abu asmenys)	3,52	4,33	5,02	2,00
Sugyventiniai (dirba vienas asmuo)	3,52	4,01	4,57	0,59
Viena motina ar vienas tėvas	7,48	6,99	9,19	4,27
SUMA	89,64	106,97	120,42	27,00